Немачка 3.00 DEM, САД 1.25 USD, Швајцарска 2.50 CHF,
Шведска 13.00 SEK, Аустрија 20.00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1.00 GBP

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

3. I 1992. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LIV ● ЦЕНА 70 ДИН. ● БРОЈ 2088

ДА ЛИ ЈЕ ПРИРОДА НАДМАШЕНА?
МАШИНА ЗА ШТАНЦОВАЊЕ ГЕНА!

Веровали или не!

КАПА

КОЈУ СУ 1870. ГОДИНЕ НОСИЛИ АМЕРИЧКИ ВОЈНИЦИ, НА ВРХУ ЈЕ ИМАЛА ЛАМПУ НА ПЕТРОЛЕЈ КОЈА ИМ ЈЕ НОЋУ ОСВЕТЉАВАЛА ПУТ.

КИП КОЈИ ЈЕ ВЛАДАО СЕЛОМ

ЕГИПАТСКИ СЕЉАЦИ ИСКОПАЛИ СУ 1900. ГОДИНЕ КИП ЈЕДНОГ ДВОРЈАНИНА КОЈИ ЈЕ ЖИВЕО ПРЕ 4500 ГОДИНА И ПРОГЛАСИЛИ ГА ЗА ВЛАДАРА.

ДВОРСКИ ОБУЋАР

ШПАНСКОГ КРАЉА ФИЛИПА II, ЗА КАЗНУ ШТО ЈЕ ВЛАДАРУ НАПРАВИО ТЕСНЕ ЧИЗМЕ, МОРАО ЈЕ ДА ИХ ПОЈЕДЕ.

Куће

У НИКОЗИЈИ (СИЦИЛИЈА) ИЗГРАЂЕНЕ СУ У СТЕНАМА У ПЛАНИНИ.

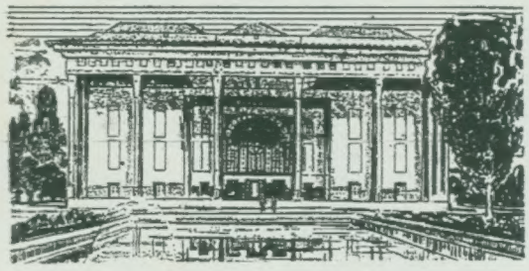

ПАЛАТА 40 СТУБОВА

ПАЛАТА У ИСФАХАНУ (ИРАН) ЗАПРАВО ИМА САМО 20 СТУБОВА. ДРУГИХ 20 ОГЛЕДАЈУ СЕ У ВОДИ БАЗЕНА.

ДЕВОЈКЕ

ИЗ НОВЕ ГВИНЕЈЕ ПРЕ УДАЈЕ ЖИВЕ У КОЛИБАМА НА ВРХУ ДРВЕТА. МЕРДЕВИНЕ КОЈЕ ДО ЊИХ ВОДЕ, ДИЖУ СЕ СВАКЕ НОЋИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● ● ● 1. августа 1991. Швајцарска Конфедерација прославила је 700 година своје независности. Ова мала планинска земља у срцу Европе која се прославила својом неутралношћу, радиношћу и штедљивошћу данас је друга земља по богатству на свету, одмах иза Арапских Емирата, а четврти је по јачини финансијски центар света, иза Њујорка, Лондона и Токија и један од највећих позајмљивача новца на свету.

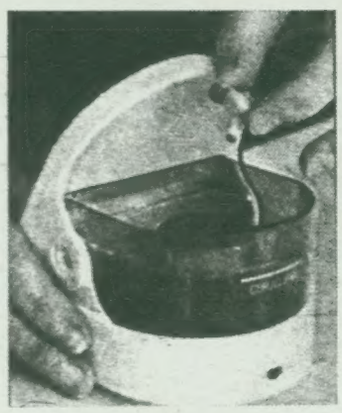

● ● ● немачка фирма „Сименс" почела је да производи мини машине за прање слушних апарата. Програм прања траје 10 минута.

● ● ● птица киви, прави живи фосил са длакавим перјем и без крила, једина је птица која храну проналази њухом: земљу испитује дугачким кљуном у потрази за кишним глистама. Ноздрве су јој при врху кљуна.

● ● ● Галилео Галилеј, као жестоки противник астрологије, одбијао је чак да разматра „квазинаучну теорију" да морска осека и плима могу бити у вези с Месечевим менама.

● ● ● у Јапану су се одскоро појавили аутомати за продају букета цвећа. У сваки аутомат стане 58 букета, а особље долази сваки трећи

дан да замени непродате. Нови аутомати најчешће се постављају на аеродромима и железничким станицама.

● ● ● амерички и холандски лекари после испитивања која су потрајала пуне две године, и то на 45.589 мушкараца од 40 до 75 година, који су за то време испили више од 133 милиона шољица кафе, дошли су до неочекиваног закључка: човек

може слободно да попије и више шољица кафе без страха да ће му срце страдати. Међутим, више ризикују они који попију неколико шољица кафе без кофеина! Утврђено је и тачно за колико – они имају 1,63 веће шансе у поређењу са онима који не пију кафу или пију обичну с кофеином.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

ПРЕШТАМПАНО ИЗ ПОЛИТИКЕ

ПРЕ 50 ГОДИНА

БАДЊЕ ВЕЧЕ НА СЕЛУ

За божићне празнике везани су многобројни народни обичаји. Они се у појединим крајевима донекле разликују, али су у основи исти. Тако се у свим нашим крајевима налажу бадњаци, простире се слама по кући, дочекује Христово рођење и празнује тај велики догађај.

Христово рођење дочекује се у породичном кругу поред божићне ватре. Само они који немају никога свога дочекују Божић под туђим кровом. За божићну ватру употребљавају се бадњаци који морају бити од церовог дрвета и нарочито за то одсечени у шуми.

Бадњаци се доносе најкасније на Бадњи дан. У неким местима доношење бадњака изводи се на свечан начин и уз учешће целог места. До налагања божићне ватре бадњаци стоје уз довратнике пред кућом, и окићени гранчицама.

Божићна ватра налаже се у први сумрак, а бадњаке уносе мушке главе, које се тога дана затекну у кући. Прво улази старешина, потом остали бадњачари према реду старешинства. Бадњаци се уносе тако да се засечени крај окрене напред.

На улазу бадњачаре дочекују жене и засипају пшеницом из сита. Женску чељад бадњачари поздрављају са: „Добро вече". На тај поздрав оне одговарају: „Добро вече, и срећно вам Бадње вече!"

Бадњачари полажу бадњаке на огњиште на коме је већ припремљена ватра. На пролазу до огњишта прострта је слама, а на довратницима прилепљене мале воштане свећице. Бадњаци се постављају на ватру преко другог – унакрст.

Наложене бадњаке домаћин пресипа вином у виду крста и наздравља им речима:

– Здрав, бадњаче, весељаче! У чијој се кући налагао, томе Бог помагао. Пријатељи се кући радовали, а непријатељи завидели...

Затим отпија здравицу и пружа редом осталим мушким главама.

Налагање бадњака поздравља се пуцањем из пушака.

*

На Бадње вече укућани вечерају поред огњишта и то седећи на слами: мушкарци с прекрштеним ногама, а же-

не подавијених колена. За то вече у неким местима спремају се нарочита јела.

Христово рођење чека се све док не прегори први бадњак. За то време мушкарци непрестано чаркају бадњаке и дозивају суседе испред куће, честитајући им Бадње вече. Кад бадњак прегори преко средине, што је знак да се родио Спаситељ, тада цела породица заједно отпева „Рождество твоје". Потом се ватра запреће на огњишту и укућани иду на починак.

Светковање сутрадан почиње посетом полажајника, који први честита Христово рођење. Полажајник, или полаженик, обично је пријатељ или рођак, кога породица унапред позове да полази на Божић. Али, у неким местима он може бити и сваки други намерник, па макар то био и просјак.

Дужност је полажајника да тарне бадњаке, то јест разгори божићну ватру и да пресече божићну печеницу. При таркању бадњака он изговара обично ове речи:

– Колико варница – толико среће и напретка, толико порода, колико мушких глава – толико јунака, колико оваца – толико мрса... Амин да Бог да.

Полажајник по обичају дарује бадњак, а домаћица њега дарује кошуљом и чарапама.

Затим долази мирбожање. Укућани се скупе око огњишта и пошто им домаћица подели упаљене свећице, они прилазе један другом са речима:

– Мир Божји, Христос се роди!

На то други одговара:

– Ваистину се роди.

Изговарајући те речи укућани се љубе међу собом и с полажајником.

Поставља се онда трпеза и меће божићна печеница. Домаћин даје полажајнику нож или сабљу, и овај пресеца печеницу преко средине. Кад је и то готово, полажајник сече за себе плећку од печенице, па седа за трпезу.

У многим местима поједине куће неће да пусте никог у кућу док не дође полажајник. Међутим, у другим местима сматрају да је полажајник сваки онај посетилац који дође да честита Божић.

На Божић се мире и највећи непријатељи и поздрављају се речима:

– Христос се роди!

Илустровао: Зоран Миладиновић

ДА ЛИ ЈЕ ПРИРОДА НАДМАШЕНА?

МАШИНА ЗА ШТАНЦОВАЊЕ ГЕНА

Једна алуминијумска кутија неугледног изгледа омогућава научницима ствари о којима су донедавно могли само да сањају. Рецимо, ускоро бисмо могли да добијемо одговор на питање да ли је мушкарац који се 1979. утопио у Аргентини злочинац Јозеф Менгеле

Замислите појачивач који би био довољно снажан да нечујно лепшрање лептирових крила претвори у заглушујућу буку. То је, отприлике, оно што PCR апарат (PCR, енг. = polymerase chain reaction = ланчана реакција полимеразе) ради са најсићушнијим делићима молекула ДНК, носиоцима генетског обрасца свега живог.

На први поглед, PCR је само једна алуминијумска кутија неугледног изгледа у чијој се унутрашњости налази низ епрувета. Само, ова кутија обичног изгледа у нечему је надмашила и саму природу. У епруветама се, неупоредиво брже него у природи, за свега неколико сати, од једног једиког делића ДНК молекула произведу милијарде копија. По брзини „штанцовања" PCR у овоме надмашује чак и ћелије рака: овима би за исти посао било потребно најмање месец дана.

Шифра за откривање убице

Полимераза је, иначе, ензим који изазива процес саморепродукције ДНК (дезоксирибонуклеинска киселина) унутар ћелија. У епруветама PCR-а одвија се исти овај биолошки процес, само што га апарат претвара у ланчану реакцију коју је могуће понављати тако рећи унедоглед захваљујући томе што се температура у епруветама наизменично повећава и смањује.

Откако је пре шест година идејни отац PCR-а биохемичар Кери Малис уз помоћ екипе истраживача начинио прототип овог апарата, у науци се штошта изменило. Отада је, рецимо, постало могуће да се у капљици сасушене крви, власима косе или делићу кости открију и проуче чак и незамисливо мали трагови ДНК молекула.

Почетком августа у британском часопису „Нејчр" („Природа") група тамошњих научника описала је како је, захваљујући PCR апарату идентификовала убијену тинејџерку и то на основу остатака тела старих осам година. Научници су прво из ћелија бутне кости жртве, а затим и из узорка крви родитеља издвојили ДНК. Користећи PCR као неку врсту супермоћног микроскопа, многоструко су повећали количину ДНК материјала, а затим на њему испитали одређене кључне генетске особине девојчице. Генетска шифра жртве у потпуности се поклопила са генетском шифром родитеља. На суду је ово употребљено као доказ кривице двојице мушкараца оптужених за злочин.

Могућности примене PCR-а су огромне. До сада је, рецимо, омогућио палеонтолозима да упореде ДНК изумрлих животињских врста и ДНК њихових најближих живих сродника. Америчка војска употребила га је недавно за идентификацију војника погинулих у операцији „Пустињска олуја". Са све више успеха, PCR се користи и за откривање ћелија рака у крвотоку, пренаталну дијагнозу такозване српасте анемије и успешније бирање одговарајућих даваоца органа у случајевима пресађивања.

PCR би могао да послужи и за разрешење неких историјских загонетки. Између осталог и ове: да ли је мушкарац који се 1979. утопио у Аргентини заиста нацистички ратни злочинац Јозеф Менгеле? Нешто мање спектакуларно, али ипак не сасвим незанимљиво питање за историју: да ли је шеснаести амерички председник Абрахам Линколн заиста боловао од такозваног Марфановог синдрома, наследног обољења за које су карактеристични несразмерно дугачки удови, слаб вид и слабо срце?

Да ли је у праисторији било грипа?

У медицини се PCR успешно користи и за утврђивање присуства односно одсуства вируса сиде код новорођенчади чије су мајке заражене вирусом. Како све новорођене бебе од мајке наслеђују антитела и то без обзира на то да ли су уистину заражене или не, стандардни тестови су у овим случајевима неупотребљиви. PCR је, међутим, у стању да открије и изузетно мале количине вирусног ДНК материјала који се катkада крије тек у стохиљадитој од испитаних ћелија. Уколико је резултат PCR теста позитиван, лекари могу одмах да почну са терапијом.

Постојећи тестови за откривање туберкулозе трају и по месец дана. PCR овај посао обавља за неколико сати. На основу постојећих техника испитивања до сада је било немогуће разликовати вирусни од далеко опаснијег облика бактериолошког менингитиса. Услед тога, све бебе за које би се установило да болују од менингитиса лечене су као да је у питању тежи облик болести који се најчешће јавља у детињству. Коришћењем PCR-а за постављање дијагнозе, бебе које болују од вирусног менингитиса поштеђене су непотребног лежања у болници и терапије.

Група британских научника успела је на основу остатка кости да идентификује тинејџерку убијену пре осам година

Захваљујући PCR апарату могуће је да се за свега неколико сати од једног јединог делића ДНК молекула добију милијарде копија

Да ли је Линколн боловао од такозваног Марфановог синдрома?

Захваљујући PCR апарату, ДНК материјал из једне једине ћелије сперме може да повеже осумњиченог за силовање са жртвом. Теоријски, довољно је да се у пљувачки нађе једна ћелија епитела, па да особа која је, рецимо, марку на писму – бомби залепила лизањем, буде откривена.

Пре три године у округу Сан Матео у Калифорнији човек који је био оптужен и затворен под сумњом да је извршио брутално силовање ослобођен је сваке кривице пошто је PCR тест показао је невин.

PCR омогућава научницима да из прастарих извора издвоје тешко оштећене делиће ДНК материјала и да их затим увећају отприлике на исти начин као што фотограф увећава позитив. Тако је PCR већ употребљен за испитивање сићушних делића ДНК узетих из можданих ћелија људских остатака старих 8000 година који су нађени у једној мочвари на Флориди.

Испитивање прастарог ДНК материјала могло би да расветли неке научне загонетке као што су правци миграција праисторијских људи или да, можда, открије чак и болести од којих су боловали.

Џеферсон и робиња Сели

Једно од питања на које бисмо захваљујући PCR апарату коначно могли да добијемо одговор је да ли су неандерталци били само неуспели изданак на стаблу еволуције или, ипак, директни преци савременог човека. PCR би, такође, могао да разреши древну загонетку о судбини Келта који су некада насељавали највећи део Западне Европе. „Добили смо генетски времеплов који нам омогућава да путујемо уназад кроз време", каже генетичар Алек Џефрис са Лестерског универзитета.

Највећа врлина PCR-а уједно је и његова највећа мана. Апарат је до те мере осетљив да и најмање загађење лабораторијских узорака може да да нетачне резултате. Невоља нипошто није занемарљива, али ни довољно озбиљна да заустави бујицу маштовитих, а у неким случајевима и поприлично смелих идеја о могућим новим применама PCR-а.

Компанија „Хофман-Ла Рош" из Њу Џерзија тако је недавно исплатила 300 милиона долара корпорацији „Сетус" из Калифорније, иначе власнику патента, за лиценцно право на коришћење PCR-а. Компанија намерава да америчко и белосветско тржиште преплави заштитним произвођачким етикетама у виду синтетичких ДНК шифри.

ДНК „жигови" могли би да се утискују у све и свашта почев од папирнатих новчаница које би на тај начин, тврди се, коначно постале имуне на фалсификовање; као створене за исту врсту заштите су и фармерке и уопште одећа познатих модних креатора или, рецимо, компакт-дискови.

Нафта и отровне хемикалије које се превозе танкерима и камионима на сличан начин могли би да се „жигошу" молекулима синтетичког ДНК. Захваљујући PCR апарату ни једна компанија која у превозу проспе нафту у море или реку не би могла да избегне одговорност за несрећу. ДНК заштитни жиг непогрешиво би откуцао кривца.

Технички је сасвим изводљиво да се испитивањем узорака ДНК узетих од потомака Томаса Џеферсона и потомака његове робиње Сели Хемингс једном за свагда утврди да ли је Џеферсон, као што се навелико шушкало, зиста отац једног броја њене деце. Само, поставља се питање да ли би примена нове технологије у овакве сврхе била на месту.

– Ја бих то овако формулисао. У сваком тренутку сам спреман да ме за љубав онога што са PCR апаратом може да се постигне, истерају с посла – каже Артур Каплан, директор Центра за биомедицинску етику Универзитета у Минесоти.

Припремила **М. Илић**

Да би се делић генетског материјала умножио, неопходна су четири основна састојка: узорак ДНК, делићи ДНК ланца, такозвани фитиљи који се везују за део ланца који треба умножити, полимераза (ензим који подстиче ауторепликацију односно удвостручавање) и нуклетоиди, саставни делови молекула ДНК.
Три основне фазе поступка могу да се понављају скоро неограничен број пута и то захваљујући променама температуре које контролише PCR апарат

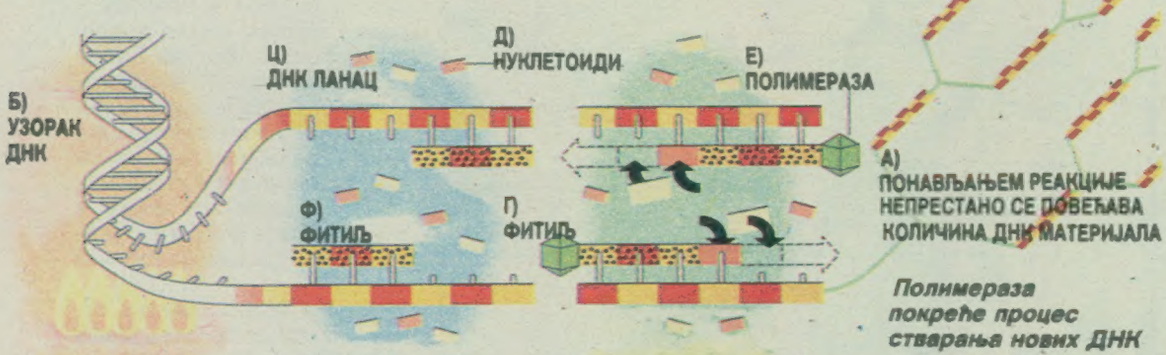

1. ***Узорак ДНК излаже се одређеној температури на којој се кидају везе између два ланца који чине спиралу***

2. ***Температура се снижава услед чега се фитиљи везују за оба краја узорка***

3. ***Полимераза покреће процес стварања нових ДНК ланаца од нуклетоида. Када се температура поново повећа, новонастали ланци се раздвајају и читав процес се обнавља***

МАРИНА ТОШИЋ

УБЕРИ МИ ОНУ ШЉИВУ!

Од 800 пријављених кандидата на краковској Академији лепих уметности примали су – 15. Један од услова било је и знање пољског. Девојчурак, из Сарајева, не знајући ни реч, имала је рок од двадесетак дана...

Сарајево то није упамтило, бар не до 15. октобра прошле године. У једном дану један сликар је отворио две изложбе: у 19 сати изложене су слике у галерији „Нови храм", у 22 сата цртежи у најпопуларнијој галерији младих „Звоно". А много пре, крајем седамдесетих година, није било шанси да је приме у ликовну секцију основне школе. Наставница је, тада, чак имала обичај да неталентованим ученицима каже и ово: „То је горе и од Марине!" Сада је поменути ликовни педагог био почасни гост на обе изложбе.

У међувремену је градоначелник Сарајева добио писмо од професора Јозефа Зомбковског, декана Катедре за сликарство при Академији лепих уметности „Јан Матејко" у Кракову.

„Академија лепих уметности у Кракову са задовољством Вас обавештава да је Југословенка, госпођица Марина Тошић, рођена у Сарајеву, завршила петогодишње студије на Катедри за сликарство наше Академије које је започела 1986. Тринаестог јуна 1991. положила је дипломски испит с највећом оценом и стекла титулу магистра уметности. Госпођица Марина Тошић студирала је у класи професора Владимира Кунца који веома високо оцењује њен сликарски таленат, о чему са задовољством желимо да обавестимо господина градоначелника. Краков, 14. 6. 1991..."

У другом писму, отпослатом из кабинета краковског војводе Тадеуша Пјекажа, стоји да је слика Марине Тошић „Птице одлазе" смештена на зид Градске већнице, што је први случај у историји древног града да тек свршени студент добије место међу великанима кичице.

Када се вратила у Сарајево, отац, новинар, питао је шта жели за поклон за успешно окончане студије:

– Ролшуе – запањио га је одговор.

Суд о сликарству Марине Тошић даће, несумњиво, време. Људи то већ чине. Она каже ово:

– Нормално ми је што сликам. То је дио мене, као што ходам, једем, дишем. Најчешће сликам на основу доживљеног, догађаја. Поборник сам искрености. Ето, недавно у селу Мирковци одем код рођака. Цурици Лидији родитељи на раду у Њемачкој и ја је, онако у повјерењу, питам шта би највише желела. А она каже да би вољела да јој уберем ону плаву шљиву, високо је, не може сама да је дохвати... Тако је настало платно „Дјевојчица са шљивом"...

Марина Тошић у свом свету, са сликама и Вастоком

Платнима и цртежима Марине Тошић галопирају коњи, ричу јелени, играју се пси, птице секу небо. Јер, вели она, животиње су свет који живи упоредо са нама, имају облик, али и душу.

Док прича за новине, захваљујући којима је у петој години научила да чита и пише, нехајно провлачи руку кроз крзно Вастока, руског хрта, које је добила на поклон од Милорада Павића. Велики писац јој је тада дао и „Хазарски речник" на хебрејском.

Ништа необично јер, поред хебрејског, Марина Тошић говори и енглески, француски, шпански, немачки, норвешки, пољски. Уз то, познаје и два посебна језика европских Јевреја – ладино и јидиш.

– Сваки језик је музика, потребно је само да ухватиш ритам... – каже.

На великом концертном клавиру пребира потом по диркама покушавајући да „укроти" Шопенов валцер. Гитара и флаута су надохват руке. Знатижељне комшије понекад помисле да се у стану до њих настанио цео оркестар.

Живот и прикљученија двадесетдвогодишње Марине Тошић одиста су разнолики. Зналац борилачких вештина – џудо и тај ћи – у Кракову, у време студија, имала је сопственог коња. Велика љубав за мали новац. Пуне две године похађала је курс за инструктора хипотерапије, својеврсне рехабилитације са коњима ретардиране деце, која има све више поклоника у свету и која је многој несрећној деци оставила зрачак наде.

Марина Тошић, сликар, откад зна за себе сама меша боје свог живота. Свет је њен штафелај, а платно рам у којем се рве са собом и пејзажом око себе.

П. Милатовић

МА ШТА КАЖЕШ

КАКО УКРОТИТИ ТИРАНИНА

Када су 510. година пре наше ере Атињани коначно успели да протерају злогласног тиранина Хипија, покушали су да изграде правни систем који би онемогућио рађање новог деспота. Једном годишње спроводили би неку врсту референдума у коме би учествовали сви грађани. Сврха гласања није била да се неко изабере већ – протера. Сваки грађанин исписао би име политичара чији утицај прети да угрози добробит државе. Ако би се на већини од око 6000 „листића" нашло исто име, тај политичар морао је да напусти Атину и не враћа се у њу наредних десет година.

Прогонство је имало строго утврђена правила. Породица прокаженог политичара остављана је на миру, чак му се ни имовина није одузимала. После десет година потенцијални тиранин имао је право да се врати у Атину. Сматрало се да је то довољно дуго време да се човек промени и врати „хладне главе". ■

КОЛАЧИ С УКУСОМ ЛАКСАТИВА

Брачни пар Мартин и Лиз Јот из Манитовока у америчкој држави Висконсин на суду је упорно понављао да им је једина намера била да се нашале. Многобројне пријаве гневних таксиста и још разјарењих гостију до последње су захтевале строгу казну. После дугог већања порота је одлучила да су Јотови криви, а судија их је казнио са 75 дана затвора.

У чему је толики грех Мартина и Лизе? Сматрајући да су забаве увек исте, што ће рећи досадне, решили су да направе „штос године" – у колаче су додали велику количину лаксатива (средство за чишћење). Било је толико кандидата за WC да многи нису на време успели да стигну до тог места. Неки су одјурили колима(?), а многи су сели у такси... ■

ЧЕКАЊЕ СЕ ИСПЛАТИ

У једном ресторану у Њујорку решили су да муштерије привуку брзом услугом. Оног тренутка кад келнер од вас прими поруџбину, на сто ставља пешчани сат. Уколио оброк не буде послужен пре него што песак у сату истече, добијате га бесплатно. ■

БИОСКОП ЗА ПРАЊЕ ВЕША

У Америци већ годинама постоје перионице-самоуслуге у којима за одређену суму новца сами перете веш. Исто тако добро су познати и такозвани драјв-ин биоскопи где се филмови гледају из кола. У Арканзасу су недавно дошли на идеју да „споје" та два места, односно да отворе „биоскоп за прање веша". Одгледаш, рецимо, Шварценегера у „Терминатору II", а веш ти се већ опрао. Посета је, кажу, порасла за 30 одсто. ■

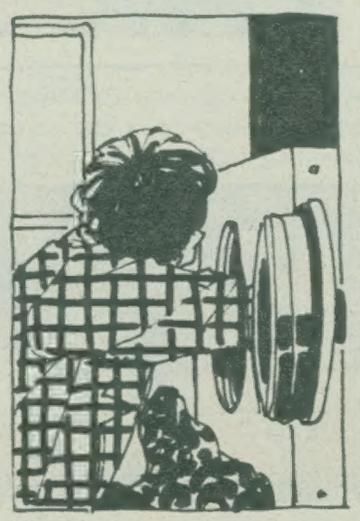

ВЕЗА ИЗМЕЂУ ПОЕЗИЈЕ И ПОЛИТИКЕ

Да ли је „Хамлета" могао да напише неки комитет или „Мона Лизу" да наслика пословни одбор? Како би изгледао Нови завет да га је саставила нека скупштинска комисија? Креативне идеје не извиру из гомиле већ из појединаца. Божанска искра блесне с божијег прста на Адамов било да се, на крају, испољи као закон физике, поезија, политички потез, соната или компјутер. ■

ПРОБУДИ СЕ, АМЕРИКО!

По најновијим студијама које су урадили Британци, бар једна трећина запослених одспава на послу од 10 минута до једног сата. Наравно, у току радног времена. Без обзира на тако поражавајуће откриће, Британци се теше да је у Сједињеним Америчким Државама стање још горе. Тамо чак две трећине запослених дрема на послу, а све су то махом радници у хемијској индустрији, у електричним и нуклеарним централама. Ови поражавајући резултати објављени су у многим новинама. У једнима је наслов био „Пробуди се, Америко!" ■

ШТА ЈЕ ЈАКО?

Каже се да је неком приликом кинески филозоф Конфучије (око 551-479. пре наше ере) питао Лао Цеа, најутицајнијег кинеског филозофа-мистичара (иначе Конфучијевог претходника):

– Шта је јаче? Оно што је чврсто или мекано?

Уместо одговора, Лао Це отворио је уста и упитао Конфучија у каквом стању му је језик.

– Одличном.

– А моји зуби?

– Давно су већ сви нестали. ■

Илустровао: Зоран Петканић-Петко

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

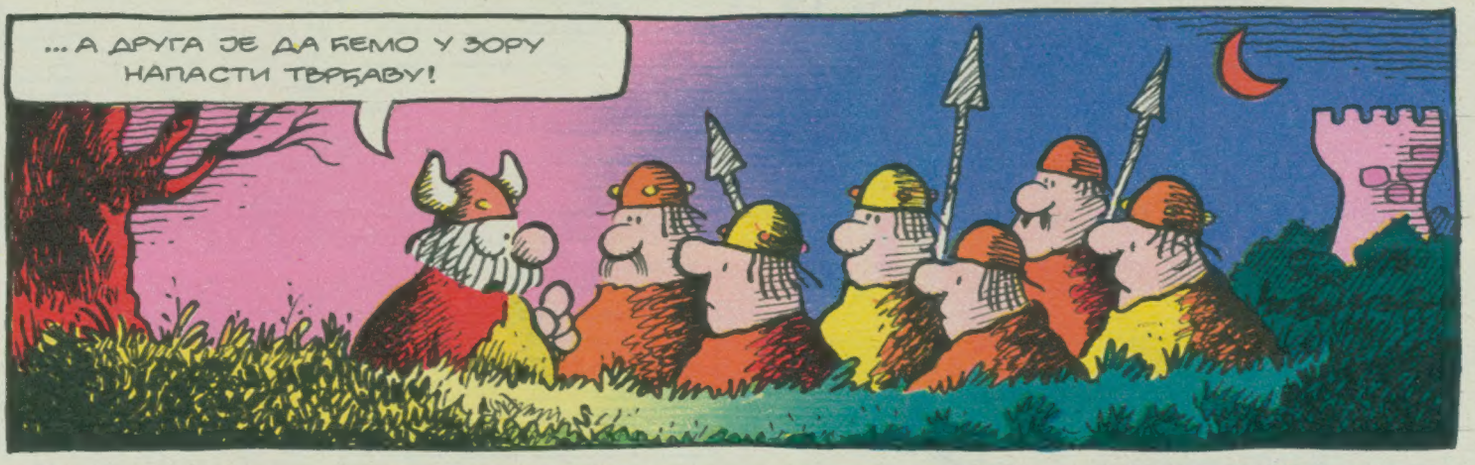

© 1991 by King Features Syndicate, Inc. World rights reserved

ЧАРДАК И НА НЕБУ И НА ЗЕМЉИ

Висина „Сирс Тауера" у Чикагу, од приземља до 110. спрата, износи 443 метра, а ако се рачунају и „рогови", око 520 – то је мало више од надморске висине Авале

„Сирс Тауер" („Sears Tower") има 110 спратова и највиша је приватна пословна зграда на свету. Њен врх убедљиво је највиша тачка у држави Илиноис, у којој се налази град Чикаго. Додуше, ова америчка држава позната је по томе што је сасвим равна, неупоредиво равнија од наше Војводине или Славоније. Висину највише зграде на свету могли бисмо да поредимо са Авалом, планином или брдом крај Београда, чији врх достиже 511 метара изнад мора.

Ваши репортери два пута су се пели на 103. спрат, највиши уређен, мада зграда има укупно 110 спратова. До 103. возе само два посебна експресна лифта који од прве до последње станице стижу за око 70 секунди.

Сто трећи спрат је, наравно, уређен као прави видиковац. Стаклени зидови омогућавају поглед на све четири стране света. Све је обележено, тако да посетилац увек тачно зна да ли гледа на исток, запад, север или југ. Свуда се налази довољан број телескопа за детаљније разгледање. Ко то жели, довољно је да убаци метални новчић од 25 центи и моћи ће неколико минута да „шпијунира". Ови телескопи неизбежно подсећају на чикашке дурбине. Кажу да је у Чикагу и осталим „високим" америчким градовима једна од најомиљенијих забава становника облакодера осматрање комшилука кроз двоглед. Комшије у Америци немају обичај да заједно пију кафу, гледају у шољу, играју карте... Зато је, бар како се прича, један од обавезних кућних реквизита двоглед, помоћу кога се може завирити у туђи стан ако су комшије случајно или намерно заборавиле да навуку завесе.

На 103. спрату има и аутомата за продају разних сувенира у које спада и богат избор разгледница. Ту су и филмови за већину фотоапарата који се производе у свету. У једном собичку стално седи дежурни новинар радио-станице која редовно обавештава о густини саобраћаја на чикашким авенијама, аутопутевима...

Када човек ноћу стигне на 103. спрат „Сирс Тауера", помисли да се налази у космичком броду јер милиони светиљки града Чикага, баш као звезде у свемиру, бар на тренутак, пружају утисак бескраја...

„Сирс Тауер" је истински џин или цар међу стотинама чикашких облакодера који га окружују пошто је бар за „главу" виши од осталих.

Поглед на север открива невероватну густину чикашких облакодера (чувених по архитектонским решењима) који, ако посматрач уме да гледа, дочаравају џиновску скулптуру. Наравно, поглед никада није исти као ни доживљај.

Дању поглед на исток омогућава разгледање Мичигенског језера које наши људи воле да зову „Мичигенска бара" иако је веће од Јадранског мора, јер кад је немирно изгледа мутно и нимало привлачно.

Људи који ходају чикашким улицама виђени са 103. спрата, стварно личе на мраве, возови на змије, аутомобили на сићушне кутије које се померају...

До када ће „Сирс Тауер" бити највиша зграда на свету, не зна се. Није тајна да је власник куле „Sears", 1990. године покушао да је прода очекујући цену од 1,2 милијарде долара. Међутим, заинтересовани канадски и јапански купци нису дали прихватљиву понуду. Дуго се у Чикагу препричавала шала због чега Јапанци нису купили „Сирс Тауер": зато што у лифту никако нису могли да дохвате дугмад изнад 75. спрата.

Небојша Анђелковић
Дарко Чварковић

„СИРС ТАУЕР" У БРОЈКАМА

„Сирс Тауер" отворен је 1973. године. Његова изградња трајала је три године и у њој је учествовало 1.600 разних немарa. Конструкција зграде садржи 76.000 тона челика. У њега је утрађено довољно бетона да би могао да се направи аутопут са осам трака дужине пет миља или осам километара, или, преведено на наше прилике, довољно широк аутопут од Београда до Панчева. Када би се спојили у један, сви електрични каблови спроведени по „Сирс Тауеру" досезали би од Чикага до Сан Антонија, што износи око 3.200 километара – растојање необјашњиво на тај начин у Југославији, а тешко и у Европи.

У кули има тачно 104 лифта, а зграда је толико велика и незгодна да може да се деси да неко, ако ради на њеном, рецимо, 96. спрату, сваког дана при доласку на посао, и одласку наравно, мора да мења три лифта...

Облакодер има 16.000 прозора који се перу осам пута годишње, а то чине аутоматске машине.

Посетиоце у „Сирс Тауеру" чека 30 уникатних продавница у којима се продаје све од сувенира до најекскузивније одеће, седам ресторана и барова који нуде избор хране и пића из читавог света... У 20 метара високом улазу расту два смоквина дрвета...

У згради ради 12.000 запослених, а међу њима је око 6.500 радника компаније власника. Милиони туриста и осталих гостију из свих 50 америчких држава и читавог света посетили су „Сирс Тауер"...

СУСРЕТ С МАРИЈОМ

109 ГОДИНА ПОСЛЕ

Да ли су две професорке универзитета у Оксфорду виделе духове, биле жртве халуцинације или би оно што им се догодило у Версају могла да објасни Ајнштајнова теорија релативности времена и редоследа догађаја?

Раскошни непрегледни вртови краљевског дворца Версаја код Париза блистали су пуним сјајем и лепотом 10. августа 1901. године. Било је топло поподне, цвеће је пламтело у свим бојама, мириси су се мешали и ударали у главу.

Упркос тим неописивим дивотама, правом празнику за сва човекова чула, две Енглескиње, први пут у животу у посети велелепном некадашњем дворцу одавно свргнутих француских владара, осећале су се некако потиштено, мада то једна другој нису рекле, док су лагано шетале версајским вртовима и парковима.

Госпођица Ана Меберли, дама средњих година и декан женског колеџа Св. Хјуз универзитета у Оксфорду, дошла је у туристичку посету Паризу у друштву своје колегинице Елинор Журден, будућег помоћника декана истог колеџа.

Пошто су посетиле главни дворац, ове две образоване жене пожелеле су да виде и Пети Тријанон, мали приватни замак усред цвећа и ретког дрвећа који је некада припадао Марији Антоанети, француској краљици погубљеној на гиљотини 1792. године. Али, задубљене у мисли, две Енглескиње су се изгубиле.

Дама која црта

„Имала сам утисак као да ходам у сну, била сам страшно поспана", написала је много касније мис Елинор Журден. Мис Ана Меберли осећала се слично, али је прећутала да својој пријатељици не би кварила расположење немајући појма да их мори иста мука.

Обе су биле прилично изненађене што у Версају нема посетилаца с обзиром на прекрасно време и летњи распуст. Најзад су наишле на два човека која су стајала крај баштенских колица. Претпоставивши да су баштовани, без обзира на то што су носили дугачке капуте и тророге шешире, даме су их упитале како да нађу Пети Тријанон. Ови су им одговорили да иду право и наићи ће на мали замак.

Наставиле су како им је речено и ускоро су, иза крошњи дрвећа и уметнички обликованих жбунова, угледале подијум за летњи оркестар. У близини је стајао човек у плашту и с великим шеширом. Деловао је некако злослутно и као из давно прошлог времена и госпођице су осетиле нелагодност. Као праве Енглескиње опет једна другој нису о том необичном призору рекле ни речи.

Најзад се, кроз дрвеће, указао Пети Тријанон. У самој близини тог дивног малог замка госпођица Меберли приметила је неку госпођу како седи на трави и црта. Када

АНТОАНЕТОМ ЊЕНЕ СМРТИ

је чула кораке, госпођа се окренула и тако упадљиво упиљила у придошлице да се мис Меберли зачудила толикој неучтивости, бар за енглеске појмове

Мис Журден је није видела

Чим су Енглескиње ушле у замак, њихове потиштености је нестало као да је руком однета. После њих пристигло је и весело младо друштво право с венчања и оне су заборавиле чудну меланхоличну атмосферу коју су осећале напољу

Недељу дана потом, док је из париског хотела писала писмо о посети Версају, госпођица Меберли осетила је, изненада, исту ону потиштеност као док је била тамо Овога пута било је то јаче од њеног васпитања, па се усудила да своју сапутницу упита да ли је помислила да у Версају има духова или неких других нечистих сила

Мис Журден је, црвенећи, признала да јој се баш тако учинило док су шетале версајским парковима. И први пут су ове две жене отворено поразговарале о догађају.

И опет једно изненађење мис Меберли се искрено запрепастила чувши да њена колегиница није видела никакву даму која је на травњаку код замка цртала и, док су пролазиле, буљила у њих Мис Журден је видела само траву, цвеће и дрвеће. Тада су одлучиле да ствар озбиљно испитају

Отисак краљичиних мисли?

Чим су се вратиле кући у Енглеску, мис Меберли је заронила у књиге и открила да су 1792. године, и то баш 10 августа – дана када су оне шетале Версајем, само сто девет година раније – француски краљ Луј XVI и његова краљица Марија Антоанета били заточени у малој соби у Паризу чекајући да им се суди

Госпођица Меберли је добро размислила и закључила да се, вероватно, уплашена, понижена и очајна краљица тада у мислима вратила у Пети Тријанон где је 1789. године последњи пут била срећна и безбрижна пре него што је избила Француска буржоаска револуција с којом је одлетела и њена глава.

Можда су, претпостављала је даље мис Меберли, краљичине мисли док је 10. августа чекала пресуду биле тако јаке да је „неки њихов отисак остао у Пети Тријанону за сва времена" Да ли је то могло бити објашњење за њихов више него чудан доживљај у малом замку Марије Антоанете и у целом версајском парку? Госпођица Меберли, научница, није била сасвим сигурна

Враћене у прошлост

Обе професорке славног универзитета у Оксфорду поново су дошле у Париз, наравно због Версаја, две године касније 1903. На њихово безгранично чудо версајски паркови изгледали су потпуно другачије него 10. августа 1901. Све је било промењено а грађевине реновиране. У вртовима је било много света и речено им је да је Версај овакав већ много година и да га нико од живих и не памти другачије

Али, енглеске професорке нису ствар примиле здраво за готово. Стари записи и нацрти које су пронашли по архивима јасно су показивали да су вртови и паркови у Версају били у длаку исти као онога дана кад су њих две први пут у животу туда шетале. До промена је дошло тек доста година после 1792

И одећа коју је носило оно мало људи што су их срели 10. августа 1901. и која им се учинила ван света и времена била је у моди 1789. године. Мис Меберли се веома узбудила када је, најзад, видела портрет Марије Антоанете – то је била она „дама која црта" коју је угледала на травњаку код Пети Тријанона!

Две угледне професорке универзитета посветиле су много година слободног времена трагању за бар приближном истином. И све до чега су дошле потврђивало је њихово веровање да су оне, неким заиста необјашњивим чудом, виделе Версај онакав какав је био 112 година раније, тачније 1789.

Књига открила све и ништа

Године 1911. оне су свој доживљај и сва истраживања у вези с њим објавиле у књизи „Авантура". Али, како су се уплашиле да ће бити исмејане и да ће им каријере бити уништене, нису је потписале правим именима већ псеудонимима. Ко су аутори „Авантуре" откривено је тек 1924.

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

ЦРНА ЗВЕЗДА ЈУРИ КРОЗ НОЋ

године када је мис Елинор Журден умрла.

Књига је доживела незапамћен успех и буквално је разграбљена. Британска јавност је оценила да је то најбоља и најаутентичнија књига о духовима онога времена.

Али, огласили су се и, истина малобројни, критичари и сумњала. Неки од њих сматрали су да је догађај плод заједничке халуцинације, други су мислили да су две госпођице у Версају виделе сасвим обичне људе, да их је пространство паркова збунило и да су, слуђене од тога и опојних мириса, описале свој доживљај с јаком примесом романтике.

Нема никакве сумње, ни онда а ни данас, да је оно што се тог летњег поподнева догодило за мис Меберли и мис Журден била права стварност. Али, сама природа њиховог доживљаја – да ли су заиста закорачиле у прошлост, да ли су се случајно умешале у мисли покојне Марије Антоанете, или су биле жртве заједничке јаке халуцинације – остала је тајна.

Случај поремећног редоследа

Или, можда, и није. У релативном тумачењу овог случаја могла би да послужи теорија релативитета Алберта Ајнштајна, оца модерне и за лаике неразумљиве физике. Према његовој теорији, сасвим упрошћено речено, не постоји време већ се оно мења с кретањем посматрача.

Ми се понашамо као да је време линеарно, односно као да се догађаји одвијају уједначеним редом један за другим. Ајнштајн је, међутим, доказао да прошлост, садашњост и будућност нипошто не морају имати сталан положај и у теорији је савршено могуће доживети их променљивим редоследом, на пример, будућност пре садашњости или прошлост пре садашњости и томе слично.

То је један од начина на који могу да се протумаче „видовитост" неких људи, осећај „већ виђеног" (déjà vù) и сличне појаве које делују натприродно.

Случај сусрета с Маријом Антоанетом и Версајем из њеног времена усред 1901. године могао би да спада у неку од тих категорија нама још необјашњивих феномена који и те како имају научну подлогу. Њу јесте поставио Ајнштајн а прихватили су је и разрадили и многи други велики умови за које се може рећи све друго осим да су шарлатани.

Бојана Дожић

Шестопрег је јурио кроз поларну ноћ док је суви снег прштао испод њихових шапа и засипао умотано лице човека у санкама. Једва видљиве, попут мајушних белих тачака, звезде су незаинтересовано чкиљиле на овоземаљска збивања. Пси су грабили белом бескрајном равницом северне Финске.

Ловац Олаф Рејерви је задовољан седео међу својим данашњим уловом. Успео је да на мушицу старе добре ловачке пушке смести неколико сребрних лисица и хермелина. Истина, поприлично се удаљио од своје колибе у Ёнарима, али га то није много забрињавало с обзиром на то да је одлучио да преноћи у првом селу на које наиђе. У Финској су све куће увек отворене добронамерницима, посебно ноћу и на температури као што је била тог 24. јануара 1956. Када је јутрос кренуо, термометар окачен о његову колибу показивао је тридесет осам степени испод нуле.

Шестопрег је и даље јурио кроз ноћ. Чуло се само прштање снега и испрекидано дахтање паса. Мора да је негде близу неко насеље, мислио је већ уморни Олаф. Само да пси не посустану. И одједном, сасвим неочекивано, шестопрег као да се укопао у месту. Пси су по некој само њима знаној команди подигли главе и стали да њуше ваздух. Са свог седишта прекривеног крзном устао је и ловац.

У даљини је видео сјајну тачку. Па још једну. И цео низ, попут светлуцавог бисерног ланца. Село. Горе фењери са рибљим уљем који се овде на северу не гасе ни дању ни ноћу. Олаф је викнуо и пси су појурили. Међутим, убрзо су се уз бесомучан лавеж зауставили. Стадо собова им је препречило пут. Уплашени северни јелени тискали су се један уз другог. Тек кад су пси режећи показали беле очњаке, собови су им направили пут. Олаф је погледом покушао да нађе пастире или неког пса чувара стада. Узалуд.

Никако да оде

Када је шестопрег са ловцем ушао у село, дочекао га је лавеж паса. Сасвим уобичајено, само што је Олафу Рејервију овога пута нешто ипак било сумњиво. Јер, нико без велике невоље не оставља стадо собова без пастира и паса чувара.

У том тренутку шестопрег се зауставио пред првом колибом. Пред њеним вратима завијао је велики бели пас с необичном црном звездом на челу. Мало-мало па би загребао по вратима и поново почео да завија. Кренуо би корак-два од врата и опет им се враћао.

Врата су се затим нагло отворила и човек, домаћин по свој прилици, псујући је покушао да отера пса. Он никако да оде. Скичи и завија, али поново иде према човеку на прагу колибе.

– Је ли то ваш пас? – довикнуо је Олаф прилазећи сасвим близу колиби.

– Није. Одавно гребе на нашим вратима и никако да оде. Не знам чији је. Знам само да није из нашег села – одговорио је човек изненађен доласком непознатог.

Олаф Рејерви је сву пажњу усредсредио на пса. Позвао га је и пас је, сасвим неочекивано, скочио на њега. Ставио му је шапе на груди, погледао га очима које као да су преклињале за помоћ. Онда је отрчао неколико метара напред и поново се вратио. Тако неколико пута. Као да жели да ми покаже некакав пут, мислио је ловац.

– Нешто није у реду – рекао је више за себе. – Пас нас зове да пођемо за њим. – А чије је оно стадо собова испред села? – питао је гласно.

– Које стадо? – зачудио се домаћин. – Наша стада су с друге стране села и чува их неколико људи.

Дуго путовање на север

Убрзо је цело село Луонкавила било на ногама. Десетак њих с Олафом Рејервијем и псом са црном звездом на челу напред изишли су из села. Пас више није онако језиво завијао. Олафу се чинило да чак лаје са задовољством. Отишао би напред и онда се вратио, као да проверава да ли га прате.

Оптрчавши неколико

Пас је завијао и упорно гребао на врата колибе. Псујући, домаћин је залудно покушавао да га отера. Ловац Олаф Рејерви прихватио га је на груди и убрзо кренуо за њим кроз ледену поларну ноћ...

пута раштркано стадо собова, пас их је у неком савршеном реду потерао према северу. Људи су се немо згледали. Има ту нечег. На северу Финске, у Лапонији, пси су безмало равноправни с људима. Верује им се безгранично јер су, изгледа, и људи и животиње свесни да могу да опстану само ако су заједно. А овде, у овом случају, има неког врага. Јер, сасвим је извесно да су људи којима припада ово стадо у опасности.

Ловац Олаф је свој улов истоварио у сеоској колиби, да би се његов шестопрег, уморан од целодневног тумарања бескрајном белом равницом, колико-толико растеретио. Двојица сељана спремила су своје санке и сви су кренули у ноћ, за псом са црном звездом на челу који је упорно одржавао ред у стаду. Час је био на левој, час на десној страни стада, онда би застао да провери да ли га људи прате. И хитао даље, у хладну поларну ноћ.

Олафов шестопрег већ је почео да показује знакове замора, али би ловац потегао бич и њиме пуцнуо по ваздуху. На северу нико не бије животиње. Пас са црном звездом на челу, међутим, није посустајао. Држао је стадо собова на окупу упорно их терајући према северу и редовно се враћао назад да провери да ли га људи следе.

Гамба! Где је Гамба?

Наишла је снежна мећава. У белој тами само се разазнавао лавеж пса са црном звездом на челу. Олаф Рејерви је фијукао бичем не би ли натерао свој шестопрег да иде. Нису заостајала ни двојица сељана из Луонкавила. А пас, дотад непознат и ко зна чији, бесомучно је ишао од стада собова до људи који су га пратили.

Невреме је утихнуло, а они су и даље грабили напред. Чинило им се до самог Северног пола. Пси који су вукли санке с људима као да су губили дах. Сви осим неуморне Црне звезде, како је пса из милоште назвао Олаф.

Одједном, кад им се већ чинило да је цела ова јурњава бесмислена, стадо собова застало је као укопано. Соболи су се сакупљали у гомилу и плашљиво осврtали лево-десно. Пса са црном звездом на челу нигде. Ловац Олаф је неколико пута покушао да га дозове. Без одговора. Као да је у снег пропао. Или отишао оним горе, другачије обојеним звездама.

Олаф Рејерви је искочио из санки и без обзира на болове у укоченим и смрзнутим ногама, пошао напред, мимо стада. И претрнуо. Неколико корака испред из снега су вирили врхови два завејана шатора. Пред једним је Црна звезда покушавала да одтрпа улаз.

Људи су с лопатама похитали у помоћ. Први је у шатор ушао Олаф. Уз њега одмах и пас. Да би разбио тмину упалио је фењер и тог тренутка до њега је допро танак глас. Осврнуо се неколико пута и угледао дете. Било је још топло, ако на тој хладноћи ишта може да буде топло. Лагано, да га не повреди, узео га је у наручје и предао људима из Луонкавила. Да га нахране топлим собовим млеком. Пас са црном звездом на челу посматрао је све то непомично, као да је проверавао сваки ловчев покрет.

Из гомиле крзна стигао је нов глас, налик стењању. Пас је махао репом и тихо завијао.

– Гамба! Гамба! – успео је Олаф да разабере речи.

Пас је, ловцу се чак учинило да се осмехнуо, притрчао прилици у крзну и дахћући почео да лиже једва видљиво лице човека. Човек је био у грозници. Нашли су још двојицу људи и две жене. Били су још топли. Олаф их је напојио млеком и изнео из шатора. Другој двојици није било помоћи. Лед се већ нахватао на њихова модра лица.

Кад су сви смештени у санке, ловац је наредио да се крене натраг, према селу. Из његових санки поново се чуо глас налик на шапат звезда:

– Гамба! Где је Гамба?

Олаф Рејерви се осврнуо. Пса са црном звездом на челу није било нигде. Ловчев глас бежао је равницом без одјека. Шта је са псом? Где је Гамба?

Нашао га је непомичног, и већ хладног, испред улаза у други шатор. Низ брадато лице искусног ловца Олафа Рејервија скотрљала се суза и претворила у хладну ледену лоптицу.

Звезде су и даље, тамо високо и далеко, незаинтересовано чкиљиле на овоземаљска збивања.

Припремио П. Милатовић

Илустровао: Бранислав Јовановић

Абебе Бикила – царски миљеник и пучиста

ПОРУЧНИК ЈЕ САЧУВАО ГЛАВУ

По повратку са Олимпијских игара у Риму 1960. босоноги шампион у маратону нашао се међу онима који су покушали да свргну етиопског цара

Оштар тренинг за славу и – цара

Иако је Американка Вилма Рудолф била најграциознија, Касијус Клеј најјачи, Радивоје Корач најбољи стрелац олимпијског кошаркашког турнира, а наша фудбалска репрезентација шампион у најважнијој споредној ствари на свету, нема недоумице ко је јунак 17. олимпијских игара у Риму 1960. године.

Босоноги Етиопљанин Абебе Бикила (Абебе на амхарском, који се говори у Етиопији, значи – трава) иако је трчао по топлом римском асфалту, запањујуће свеж дочекао је финиш трке и у правом спринту оставио иза себе све ривале. А пре тога за њега нико никад није чуо. Ни тада новинари нису успели да сазнају много више о новом олимпијском рекордеру у маратону (2:15,16 ч), сем да је војник царске гарде, да је почео да тренира трчање пре четири године, а препрека за разговор је било то што је Бикила говорио само амхарски.

Због тога, вероватно, ни догађаји који су уследили брзо после тријумфалног повратка Абебе Бикиле у Етиопију, када га је на аеродрому дочекало више од 100.000 људи, нису доскора били а ни данас познати, у потпуности осветљени.

Самурај маратона

Олимпијске игре у Риму завршене су 11. септембра, а месеца три касније, 14. децембра, група младих официра царске гарде извршила је пуч док се Хаиле Селасије налазио у иностранству.

У то време Абебе Бикила је већ био поручник царске гарде – чин је добио захваљујући свом олимпијском тријумфу. И због тога спортски свет није изненадила, мада је растужила, вест да је олимпијски шампион у маратону погинуо у сукобима око царске палате. Пучисти су заузели царски дворац, похапсили царске великодостојнике и чланове царске породице, покушавали да учврсте власт и спрече царев повратак на престо.

Пуч није успео. Хаиле Селасије вратио се у земљу и са војском која му је остала верна побуну угушио у крви. Преки судови радили су непрекидно, све док око 5.000 пучиста није било обешено у парку царског дворца или док им пред Катедралом светог Ђорђа није одрубљена глава. У бесу, цар је наредио

ИСТИНИТЕ ПРИЧЕ ИЗ ЗБИРКЕ СТРАВЕ

ГЕНЕРАЛ – БАЛЕРИНА

У пожртвованом покушају да развесели Кајзера Виљема II после државничке кризе 1908. године заповедник војног кабинета генерал Хулсен – Хаслер, жртвовао је достојанство зарад дужности.

После вечере приређене на имању принца Фирстенберга, педесетшестогодишњи генерал се изненада појавио обучен као балерина и беспрекорно извео балетску фигуру за изненађењеног, али истовремено орасположеног немачког вођу. Захваљујући на аплаузу присутнима, задихани стари војник се, покушавајући да дође до даха, онесвестио а затим и издахнуо још увек обучен као балерина.

Инцидент је толико озловољио Кајзера да је озбиљно размишљао о абдикацији, па су га тешко убедили да одустане од своје намере. Да је, међутим, Кајзер то и учинио, занимљиво је претпоставити да би целокупан ток светске историје био промењен због трагикомичног поступка балетског травестита.

да се одрубе главе и каменим лавовима који су „чували" улаз у дворац „због небудности", али олимпијског шампиона је поштедео! Углед који је Бикила стекао у свету смекшао је царску вољу и свет је обишла вест да је Абебе Бикила жив...

Маратонац је заувек напустио политичку каријеру и у новом, поклоњеном животу, потпуно се посветио трчању. У Токију 1964. као тридесетдвогодишњак био је миљеник публике. Два пута пре тога трчао је у Јапану маратон, оба пута победио и добио почасну титулу „самурај маратона". Наравно, у олимпијском маратону поново је бриљирао, поново је поставио нови олимпијски рекорд (2:12,11) и, мада је овог пута трчао у патикама, другопласираног Британца Хетлија оставио је за собом четири минута и седам секунди. Тако убедљиву победу нико дотад у маратону није извојевао. Уз то, био је први атлетичар који је победио у два олимпијска маратона.

Стрелом до трећег „злата"

Тек после трке коју је на токијским улицама пратило око милион гледалаца новинари су сазнали да је само неколико дана пре пута за Токио Бикила оперисао слепо црево. Трчао је иако су га тренери и руководство етиопске екипе одвраћали од тога.

Требало је вратити цару дуг.

И исплатило се. Поручник сада постаје капетан и спрема се за трећи тријумф на олимпијским играма, овог пута у Мексико Ситију 1968.

Међутим, срећа је коначно напустила великог аса. Упала везивног ткива десне ноге, упркос великом самопоуздању, и бол који се јавио током трке приморали су га да одустане на 17. километру. Пао је и на носилима су га однели до оближње болнице...

Ипак, Етиопија га поново дочекује као хероја, као и његовог млађег друга Мамо Волдеа који је тријумфовао у Мексику, а цар га унапређује у капетана прве класе.

Био је то нови дуг. Абебе је одлучио да тријумфује у Минхену 1972. без обзира на то што је тада пунио 40 година и да се повуче из спорта као највећи маратонац свих времена. Да ли би у томе успео, можемо само да нагађамо јер му је у тешкој саобраћајној несрећи, када се у свом „фолксвагену" заслепљен светлима једног камиона сурвао у провалију, тешко повређена кичма. Ноге су му, упркос томе што га је цар слао на најбоље светске клинике, остале парализоване.

Организатори Минхенске олимпијаде позвали су Бикилу на Игре као специјалног госта. Дошао је у инвалидским колицима са три златне олимпијске медаље на грудима. Две за победу на олимпијским маратонима у Риму и Токију и трећу – за победу у гађању луком и стрелом на Олимпијским играма за парализована лица 1971. године.

Међутим, и друга каријера великог спортисте и ваљда јединог пучисте који је остао царски миљеник насилно је прекинута. У четрдесет првој години, 25. октобра 1973, Абебе Бикила је умро од излива крви у мозак.

Ж. Б.

Босоноги Бикила улази на Олимпијски стадион у Риму

12 ФЛАША

Олимпијски маратон у Риму трчао се ноћу, али септембар те 1960. био је веома топао и маратонци су кроз зној губили доста телесне течности. Ни Бикили, навикнутом да трчи по сувом ваздуху етиопских висоравни, није било лако. Због тога му је прва ствар, када је прошао кроз циљ, била да утоли жеђ. Као прва помоћ послужило му је 12 флаша кока-коле.

ШТА ЋУ РЕЋИ ЦАРУ?

Тријумф на свом другом олимпијском маратону Абебе Бикила није дочекао онако радосно како је то могло да се очекује од јединог атлетичара коме је то икада пошло за руком.

Наравно, предусретљивим Јапанцима то није промакло, па су га питали због чега се не радује. Бикила им је објаснио: пошто је у трци изгубио доста на тежини, остао је без царског поклона, златног прстена који је добио после тријумфа у Риму. Прстен му је, једноставно, негде на токијским улицама склизнуо са ознојеног и „омршавелог" прста.

Али, радост је овог пута стигла са задршком. Бикилу је у Адис Абеби изненадила пошиљка из Јапана. Царски прстен враћен је власнику по дипломатском куриру јер се цео Токио са задовољством дао у потрагу за царским прстеном. И прстен је, веровали или не, нађен.

ДЕЈВА ДАТОНА

Након бурно проведеног живота, препуног узбуђења и авантура, како у иностранству тако и у земљи, краљ Едвард VII је, вероватно, као мртвац уз своју сопствену жену провео више времена него када је био жив. Наиме, док су је убеђивали да се одвоји од тела преминулог краља да би га сахранили у Вестминстерској палати, прошло је пуних 11 дана.

Када је песник Шели кремиран на једној од италијанских плажа, један од његових пријатеља дограбио је из ватре оно што му се учинило да је могло бити песниково срце. Затим је срце дао Шелијевој удовици Мери која га је са собом, умотаног у свилу, носила све до своје смрти. На жалост, највероватније да је љубоморно чувани орган у ствари Шелијева јетра за коју се претпоставља да је најтеже могла да изгори.

С. П.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Забавникове главоломке

СТРИЦ СВОГ УЈАКА

Може ли се поверовати Драгановој гвардњи да је он стриц свом ујаку Бранк.. а да у њиховој фамилији никада није било родоскрнављења?

* * *

Одговор је потврдан. Наиме, ако је Бранков отац син Драгановог оца, а Драганова мајка кћерка Бранкове мајке, тада је Драган Бранку стриц, а Бранко Драгану ујак. Према томе, споменути случај може се догодити када отац и син ожене кћер и мајку.

ГУБАРИ

Губари су напали шуму и сваког дана је било двоструко више зараженог дрвећа него дан пре. За седам дана цела шума била је већ заражена. За колико је дана било заражено пола шуме?

* * *

Седмог дана била је заражена цела шума, а то је двоструко више дрвећа него што је било заражено шестог дана. Дакле, шестог дана било је заражено пола шуме.

СКРИВЕНА ДВОДИНАРКА

Љиљана је пружила Весни једну двадинарку и једну петодинарку рекавши јој да у сваку шаку сакрије по један новчић. Затражила је од Весне да број динара који је у десној руци помножи у себи са два, а број динара у левој руци са пет и да тако добијене бројеве сабере. Затим, и даље не казујући шта је добила, нека покуша да добијени збир подели са два. Љиљани је једино потребно да Весна одговори да ли је тај збир дељив са два. После тога Љиљана лако погађа који је новчић у којој руци. Како?

* * *

Ако је двадинарка у десној руци, тада је збир једнак: $2\times2+5\times5=29$ то јест није дељив са 2. Ако је пак двадинарка у левој руци, тада је збир једнак: $2\times5+5\times2=20$ то јест дељив је са два. Овај проблем може да се примени и тако да се уместо „множења" десне руке са два, зада множење било којим парним бројем, а уместо „множења" леве руке са 5, може се множити било којим непарним бројем. На тај начин трик дуже остаје неоткривен. И овде одговор ДА значи да је двадинарка у левој руци, а НЕ да је у десној.

ПЕШЧАНИ САТОВИ

Маја је желела да изненади мајку и испече колач пре него што се она врати са посла. Припремила га је користећи упутства из „Домаћих колача". Остало је само да се колач испече, за шта је потребно 25 минута. Пре него што је ставила колач у рерну, Маја је желела да провери колико је сати. Међутим, убрзо је установила да је сат стао. Досетила се да у витрини као украс стоје два пешчана сата. У једном песак исцури из једног дела у други за 15 минута, а у другом за 20 минута. Маја је ставила колач у рерну и помоћу та два пешчана сата успела да измери 25 минута, колико је било потребно да се колач испече. Како јој је то пошло за руком?

* * *

У тренутку када је ставила колач у рерну Маја је пустила да песак почне истовремено да цури из оба сата. Када је исцурио сав песак из петнаестоминутног сата, окренула га је. У следећих 5 минута исцурио је сав песак из двадесетоминутног сата. У тренутку када се то догодило Маја је поново окренула петнаестоминутни сат. Песак је цурио још 5 минута, односно последње зрно је исцурило 25 минута од почетка мерења.

УМЕТНИЦИ

Познати уметници Иконић, Романић, Маскић и Гудаловић врсни су познаваоци својих уметности. Један је сликар, други писац, трећи глумац, а четврти музичар. Иконић и Маскић нису се никада до сада лично срели, а осим тога ниједан од њих није био на последњем музичаревом концерту. Писац је недавно завршио Гудаловићеву биографију, а жеља му је да напише и Иконићеву. Осим тога писац је пре извесног времена, као и Романић, позирао сликару. Којим се уметностима баве Иконић, Романић, Маскић и Гудаловић?

* * *

Из податка да је писац написао Гудаловићеву биографију, да жели да напише Иконићеву биографију и да је заједно са Романићем позирао сликару, произилази да је писац Маскић. Пошто се Маскић и Иконић нису никада срели, произилази да Иконић није сликар. Но, он није ни музичар. Дакле, Иконић је глумац. Ни Романић није сликар, па закључујемо да је музичар. Према томе, сликар је Гудаловић.

В. Н.

Илустровао: Растко Ћирић

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ

ЧЕКОВНИ РАЧУН БРОЈ 53.002

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

1 ДИНАР

ИЗЛАЗИ УТОРНИКОМ И ПЕТКОМ

ГОДИНА I — БРОЈ 18 — петак 28 априла 1939

Мики Маус и његови другови

ШИЉИНО ПАМЕТНО МАГАРЕ

Текст и цртежи од Волта Дизнија

ЗДРАВО, ШИЉО! КУД СИ ПОШАО?
ХММММ!... СПАВА КАО ТОП! НЕ БИ МЕ ИЗНЕНАДИЛО КАДА БИ...
ХАЈД' ПОЛАКО, ДОБРИ ДРУЖЕ! ИХ, ШТО ЋЕ ДА БУДЕ СМЕЈУРИЈЕ... САМО АКО СЕ ДОТЛЕ НЕ ПРОБУДИ!
СЈАЈНО! ПРОСТО НЕ МОГУ ДА САЧЕКАМ ДА ВИДИМ ШТА ЋЕ ДА РАДИ КАД СЕ ПРОБУДИ!
ХРК!... АААХ...
ГЛЕ!... ШТА ЈЕ ОВО?!
ОВО ЈЕ НАЈЧУДНИЈА СТВАР КОЈУ САМ ИКАДА ДОЖИВЕО! ПРОСТО НЕ МОГУ ДА СХВАТИМ!
ЗДРАВО, ШИЉО! ТВОЈЕ МАГАРЕ СЕ НА НЕОБИЧАН НАЧИН ЗАГЛАВИЛО, ЈЕ ЛИ?
ШТА ТИ МИСЛИШ ПОД ТИМ: „НА НЕОБИЧАН НАЧИН"?
ПА ПОГЛЕДАЈ КАКО СЕ ЗАГЛАВИЛО У КАПИЈИ! КАКО ЋЕ ДА ИЗИЂЕ НА УЛИЦУ?
ШТА СЕ ТО ТЕБЕ ТИЧЕ ТО ЈЕ ЊЕГОВА ПРИВАТНА СТВАР!
ОСТАВИ САМО ТИ ЊЕГА, НЕКА ИЗИЂЕ ОНАКО КАКО ЈЕ УШАО! ТО МЕ НЕ УЗБУЂУЈЕ!
АЛИ...
МЕНЕ НЕШТО ДРУГО ЧУДИ... КАКО ЈЕ МАГАРЕ ЗНАЛО ДА САМ ПОШАО ТЕБИ, КАД МУ ТО НИСАМ РЕКАО?
Copyright by Walt Disney Enterprises World rights reserved
WALT DISNEY

Садржај ранијих наставака: Почетком прошлог века једну крчму близу реке Кузе у Америци, држи капетан Копленд. Једне ноћи, индијанки поглавица Тоонак доноси његовој жени на чување једно бело дете. Кад је дете одрасло, он га одводи у индијанско село. Бела Ружа — такво је име она добила — другује с поглавичином ћерком, која се зове Канондах. Једног дана, Канондах јој каже да се појавио у близини један бео младић који је настрадао у борби са алигатором. Склонили су га у дупљу једног дрвета. Кад су мушкарци отишли у велики јесењи лов, Канондах обавештава жене о рањенику и уз њихову помоћ носи га у село. Ту га пита ко је и одакле је. Младић вели да је британски поморски капетан који је побегао од гусара. Канондах мећутим сумња да је он амерички шпијун.

Енглески поморски официр осећао се заиста нелагодно. Ко је била та дивља девојка која се усудила да се понаша према њему као према шпијуну? Зашто је бранила злогласног гусара кога је стално називала поглавицом Сланог Језера? Да ли је можда и она припадала његовој дружини? Њена симпатична и искрена појава говорила је, додуше, против ове претпоставке. А... ко је била она друга девојка? Бела девојка код Индијанаца?!

Једна за другом ређале су се загонетке које млади поморац није био у стању да реши...

VII

И тако прођоше опет два дана. Младић је већ могао да се креће, а да притом ће осећа бол. Неколико пута сам је изишао из куће и прошао кроз насеобину. Али индијанске жене гледале су га тако непријатељским очима да се он увек са тих шетњи раније враћао но што је намеравао.

Десете ноћи откако је Енглез донесен у ову колибу десило се да је неки пламен споља одједном осветлио његову собу баш када се младић у мраку свлачио да легне. Он огрну само капут, отвори врата и потрча кроз жбуње према месту одакле беше долазила светлост. Тб су биле бакље чија је светлост падала право на Микову колибу. У тренутку када се Енглез приближио колиби поглавице, из ње истрча једна девојка. Неколико часака она је ослушкивала. Затим је пошла до места одакле јој се пружао слободан видик на реку по чијој се површини огледао пламен од неколико стотина бакљи.

Млади морепловац приближио се девојци што је тише могао. Ипак га је она одмах чула. Милозвучно, на енглеском језику проговорила га је она показујући руком на поворку с бакљама:

— Наше жене и девојке изводе вечерас ноћну игру.

— Опростите моју насртљивост — промуца младић.

Девојка га гледаше својим бистрим очима. Затим га ухвати за руку.

— Коме да опростим?.. Зар своме брату?.. Шта да ти опростим кад ми ниси ништа на жао учинио?

Оба млада бића стојала су без речи једно поред другог и посматрала ноћну игру. Две стотине жена, девојака и дечака држало је у једној руци бакљу док су око друге руке имали везане прапорце. Музику су сачињавали индијански добоши и фруле. Играчи су постепено прелазили у екстазу. Из круга који је представљао почетну фигуру игре, искакале су поједине групе које су у дивљем ритму изводиле најразличитије фигуре. Место на коме су жене играле било је опкољено мрачном шумом и изгледало је као неко врзино коло. По завршеној игри, као по команди сви побацаше бакље на једну гомилу уз неколико узвика који су сложно долазили из стотине грла. Бакље са гомиле још једном засветлуцаше и угасише се. Сада је мрак изгледао још гушћи.

— Мој брат — рече девојка која је поред Енглеза посматрала ноћну игру — треба сада да се изгуби одавде. Моје црвене сестре врло су неповерљиве и много би се наљутиле када би угледале Белу Ружу с тобом!

— Да, да! Разумем! — одговори младић и одједном дохвати Ружину руку. — Лаку ноћ! Нека те Бог штити, добра девојко!

— Лаку ноћ, брате мој, — довикнула му је Ружа тихо.

Боја њеног гласа га је очарала. Енглез је сав блажен потрчао према својој колиби. Али узалуд ју је тражио у мрачној ноћи. Нигде не могаде да угледа ни један кров, ни једну кућу, ни један осветљен прозор. Све беше утонуло у густи мрак.

Одједном га једна нежна рука дохвати за раме и мелодичан женски глас рече:

— Мој брат је много трчао. Доцкан је и требало би да иде у своју колибу.

Енглез се окрену и познаде Канондах.

— Изгледа ми да ме моја прва сестра не пушта из очију — одговори он мрзовољно.

— Сви наши млади људи отишли су у лов. Канондах је ћерка великог Мика и она је сада за све одговорна.

Канондах поведе младића неколико корака и стаде.

— Ево твоје колибе. Треба да се одмориш.

— Чудна пустоловина! — узвикну Енглез с младићским одушевљењем. — Заиста, нисам ни помишљао да би наш лов на корњаче и остриге могао да буде тако узбудљив...

Канондах се одмах изгубила, а Енглез је још дуго премишљао на својој постељи.

Дан је освануо сунчан, један од најлепших децембарских дана у овоме крају. Тек што се младић био пробудио, а у његову колибу уђе Канондах. У руци је држала један свежањ.

— Одело мог брата прилично је похабано. У овом свежњу наћи ћеш одело које ти најбоље пристаје.

После ових речи Канондах изиђе из колибе. С великим интересовањем младић је отварао свежањ. Ту је било цело једно одело и све потребно рубље. Капут од плаве чоје, скројен исто као капути британских официра, панталоне, прслук и чизме. Откуда Индијанки ово одело? И поморац се поново сети гусара. Да ли би један британски официр уопште смео да прими ово одело?..

Младић се није дуго премишљао и обукао се. Све му је одлично пристајало. Тог мишљења била је и Канондах која се мало после поново појави у колиби. Један тренутак само, њене очи почиваху на лепом младићу затим га ухвати за руку и брзим корацима пође с њим из колибе. Пред вратима Микове колибе очекивала их је Бела Ружа.

VIII

Бела Ружа је поцрвенела када јој се младић беше приближио. После дужег ћутања Енглез први проговори:

— Ви сте та којој имам да захвалим свој живот и своје здравље?

— Моје руке су исувише слабе — одговори она гледајући га са пуно поверења. — Мојој црвеној сестри имаш да захвалиш, јер она те је спасла из чељусти водене змије и однела те у склониште у стаблу. Она је била довела стару Винондах која те је лечила и излечила.

— Зар ме је ова Индијанка, која ме уходи и дању и ноћу, заиста спасла?

— Канондах је ћерка великог Мика; она је мајка племена Окони. Али Мико и његов народ су црвенокошци. Они су добри људи, али су много претрпели од наше беле браће.

— Од Американаца! — исправи је младић. — А како сте ви овамо допали међу саме Индијанце?

— Мико ме је одвео из куће једног белог гостионичара и довео онамо.

— Ко је тај Мико? Где су његови људи?

— Они су отишли у лов са својим поглавицом.

— А где се ми налазимо? — упита младић поверљиво.

Неколико секунада Бела Ружа га је мерила својим испитивачким погледом.

— Ми смо врло далеко од белих људи. Далеко од велике реке, у правцу заласка сунца. Кад смо се селили пешачили смо четрдесет пуних дана и још ће бесмо дошли до циља.

Поморски официр је пажљиво слушао.

— Опростите, али то не може да буде тачно. Ја сам се налазио само осам дана удаљен од гусареве куће. Изгледа ми да се не налазимо баш далеко од Мисисипија. Зар вам име ове реке доле није познато?

Бела Ружа одмахну само главом, а онда рече:

— Мој брат не би смео ни да помишља на бекство. Мико је добар човек и он ће ти са уживањем пружити своју руку, ако...

— Ако? — упита младић радознало.

— Ако ниси дошао овамо као шпијун — настави Ружа несигурно.

— Шпијун? Да гадне речи! Како сте могли и да помислите тако што о мени?

Благе, бистре очи Беле Руже испитивачки су посматрале Енглеза.

— Ти кажеш да твој народ није пошао у рат против поглавице Сланог Језера. А ипак си једном већ рекао да ћете га обесити само ако га ухватите.

Свеж осмејак показа се на уснама младићевим.

— Рат је могућан само између два народа. Човек кога ви називате поглавицом Сланог Језера обичан је гусар, ништов који са својом лоповском дружином пљачка запе, убија жене, децу и људе. Против таквих разбојника моја земља никада није ратовала нити ће ратовати!

Занесен својим речима младић није приметио како је Бела Ружа одједном побледела. Једва је могла да промуца:

— Зар је поглавица Сланог Језера обичан разбојник?

— Чудим се да ви то не знате. Он је још горе од тога! Он је пљачкаш и убица!

Тек сада младић беше приметио какав су утисак начиниле његове речи на Белу Ружу. Њено лице беше постало мртвачки бледо, скоро прозирно. Дршћући као прут она покри лице обема рукама, затетура се и паде онесвешћена...

Кад је видела шта се десило, Канондах је притрчала, узела у наручје своју другарицу и унела је у колибу. Неколико минута доцније Канондах се врати младићу.

— Бела Ружа је болесна; болује од... срца. Мој брат би могао да је излечи.

Индијанка је дрхтала од узбуђења. Узалуд је тражила речи. По целом њеном држању видело се да много воли Ружу и да саосећа с њом. Младић ју је са дивљењем посматрао.

— Хоће ли бели брат да је излечи? — прошапута Канондах најзад.

— Учинићу све што год буде било у мојој моћи.

— А да ли би се бели брат радовао када би поглавица Сланог Језера одвео Ружу у његову кућу?

— Ко? Зар то дивље чудовиште? Зар он да узме овог анђела? То никако не би смело да се деси!

Код ових речи Канондах мало живну.

— Мој брат шапнуо је Белој Ружи нешто на уво. Да јој није рекао неку лаж?

— Лаж? Не, један џентлмен не лаже никада!

— Зар је поглавица Сланог Језера заиста лопов, разбојник? — запита Канондах брзо.

(Наставиће се)

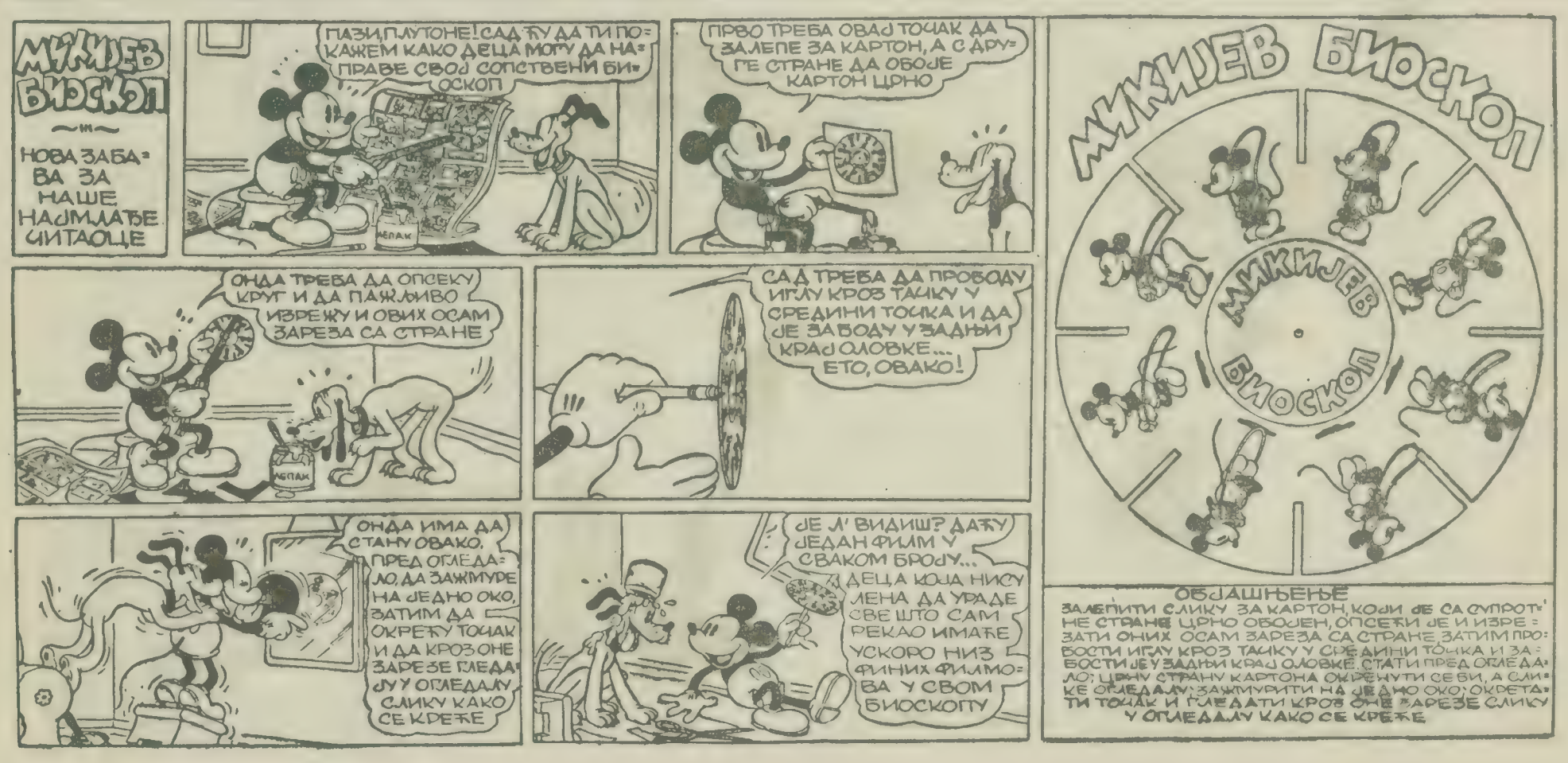
МИКИЈЕВ БИОСКОП
~и~
НОВА ЗАБАВА ЗА НАШЕ НАЈМЛАЂЕ ЧИТАОЦЕ
ПАЗИ, ПЛУТОНЕ! САД ЋУ ДА ТИ ПОКАЖЕМ КАКО ДЕЦА МОГУ ДА НАПРАВЕ СВОЈ СОПСТВЕНИ БИОСКОП
ПЕПАК
ПРВО ТРЕБА ОВАЈ ТОЧАК ДА ЗАЛЕПЕ ЗА КАРТОН, А С ДРУГЕ СТРАНЕ ДА ОБОЈЕ КАРТОН ЦРНО
ОНДА ТРЕБА ДА ОПСЕКУ КРУГ И ДА ПАЖЉИВО ИЗРЕЖУ И ОВИХ ОСАМ ЗАРЕЗА СА СТРАНЕ
ПЕПАК
САД ТРЕБА ДА ПРОБОДУ ИГЛУ КРОЗ ТАЧКУ У СРЕДИНИ ТОЧКА И ДА ЈЕ ЗАБОДУ У ЗАДЊИ КРАЈ ОЛОВКЕ... ЕТО, ОВАКО!
ОНДА ИМА ДА СТАНУ ОВАКО, ПРЕД ОГЛЕДАЛО, ДА ЗАЖМУРЕ НА ЈЕДНО ОКО, ЗАТИМ ДА ОКРЕЋУ ТОЧАК И ДА КРОЗ ОНЕ ЗАРЕЗЕ ГЛЕДАЈУ У ОГЛЕДАЛУ СЛИКУ КАКО СЕ КРЕЋЕ
ЈЕ Л' ВИДИШ? ДАЋУ ЈЕДАН ФИЛМ У СВАКОМ БРОЈУ... ДЕЦА КОЈА НИСУ ЛЕНА ДА УРАДЕ СВЕ ШТО САМ РЕКАО ИМАЋЕ УСКОРО НИЗ ФИНИХ ФИЛМОВА У СВОМ БИОСКОПУ
МИКИЈЕВ БИОСКОП
МИКИЈЕВ БИОСКОП
ОБЈАШЊЕЊЕ
ЗАЛЕПИТИ СЛИКУ ЗА КАРТОН, КОЈИ ЈЕ СА СУПРОТНЕ СТРАНЕ ЦРНО ОБОЈЕН, ОПСЕЋИ ЈЕ И ИЗРЕЗАТИ ОНИХ ОСАМ ЗАРЕЗА СА СТРАНЕ, ЗАТИМ ПРОБОСТИ ИГЛУ КРОЗ ТАЧКУ У СРЕДИНИ ТОЧКА И ЗАБОСТИ ЈЕ У ЗАДЊИ КРАЈ ОЛОВКЕ. СТАТИ ПРЕД ОГЛЕДАЛО; ЦРНУ СТРАНУ КАРТОНА ОКРЕНУТИ СЕБИ, А СЛИКЕ ОГЛЕДАЛУ; ЗАЖМУРИТИ НА ЈЕДНО ОКО; ОКРЕТАТИ ТОЧАК И ГЛЕДАТИ КРОЗ ОНЕ ЗАРЕЗЕ СЛИКУ У ОГЛЕДАЛУ КАКО СЕ КРЕЋЕ

РУЖНО ПАЧЕ

од Волта Дизнија

НЕСПРЕТНО ПОНАШАЊЕ РУЖНОГ ПАЧЕТА НАЉУТИЛО ЈЕ МАМУ И ОНА ЈЕ ПОШЛА СА ОСТАЛИМ ПАЧИЋИМА БЕЗ ЊЕГА
ХЕЈ, МАМА! ЗАР НЕЋЕШ ДА МЕ ПОВЕДЕШ ДА ПЛИВАМ С ВАМА?

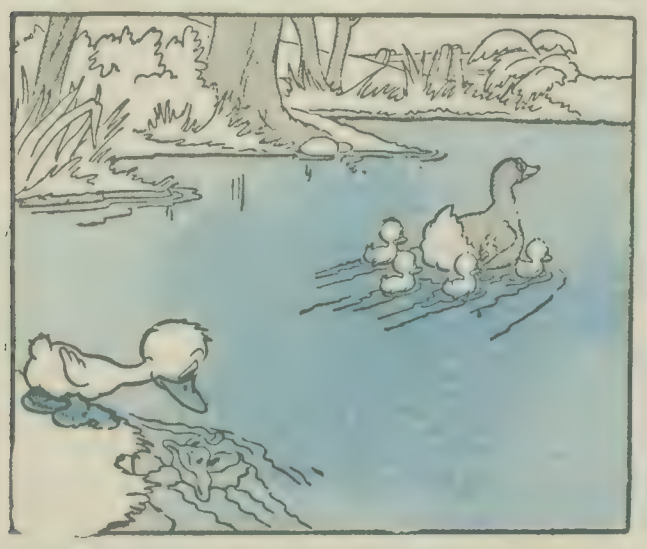

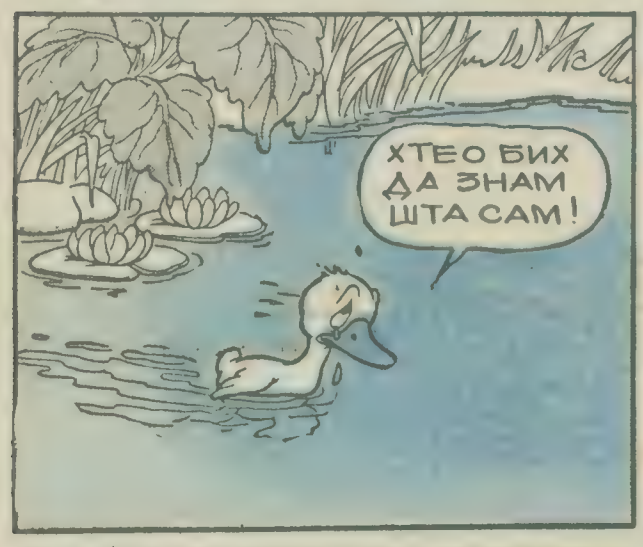

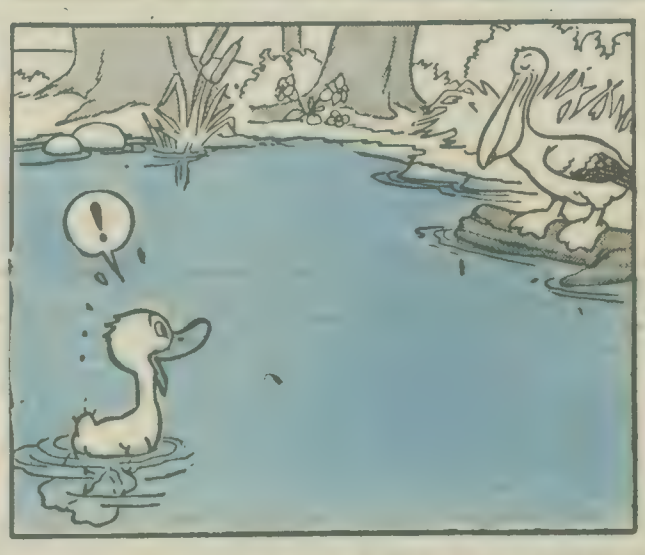

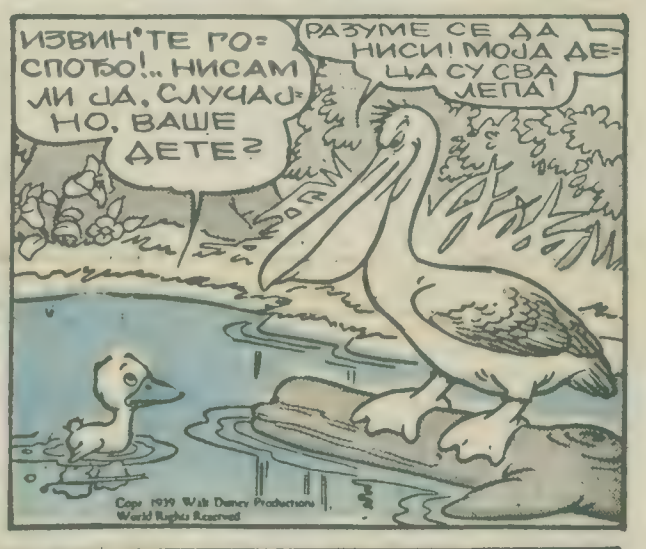
ИЗВИНИТЕ ГОСПОЂО!.. НИСАМ ЛИ ЈА, СЛУЧАЈНО, ВАШЕ ДЕТЕ?
РАЗУМЕ СЕ ДА НИСИ! МОЈА ДЕЦА СУ СВА ЛЕПА!
Copr. 1939 Walt Disney Productions World Rights Reserved

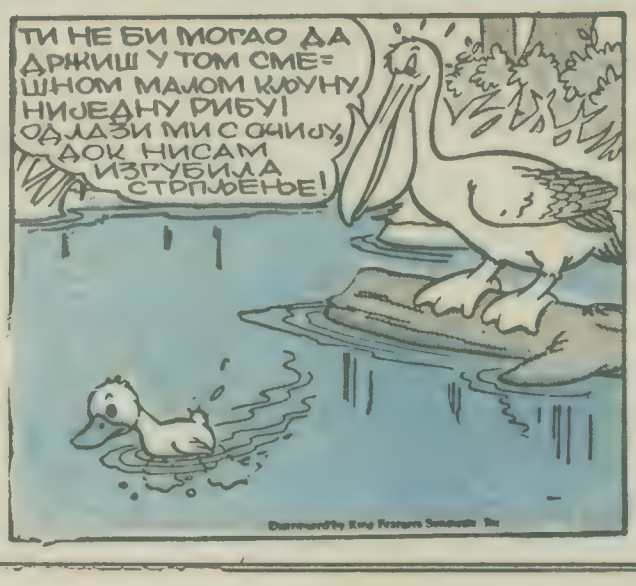

ПАЈА И ОСКАРУША од Волта Дизнија

ОСКАРУША ТРЕБА ДА ОСТАНЕ КОД КУЋЕ

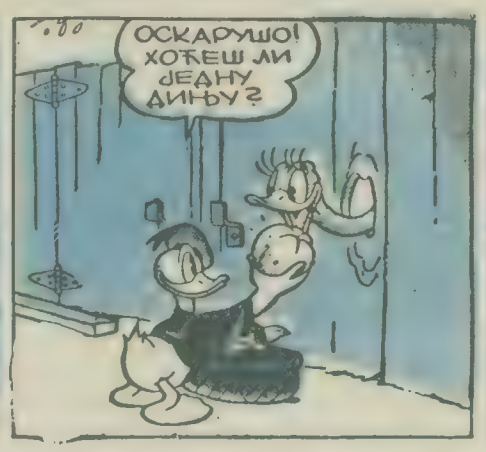

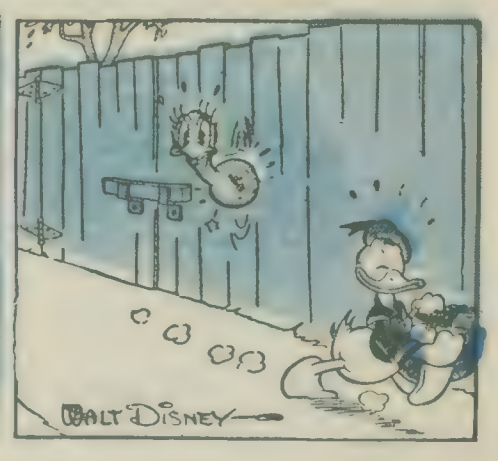

ТАЈНЕ КОЈЕ МОРА У СЕБИ СКРИВАЈУ

ПОСТОЈИ ЧИТАВ НИЗ ОСТРВА ЗА КОЈА СЕ ЗНА ДА СУ ЈЕДНОМ ПОСТОЈАЛА, А КОЈИХ ДАНАС НЕМА

Ни најмање није ретkост да се неко острво изгуби у мору, затим да се поново јави, па да опет једног дана нестане у валима морским. Није овде, наравно, реч о континентима или острвима за које се претпоставља да су некада постојали, као што је случај са толико спомињаном Атлантидом, већ је по среди историја острва и острваца за које се позитивно зна да су једнога дана постојала, а да их данас више нема.

Постојала су острва на којима је живело преко десет хиљада душа, на којима су била обрађена поља и цветне ливаде, на којима је живот у сваком погледу бујао, а која су за неколико тренутака у некој досада необјашњеној катаклизми нестала за увек. Било је довољно да несрећа траје свега неколико минута, па да се збрише читава једна вечност. Има толико острва и дан-данас на којима људи живе у вечитом страху да ће их, можда, једне ноћи подавити огромни таласи после каквог страшног земљотреса, или затрпати и спржити лава после ерупције каквог привремено притајеног вулкана.

Још и данас многи научници и многе експедиције траже трагове већих или мањих острва за које се позитивно зна да су некада, често не тако давно, постојали. Такав је случај и са Гилисовим Острвом, које је у своје време пронашао холандски капетан Гилис и које се налазило на 80 степену северне ширине, и 75 степену источне дужине. То острво, изгледа, у један мах је нестало у мору, затим се још једном појавило, да би после извесног времена наново, можда за вечита времена, нестало са лица земљиног.

То острво тражили су многобројни истраживачи и тек 1870 године пошло је за руком немачком истраживачу Теодору фон Хеглину да поново пронађе Гилисово Острво. Две експедиције, једна 1899 године, а друга 1925 године, поновa су констатовале да острво постоји. Међутим, 1935 године једна богато опремљена експедиција, која је на расположењу имала и авионе, узалуд је тражила ово острво. Шта је било с њим? Каква се драма ту одиграла и за које време ће на томе месту бити опет само море?! И да ли ће се једног дана утонуло острво опет појавити? Све питања на која је више него тешко одговорити.

Занимљива је судбина која је задесила једног капетана из Чиле. Он је једног дана открио једно острво које није било велико. На острву су становали индиски рибари и они су му показали многобројне гробнице, које су по свим знацима потицале из давног доба. Приликом ископавања која је овај чилски капетан предузео на овом острву, пронађени су златни штитови и многи скупоцени предмети.

Чилски капетан, који се звао Себастијан Диегос, о свему је својим пријатељима поднео најопширнији извештај. Нарочито је нагласио да на томе острву има врло много старина од велике вредности. Због тога је основао једно друштво са прилично великим капиталом и са задатком да се користи старинама и вредностима скривеним на томе острву. Припремљена је и нарочита експедиција, којој је на челу био Себастијан Диегос.

Међутим, и поред свег трагања, капетан Себастијан Диегос није могао да пронађе острво на коме је једном, некада, био, иако је имао пут прно тачно забележено на коме се месту налази острво, иако је располагао инструментима који су савршено тачно бележили свако место.

Острво као да је у море пропало. Тако је и било у ствари, само то нису хтели да верују људи који су финансирали целу експедицију капетана Себастијана Диегоса и који су се налазили на једном броду његове експедиције. Они су напросто тврдили да је капетан Себастијан Диегос целу причу о острву измислио само да би измамио паре. Тврдили су да је најобичнија варалица.

Узалуд је капетан Себастијан Диегос тврдио да је једном био на томе острву и да сада не уме сам себи да објасни зашто оно није на своме месту, нико му није веровао. Сав очајан што га сматрају обичном варалицом, капетан Диегос убио се пред свима својим људима!

Велику загонетку представља и нестанак острва која су носила име Острва Аурора. Овде већ није било у питању једно једино острво, већ читава једна група острва. Једрењак Аурора пронашао је ову групу острва и забележио да се налазе на 53 степену јужне ширине и 75 степену западне дужине. Посада овог једрењака опловила је три острва из ове групе и тачно унела у карту њихов положај и њихов облик. Током 18 века неколико шпанских и енглеских ратних бродова видело је ову групу острва. Географска мерења поклапала су се с мерењима која је у своје време извршио једрењак Аурора.

Шпанска влада је упутила једног дана свој ратни брод „Алревида" да острва званично поседне у име шпанске државе. И брод „Алревида" нашао је ову групу острва тачно на месту које је било означено на свима поморским картама тога доба.

Међутим, на ову групу острва пошао је 1820 године славни морепловац Ведел. Али узалуд. Исто тако пропали су и сви Скотови покушаји да ова острва пронађе, иако је експедиција радила под врло повољним приликама и по савршено лепом времену. Тада је створена претпоставка да су сва ова острва морала да пропадну приликом каквог великог земљотреса.

Сва острва која се налазе у близини великих вулкана углавном зависе од тих вулкана. Свака нова велика ерупција вулкана претставља за многа острва катастрофу, али за нека острва и почетак живота. Не треба заборавити колику је катастрофу донео собом вулкан Кракатау када је прорадио после дуже паузе. Исто тако становници Липарских Острва живе скоро у вечитом страху. Са острва Стромболи становништво је до сада у неколико махова морало да бежи пред лавом. Али сви људи воле место које сматрају за домовину и отуда се сви људи после највећих катастрофа врло радо враћају на своја стара огњишта, па ма их морали обнављати под најнеповољнијим условима. А ако какво острво једног дана потоне у море, сигурно ће га после годинама тражити и распитивати се шта је са њим било.

На жалост највећи број катастрофа на далеким океанима није имао сведоке. Или су ненасељена острва пропадала за неколико минута, па је требало после тога доста времена да се то констатује, или су насељена острва пропадала са свима својим становницима и одлазила у морске таласе, носећи собом тајну страшне катастрофе. Под тим условима није ни чудо што су се родиле толике легенде како о многим острвима која данас постоје, тако, само још више, и о острвима за која се мисли да су некада постојала или за чије се постојање позитивно зна!

ШТА СЕ ОВДЕ ДОГАЂА?

Одговорите једном реченицом од једанаест речи, али тако да свака реч почиње истим сугласником.

(Дирокех Стенко Спиић, сазвиш-ја, сјрпно секу свом сневом сред свога сена).

ПЛАНЕТА МЕРКУР

Планета Меркур окреће се око сунца брзином од 47 километара и 800 метара у секунди.

БУРЕ И НЕПОГОДЕ НА СВЕТУ

Метеоролози су израчунали да се сваке године у свету деси 16 милиона бура и непого-

ДА ЛИ СУ ВЕЛИКИ ЉУДИ У ИСТО ВРЕМЕ И ВИСОКИ?

Да ли су велики људи у исто време и високи људи? Краљ Шведски Густав V висок је 1.95, професор Пикар 1.80, Маршал Неј био је висок 1.82, Албер Лебрен висок је 1.70, Ла Фонтен је био висок 1.70, Даладје је висок 1.65. Наполеон је био висок 1.61, Јованка Орлеанка 1.60, Марија Антоанета 1.59, госпођа Кири 1.58, Виторио Емануеле III 1.52 метра. Из овог списка бисе могло закључити да стас нема много везе са способностима и успехом људи у животу.

За борбу против шумских пожара

У Северној Америци у борби противу великих шумских пожара почели су да употребљавају у последње време и нарочите авионе. Тај нарочито конструисан авион, који је до сада дао завидне резултате, има мотор од 450 коњских снага. Први задатак ових авиона је да на место великих пожара шумских донесу људе за борбу противу пожара заједно са потребном храном и потребним средствима за спасавање и гашење пожара. А тек у другом реду авион се употребљава да из ваздуха сипа воду, прашак, пену или које друго средство за угушење пожара. Ови авиони за сада шаљу се, наравно, само на места којима прети највећа опасност од пожара.

Преисториска станишта у близини Демир Капије

У пределу Демир Капије утврђено је да има трагова преисторијских људских станишта, и то у пећинама с леве стране Вардара а на високом кречњачком рту изнад реке, где су развалине Марковог града. Има остатака долмена поред киклопских зидина.

На десној страни Вардара, у области Демир Капије, има пуно разних трагова римске, византиске и српске средњевековне културе. Ту је, осталом, био трећи миљоказ од римског Стобиа на ушћу Црне Реке.

ДА ЛИ СЕ ПАНТЕР МОЖЕ ЈЕСТИ?

Из зоолошке баште у Цириху недавно је утекао један пантер. И поред свих напора пантер није могао бити ухваћен. Штампа је о томе писала опширно и на писање штампе јавио се после извесног времена један сељак. Он је изјавио да је ухватио пантера и, пошто није знао каква је то животиња, заклао га је, испекао и једног дана појео са укућанима.

Поводом овога развила се читава полемика, да ли се пантерово месо уопште може јести. Дошло се до закључка да је пантерово месо и укусно и хранљиво, а да се ретко једе једино зато што се пантер врло тешко хвата...

НАЈПАМЕТНИЈИ ЦРНАЦ

У Њујорку је умро најпознатији црначки милионар Харо. У своме тестаменту оставио је, поред осталог, и суму од пет хиљада долара годишње, која се има трошити за тражење најпаметнијег примитивног Црнца. Харо је оставио и суму потребну да се опреми једна експедиција, која ће отићи у Африку и покушати да реши постављени проблем.

Размислите минут па реците:

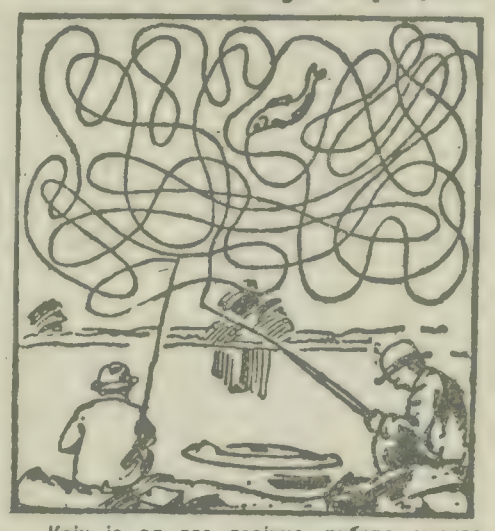

Који је од ове двојице рибара упецао рибицу?

ПУТ ДО СУНЦА

Брзом возу, који прелази сто километара на сат, требало би 170 година да пређе пут од земље до Сунца.

ПРВИ ЧАСОВНИЦИ

Први механички часовници јавили су се у десетом веку, а први џепни часовници тек око 1.500 године.

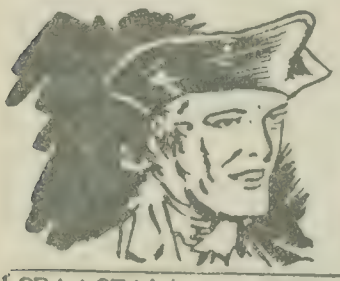

НЕУСТРАШИВИ КАПЕТАН ГРИН

Једног дана 1690 године гусари, под командом гусарског капетана г. Тофета, напали су трговачки брод „Џеси", који је пловио Карибиским Морем. После краће борбе гусари су заузели трговачки брод и бацили капетана Саутерна и његову ћерку у затвор. Капетан Грин, који се налазио на гусарском броду, спасава капетана Саутерна и његову ћерку из затвора и они у једном чамцу беже с брода.

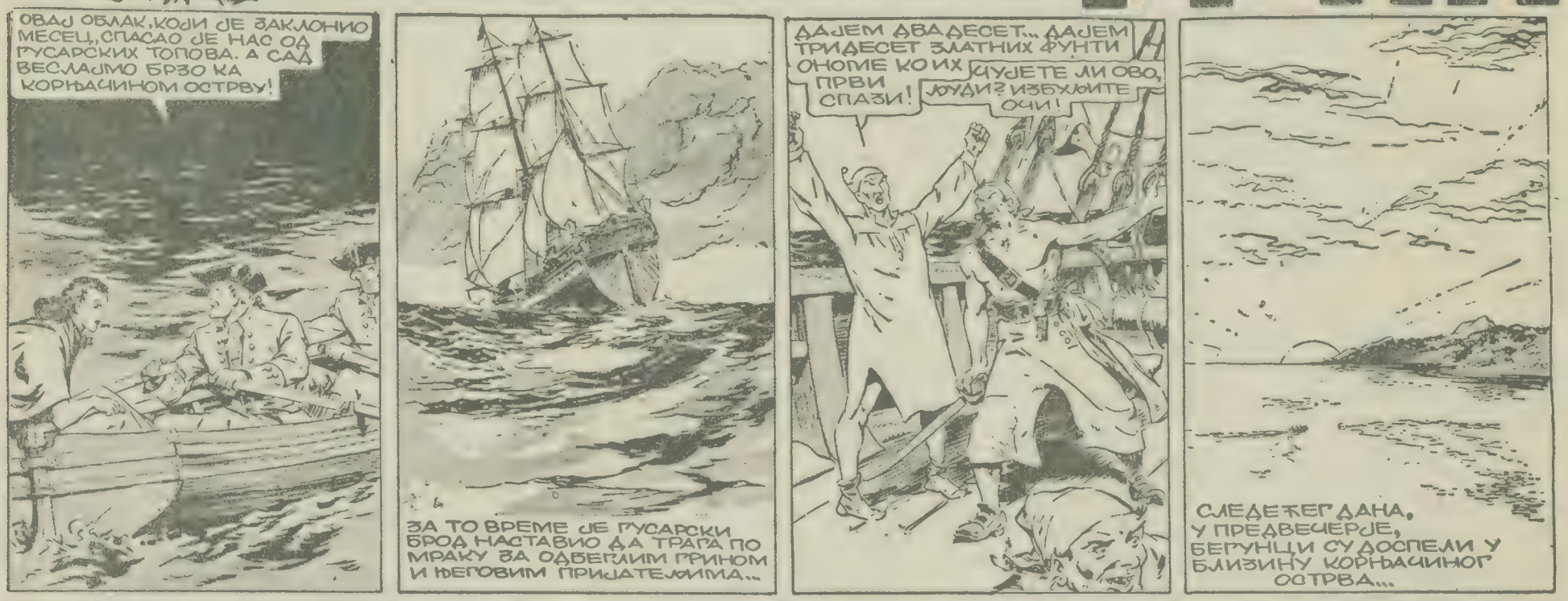
ОВАЈ ОБЛАК, КОЈИ ЈЕ ЗАКЛОНИО МЕСЕЦ, СПАСАО ЈЕ НАС ОД ГУСАРСКИХ ТОПОВА. А САД ВЕСЛАЈМО БРЗО КА КОРЊАЧИНОМ ОСТРВУ!
ЗА ТО ВРЕМЕ ЈЕ ГУСАРСКИ БРОД НАСТАВИО ДА ТРАГА ПО МРАКУ ЗА ОДБЕГЛИМ ГРИНОМ И ЊЕГОВИМ ПРИЈАТЕЉИМА...
ДАЈЕМ ДВАДЕСЕТ... ДАЈЕМ ТРИДЕСЕТ ЗЛАТНИХ ФУНТИ ОНОME КОЈИХ ПРВИ СПАЗИ!
ЧУЈЕТЕ ЛИ ОВО, ЉУДИ? ИЗБУЉИТЕ ОЧИ!
СЛЕДЕЋЕГ ДАНА, У ПРЕДВЕЧЕРЈЕ, БЕГУНЦИ СУ ДОСПЕЛИ У БЛИЗИНУ КОРЊАЧИНОГ ОСТРВА...

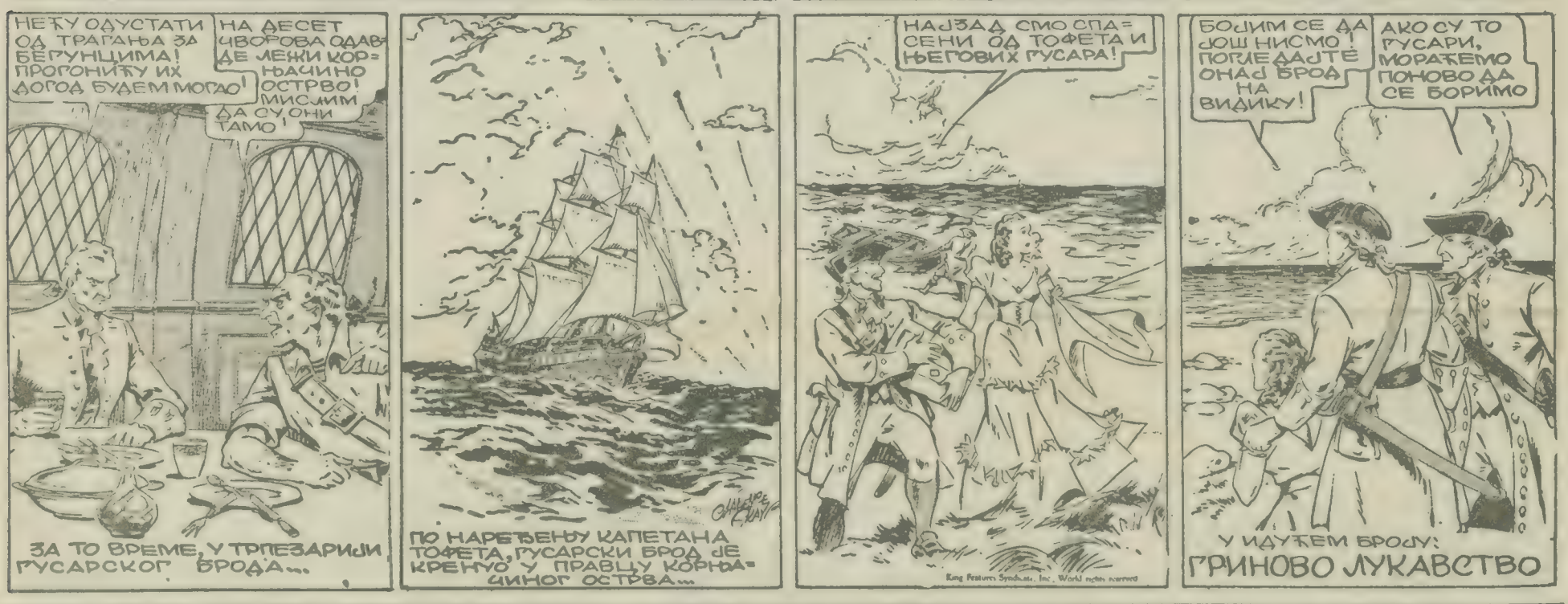
НЕЋУ ОДУСТАТИ ОД ТРАГАЊА ЗА БЕГУНЦИМА! ПРОГОНИЋУ ИХ ДОГОД БУДЕМ МОГАО!
НА ДЕСЕТ ЧВОРОВА ОДАВДЕ ЛЕЖИ КОРЊАЧИНО ОСТРВО! МИСЛИМ ДА СУ ОНИ ТАМО!
ЗА ТО ВРЕМЕ, У ТРПЕЗАРИЈИ ГУСАРСКОГ БРОДА...
ПО НАРЕЂЕЊУ КАПЕТАНА ТОФЕТА, ГУСАРСКИ БРОД ЈЕ КРЕНУО У ПРАВЦУ КОРЊАЧИНОГ ОСТРВА...
НАЈЗАД СМО СПАСЕНИ ОД ТОФЕТА И ЊЕГОВИХ ГУСАРА!
King Features Syndicate, Inc., World rights reserved
БОЈИМ СЕ ДА ЈОШ НИСМО ПОГЛЕДАЈТЕ ОНАЈ БРОД НА ВИДИКУ!
АКО СУ ТО ГУСАРИ, МОРАЋЕМО ПОНОВО ДА СЕ БОРИМО
У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ГРИНОВО ЛУКАВСТВО

ЏИМИ ИЗ ЏУНГЛЕ

18 - СУДБОНОСНИ ХИТАЦИ

ПРИНЦ БАТАН, ШЕФ КРИЈУМЧАРСКЕ ВАНДЕ „ТИГРОВА ШАПА", ЗАРОБИО ЈЕ ЏИМА ИЗ ЏУНГЛЕ... ДР. РОНАЛД ХОКИНС ЈЕ ДОШАО У ПОМОЋ ЏИМУ... АЛИ НАД БАТАНОВОМ КОЛОНОМ СУ СЕ ПОЈАВИЛИ БРИТАНСКИ ВОЈНИ АВИОНИ... БАТАН ЈЕ УПЕРИО СВОЈ РЕВОЛВЕР НА ЏИМА...
НАДАМ СЕ ДА СИ САДА ЗАДОВОЉАН, ЏИМИ... ТИ СИ МЕ УПРОПАСТИО АЛИ ПРЕ НЕГО ШТО ПАДНЕМ У РУКЕ ВЛАСТИМА, ХОЋУ ДА ТИ СЕ ОДУЖИМ!
НЕ ЧИНИТЕ ГЛУПОСТИ, БАТАНЕ... С ВОЈНИХ АВИОНА ГЛЕДАЈУ НА ВАС... А ЕНГЛЕЗИ НЕ ВОЛЕ УБИЦЕ!
РОНАЛД ХОКИНС ЈЕ ГЛЕДАО СА СТЕНЕ УДАЉЕНЕ ТРИСТА МЕТАРА ОД ТОГА МЕСТА...
...И КАДА ЈЕ БАТАН УПЕРИО СВОЈ РЕВОЛВЕР НА ЏИМА, ОН ЈЕ НАНИШАНИО..
СНАЖАН ПУЦАЊ ИЗ ХОКИНСОВЕ ПУШКЕ ОДЈЕКНУО ЈЕ КРОЗ ДОЛИНУ.. БАТАН СЕ ЗАТЕТУРАО И ИСПУСТИО РЕВОЛВЕР..
ВИ СТЕ ИЗВРШИЛИ ВЕЛИКИ ЗАДАТАК, ЏИМИ... ВИ И Г-ЦА ДЕ ВРИЛ УНИШТИЛИ СТЕ ЗЛОГЛАСНУ БАНДУ „ТИГРОВА ШАПА"! ЈА ВАМ ЧЕСТИТАМ... А ГДЕ ЈЕ Г-ЦА ЛИЛИ?
ОНА ЈЕ САДА ГОРЕ У БИВШЕМ БАТАНОВОМ ЛОГОРУ И ПРЕВИЈА РАНЕ МОМЕ ОЦУ... ОНА ЋЕ СЕ РАДОВАТИ КАД БУДЕ ВИДЕЛА ДА СТЕ ВИ, ЏИМИ, ОСТАЛИ У ЖИВОТУ..
ОСТАО САМ У ЖИВОТУ ЗАХВАЉУЈУЋИ ВАМА, ХОКИНСЕ!
ВОЈНИ АВИОНИ СУ СЕ СПУСТИЛИ НА ЗЕМЉУ...
King Features Syndicate, Inc., World rights reserved
У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ОПЕТ БАЈЕДАН

ТАЈНА КУЋЕ старог археолога

ДОЖИВЉАЈИ МАЛЕ АНЕ И ЊЕНОГА ПСА НУЛИЦЕ

18. ЈЕДНА УЗБУДЉИВА ВЕСТ У НОВИНАМА

Садржај ранијих наставака: Мала Ана Рони, бегуница из једног дома за сирочад, где су с њом рђаво поступали, склонила се у кућу старог археолога Ментела, познату у околини под именом „кућа с хиљаду врата". Стари Ментел и његова сестра Лидија су добри према Ани, али она има једног непријатеља: Ментеловог секретара г. Сингу. Синга с двојицом попова улази једне ноћи у једну затворену собу у кући и краде из неких сандука злато у полугама које се у њима налази. Г. Ментел позива у помоћ славног детектива Езру Гранта.

ВЕРУЈТЕ МИ, Г ГРАНТЕ, ДА СЕ ВРЛО НЕПРИЈАТНО ОСЕЋАМ ШТО НИКО НЕ МОЖЕ ДА ОТКРИЈЕ КО ЈЕ УКРАО ЗЛАТО ИЗ КУЋЕ... ИМАМ УТИСАК ДА ЋЕ СВЕТ ДА ПОМИСЛИ ДА САМ ЈА НЕКОМЕ КАЗАЛА КАКО ДА ОТВОРИ ВРАТА...
НЕМОЈ СВОЈУ МАЛУ ГЛАВУ ДА МУЧИШ БРИГОМ О ТОМЕ ШТА ЋЕ СВЕТ ДА ГОВОРИ! ПАМЕТАН СВЕТ ЗНА ДА ТИ НЕ БИ МОГЛА УЧИНИШ НИКАКВО ЗЛО ДЕЛО!
НУЛИЦЕ, ОВАЈ Г. ГРАНТ ЈЕ ВРЛО ДОБАР ЧОВЕК! ХТЕЛА БИХ ДА БУДЕМ И ЈА ДЕТЕКТИВ ...СИГУРНО БИХ ПОХВАТАЛА СВЕ ЛОПОВЕ!
ЗНАМ КО ЈЕ ЈЕДАН ОД ЛОПОВА! АЛИ НИСАМ СИГУРАН КО СУ МУ ОРТАЦИ... КАДА САМ ДОЗНАО КАКО СУ ОТВОРИЛИ ВРАТА, СВЕ ОСТАЛО МИ ЈЕ БИЛО...
ШТА? ВИ ЗНАТЕ КАКО СУ ЛОПОВИ ОТВОРИЛИ ВРАТА?
ШТА ТИ ЈЕ, СИНГА? ШТО СИ ТАКО БЛЕД? ДОК ЕЗРА ГРАНТ СЕДИ ТАМО, ДЕЉЕ ДРВО И НЕ РАДИ НИШТА, НЕМАМО ЧЕГА ДА СЕ БОЈИМО!
ВЕРОВАТНО!
ВЕЛИМ ТИ ДА ТАМО НЕ МОГУ ВИШЕ ДА ИЗДРЖИМ! ОН САМО СЕДИ И ДЕЉЕ ДРВО, А КАД МЕ ПОГЛЕДА, ОБУЗИМА МЕ ОСЕЋАЊЕ КАО ДА НОСИМ ЛИСИЦЕ НА РУКАМА. БОЉЕ БИ БИЛО ДА СЕ ИЗГУБИМО ОДАВДЕ!
ШТА ВАС ДОВОДИ ОВАМО?
ЈЕДНА МАЛА ВЕСТ У НОВИНАМА! ВАША МАЛА ОВЧИЦА, АНА РУНИ, УМЕШАНА ЈЕ У ЈЕДНУ КРАЂУ ЗЛАТА!
ТАЈ МЕНТЕЛ МОРА ДА ЈЕ НЕКА СТАРА ЛУДА... КРАЂА ЈЕ ИЗВРШЕНА У ЊЕГОВОЈ КУЋИ! СИГУРНО ЈЕ ОНО ДЕРИШТЕ ИСПРИЧАЛО ТАЈНУ НЕКИМ СВОЈИМ ПРИЈАТЕЉИМА, ЛОПОВИМА!
САД, КАД ЗНАМО ГДЕ ЈЕ АНА, ПОСЛАЋЕМО ДЕТЕКТИВЕ ДА ЈЕ УХВАТЕ И ДОВЕДУ ОВАМО!
САД ЈЕ НАША! УСКОРО ЋЕ БИТИ У МОЈИМ РУКАМА... ИСКИЈАЋЕ ЗА СВЕ ОВЕ МУКЕ КОЈЕ МИ ЈЕ ЗАДАЛА!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ОБЈАШЊЕЊЕ ЕЗРЕ ГРАНТА

БРИК БРАДФОРД У ЗЕМЉИ ИЗА ЛЕДЕНОГ ЗИДА...

18. ЕКСПЕДИЦИЈА ПРОЛАЗИ

Садржај ранијих наставака: Острвима Азахаймом и Вехехаймом, која се налазе близу Северног Пола и за која свет не зна да постоје, владају краљеви Торкил и Гамла. Они сазнају за модерну цивилизацију и полазе једног дана с товаром сребра да купе у Америци тековине технике. Успут Гамла напада Торкила и отима му брод, затим заробљава младог авијатичара Брика Брадфорда и бежи у своју земљу. На путу кроз снежне пределе изненађује их усов. Гамле нестаје а Брика спасавају Ескими. Једног дана он чује хуку авиона.

ТО СУ ОНИ! ЈА САМ СПАСЕН! ХЕЈ! САЛИСБЕРИ!
ЕКСПЕДИЦИЈА
ВРАТИТЕ СЕ! ХЕЈ!
ОНИ.. ОНИ МЕ НИСУ СПАЗИЛИ!
САЛИСБЕРИЈЕВА ЕКСПЕДИЦИЈА ЈЕ НАСТАВИЛА ПУТ КА СЕВЕРУ
ОЧЕ, ЈЕ ЛИ МОГУЋНО ДА ВИШЕ НЕЋУ ВИДЕТИ БРИКА?
УМИРИ СЕ, ЏУН! ЈА САМ УВЕРЕН ДА ЋЕМО ГА УСКОРО ВИДЕТИ!
ПОД НАМА ЈЕ ОТВОРЕНО МОРЕ, ГОСПОДИНЕ! ОВДЕ НЕГДЕ МОРАЋЕМО НАЋИ НЕКО ПОГОДНО МЕСТО ЗА СПУШТАЊЕ!

У ИДУЋЕМ БРОЈУ: БРИК КРЕЋЕ ДАЉЕ НА СЕВЕР

Одговорите одлучно:

ДА ИЛИ НЕ!

1) Да ли прекоокеански џинови могу да пролазе кроз канале?

2) Да ли гајде воде порекло из Шкотске?

3) Да ли младе животиње знају која је храна добра, а која не?

*

1) Да. Панамски Канал је толико дубок и толико широк да њиме могу проћи и највећи прекоокеански бродови. — 2) Не. Гајде воде порекло са Ирана одакле су у Европу дошле преко Грчке и Рима. Римљани су донели гајде у Енглеску. У Шкотској су се гајде одомаћиле тек у Средњем веку. — 3. Да. Утврђено је да пиле тек што се испилело тачно зна која је храна добра, а која не.

ПОТРОШЊА МЛЕКА У ПАРИЗУ

Париз потроши дневно милион и двеста хиљада литара млека. Ако се узме да једна крава даје просечно шест литара млека дневно, потребно је двеста хиљада крава.

ПРИРОДНЕ ЛЕПОТЕ ДО КОЈИХ ЈЕ ТЕШКО ДОЋИ И КОЈЕ ЈЕ ОПАСНО ДУЖЕ ПОСМАТРАТИ

Водопади на реци Замбези у Африци много су већи и лепши од Нијагариних водопада

Замбезин водопад

Пре непуних осамдесет година још скоро ништа се није знало о Замбезиним водопадима у Африци. Међутим сада, пошто су детаљно испитани, зна се да су много величанственији и страшнији од познатих Нијагариних водопада.

Један од познатих француских истраживача, који се ту скоро вратио са Замбезиних водопада, записао је у своме дневнику:

„На путу ка водопадима реке Замбезе, која се улива у Индиски Океан, најпосле смо чули потмулу тутњаву. Били смо још петнаест километара од водопада...

Када смо прешли тих петнаест километара, нашли смо се пред величанственом сликом, која се никада не може замислити. Као да је пред нама оживела каква бајка...

Огромне количине воде, бацајући на далеко пену и фину водену прашину, сурвавале су се у дубине уз тресак који је све заглушивао. Водена прашина шири се надалеко, тако да урођеници овај водопад зову Моси-У-Тиниа, што ће рећи „дим који грми!"

Французи су овом величанственом водопаду дали име Замбезин водопад, а Енглези Викторијин водопад, у спомен своје велике краљице.

Замбезини водопади пронађени су 1855 године, а пронашао их је Енглез Давид Ливингстон... Један од тих водопада је величанствен. На месту које је широко читава два километра огромне количине воде сурвавају се у дубину од 135 метара... А то ће рећи да је тај водопад два пута шири него Нијагарин водопад, од кога је у исто време и два пута већи по висини. А што су Нијагарини водопади ипак познатији, долази отуда што су у Америци, где реклама игра велику улогу, и што су приступачнији од Замбезиних водопада, који се налазе скоро у централној Африци, далеко од угодних комуникација.

Водена прашина толико обилато залива целу околину, да је у целом крају вегетација више него бујна. На неколико километара далеко од ових водопада не сме се ићи без непромочивих мантила и огртача. Без њих се за неколико тренутака покисне као да је пао највећи пљусак. Ова водена прашина пада на дрвеће, а с дрвећа на земљу, и то у толикој количини да се ускоро образују читави потоци...

Што је најчудноватије у историји ових водопада, то је да се они не налазе у каквом планинском пределу, већ у правој равници. Река Замбеза пре водопада и после водопада има скоро исти ниво, а водопади су постали једино због претерано великих рупа које су створене временом у базалтним стенама кроз које Замбеза протиче. Река тече сасвим мирно, док одједном не падне, на ширини од скоро два километра, на понор који је дубок 135 метара. Река се просто пена сручује у тај вртлог, казан који на крају није шири од триста метара. Снага воде је, кажу, толика да слонови или нилски коњи које река случајно запесе у ове водопаде нестану без трага, јер их речна снага сасвим исцрпи...

Према главном водопаду сада се подиже велики споменик који су Енглези подигли у славу Ливингстона, славног истраживача Африке.

Намера да се приближимо самој обали реке пропала је пред саветима урођеника. Они су знали добро, а ускоро смо и ми сами видели, да на обалама Замбезе има врло много крокодила...

Ни величанственији крајеви на свету ни тежих услова да се до свих тих лепота дође и да се опе на миру бар неколико тренутака посматрају..."

Стрелица означава место где се налази Водопад на реци Замбези

Замбезин водопад са птичијег лета

ИЛИ — ИЛИ!

— Јакове, или ћемо у будуће оставити нашег драгог куцова код куће, или ћемо морати да купимо ауто са више коњских снага!

НАЈВИША ТЕМПЕРАТУРА ПРОИЗВЕДЕНА НА ЗЕМЉИ

Највиша температура коју су људи успели да произведу електричним путем износи 3537 степени по Целзију. Тиме још није достигнута температура земљине унутрашњости.

♦ ♦ ♦

Вредност радиума

Зна се да радиум, који се добија врло тешко, стаје знатне суме. Према последњим прорачунавањима радиум је 24.000 пута скупљи од злата.

Само два минута ПАЖЉИВОГ ПОСМАТРАЊА

Ту је и гушчарка

Како би гуске могле бити без гушчарке! И на нашој слици се налази гушчарка, само треба два минута пажљиво да посматрате, па ћете је врло лако наћи!

КОЛИКЕ МОГУ ДА БУДУ ЛЕДЕНЕ САНТЕ

Констатовано је да санте у поларним областима могу да буду огромне. Тако је забележено да су се јављале и санте које су достизале сто километара дужине, шездесет километара ширине, а пет стотина метара дебљине.

♦ ♦ ♦

Због једног путника

Због једног путника, који је тежак 70 килограма, локомотива вуче између 400 и 950 килограма „мртвог терета", где спада тежина локомотиве, осталих вагона, горива и тако даље.

НАВИКА ИЗНАД СВЕГА

— *Шта ћеш, али навикао је да му никада сунце не удара у очи...*

НАУЧИТЕ ДА ИГРАТЕ ШАХА

ШАХ У 15 ЛЕКЦИЈА

XV. Лекција

Да бисте могли да схватите када пешак има права да носи „у пролазу" (en passant — ан пасан) противничког пешака потребно је претходно да знате ово:

Шаховска табла дели се на две половине. Једна половина односи се на прва четири реда (дакле, на простор од a1 до h1 у дужину и од a1 до a4 у ширину). Другу половину образују поља од a5 до h5 у дужину и од a5 до a8 у ширину, тојест другу половину табле чине пети, шести, седми и осми ред шаховских поља.

Када то знате, одмах ћете схватити узимање пешаком „у пролазу". Ако се ваш бели пешак налази на d2 (на свом почетном пољу), а црни пешак ако се налази на пољу e4, онда кад ви свог d2-пешака покренете за два поља и ставите га на d4, може га црни пешак са e4 узети „en passant". Зашто га може однети на неправилан начин? Зато што се црни пешак налази на пољу e4; дакле, на вашој половини (црни пешак „закорачио" је на вашу половину табле или, ако хоћете, прешао је границу и ступио на вашу територију). Кад ви пешаком d2 одете на d4, црни e4-пешак „појешће" вашег d4-пешака „en passant" без милости, и то овако:

e4×d3 e. p.

Што значи: пешак са e4 носи пешака са d4, али се не пише d4, већ d3, јер устварн и овде црни пешак носи по правилу (косо). А оно e. p. поред потеза значи: „en passant", тојест пешак d4 је однесен „у пролазу". Јер се „усудио" да „прође" поред црног пешака e4, који је „загазио" у туђу територију. Исто то може да се деси било коме пешаку, црном или белом. На пример: бели пешак налази се на g5, а црни на f7. Црни вуче f7—f5. Ако бели хоће да га однесе en passant, шта треба да уради? Треба да „оде" пешаком на f6. Написано, то овако изгледа: g5×f6 e. p.

Сада упамтите ово:

Може да се носи en passant, али се не мора. Ако хоћете да носите противничког пешака својим пешаком en passant, ви то онда морате учинити одмах, својим првим идућим потезом. Не искористите ли да однесете одмах противничког пешака en passant, ви после више немате права да га тако носите. То можете учинити против неког другог противничког пешака, и то неким другим својим пешаком који је у позицији да може носити en passant

•

А шта бива када ваш пешак дође до краја табле? Ако играте белим фигурама, шта ће бити са неким од ваших пешака који дође до осмог реда на табли? Или шта ће бити са неким од црних пешака који се од свог почетног положаја (на седмом реду) кретао све до неког поља на првом реду?

Сваки такав пешак чим стане на поље које се налази у осмом реду (за беле) или у првом реду (за црне), било да је ступио право било косо (тојест одневши неку противничку фигуру), претвара се у ону фигуру коју изаберете: у даму, топ, коња, ловца. Колико год пешака изведете на крај табле толико можете произвести дама или топова или коња или ловаца, без обзира на то што те фигуре већ имате на табли. А када изведете пешака на крај табле, па тиме добијете нову фигуру (обично се узима нова дама), партију сте, такорећи, већ добили. Јер, када имате даму више, партија је ваша.

То је све. Сада о кретању пешака знате све.

•

Требало би да поновите о кретању краља када изводите рокаду. Дакле, када бели изводи малу рокаду, онда он једним потезом премешта краља са e1 на g1, а топ са h1 на f1. То се, зар не, пише овако: 0—0. Исти знак је и за малу рокаду црног, само што се за црног мала рокада изводи тако да краљ са e8 одлази на g8, а топ са h8 на f8.

Велика рокада, знате већ, пише се: 0—0—0. То значи да бели краљ са e1 одлази на поље c1 а бели топ са a1 на d1. За црне значи ово: црни краљ са e8 одлази на c8, а црни топ са a8 одлази на d8.

Али се и једна и друга рокада не могу извршити ако је неко поље преко којег прелази краљ, под ударом противничког топа или даме или које друге фигуре или пешака. Такође се рокада не може извршити ако се краљ налази под шахом, тојест ако је „у шаху".

•

Овом лекцијом завршавамо најосновније ствари о шаху, без којих, ако их потпуно не савладате и не научите, ни ви не можете даље да пратите нове лекције о игрању шаха, акамоли они који уопште не знају шта је шах.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Број 17:

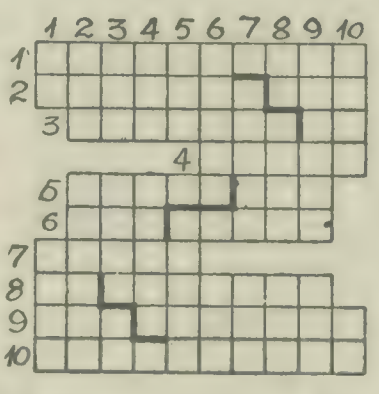

Водоравно: 1) Покрајина у Немачкој. 2) Опоминање. — Ружа (турски). 3) Једно немачко племе. — Ево ти! 4) Катанац. 5) Вене, ишчезава. — Пружиш. 6) Јудејски пар. — Дебло. 7) Позивало. 8) Наопако: Предлог. — Место у Вразилији. 9) Нечистоћа. — Италијански социјалиста (није жив). 10) Руска савезна држава у Транскавкаској.

Усправно: 1) Пола. — Загорка. 2) Узвик. — Велика планина крај Касписког Мора. 3) Место у Бачкој. — Прост паран број. — Хајде! 4) Емилије. — Упаљујем. — Сугласник, односно самогласник. 5) Залог. — Сугласник. — Планина на нашем Југу. 6) Летописи. — Скраћеница за једну меру тежине. — Наопако: Грчко слово. 7) Слово којим се означује непознато лице. — Позитиван пол електрицитета. — Наполеонов маршал. 8) Наопако: тако се тера коњ. — Макар кад. — Марка аутомобила. 9) Делиће (арханзам). — Коња. 10) Прибор за обављање заната. — Река у Аустрији.

Решење броја 16: Водоравно: 1) Цепи. — Смрт. 2) Велимо. 3) Чеда. 4) По. 5) Сезан (Пол) — Врато. 6) Арија. — Јалта. 7) Урошевац. 8) Манитоба. 9) Акреп. — Удани! (= удахни!) 10) Вук Караџић.

Усправно: 1) Са. — Ав! 2) Пер. — Умку. 3) Везир. — Арк. 4) Че. — Пајо (Жил) — Нек! 5) Пелинаш. — И — Па? 6) „Одисеје". — Скроз до краја: Тур. 7) Ам. — Мрав. — Ода. 8) Орала. — Ваљ (Доналд). 9) Т, т, т. — Пани. 10) О, а — И. Ћ. (Иво Ћипико).

ПРВИ МОТОЦИКЛ

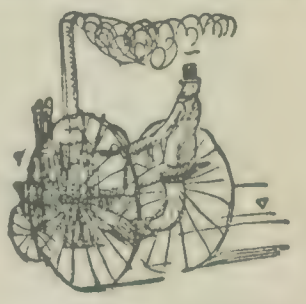

Прадеда данашњих мотоцикла свакако је велики парни трицикл са петролеумским погоном, који је пре педесет година замислио Француз Лалеманд.

Х.Џ. Велс
НЕВИДЉИВИ ЧОВЕК

Садржај ранијих наставака: У мало енглеско село Ипинг дошао је једног дана један тајанствени странац, сав умотан у неке крпе. Сељаци су убрзо утврдили да тај човек крије сваки део свог тела — зато што је невидљив. Они га једног дана нападају, али он скида одело са себе и бежи. Долази до сукоба са многим грађанима. У својој вили, доктор Кемп ради и чуди се како може свет да верује у невидљивог човека. Утом се њему јавља невидљиви човек у његовој кући. Каже му да је он Грифин, његов школски друг са универзитета. Тражи помоћ од њега. Остаје да спава у Кемповој соби, а сутра му објашњава како је открио поступак по коме видљиво тело може да постане невидљиво.

Ви знате добро да једно тело упија светлосне зраке, или их одбија, или их прелама — или их упија, одбија и прелама у исти мах. Претпоставите да једно тело нити упија зраке, нити их одбија, нити их прелама: то тело по себи не може бити видљиво. На пример, ви видите једну кутију тамно црвену, јер боја упија извесне светлосне зраке, одбија друге, то јест враћа вам све црвене зраке. Кад она не би упила један део светлосних зрака, кад би их одбила све, ви бисте видели једну белу и блештећу кутију, једну сребрну кутију!.. Једна дијамантска кутија неће упити много и неће их много одбити са своје површине; али ту и тамо, на местима повољним за светлост, зраци ће бити одбијени и преломљени, на тај начин ви ћете имати утисак светлих и прозрачних преламања: једна пак кутија од стакла ни тако сјајна, ни тако видљива као кутија од дијаманта, јер би на њој било мање одбијања светлости и мање преламања зракова. Разумете ли? Под извесним углом, ви бисте могли све видети скроз... Извесне површине стаклене биле би прозирније од других: рецимо једна кристална кутија била би прозрачнија него кутија од обичног стакла. Једна кутија од просвог стакла, веома мала, теже ће се приметити у ћубавој светлости, зато што ће она упити скоро све зраке, и тек мало њих ће одбити и преломити. Ако потопите у воду једну плочу од обичног белог стакла или — још боље! — ако је потопите у неку течност веће густине него вода, ишчезнуће скоро потпуно, јер је зрак који пролази кроз воду у чаши тек овлаш одбијен и преломљен, то јест преиначен у своме правцу. Она ће бити скоро исто толико невидљива као мали млаз хидрогениума у ваздуху; и сасвим из истих разлога."

— Да — рече Кемп — то се по себи разуме. Нема данас ниједног ђачића коме то данас није познато.

„Ево вам још једне чињенице коју такође данас знају сви ђачићи. Ако се изломи, ако се разбије стаклена плоча, ако, дакле, постане прах, много ће се лакше видети у ваздуху; она бар постаје изразит и бео прах. Ово долази због тога, јер се трошењем стакла у честице повећава површина преламања и одбијања зрака. На једној стакленој плочи има само две површине; на разбијеном стаклу, светлост се одбија и прелама на свакој честици кроз коју пролази и врло мало зрака пролази скроз. Али ако то бело изломљено стакло ставите у воду оно одмах престаје да буде видљиво. То је због тога што изломљено стакло и вода имају скоро иста преламања; то јест, светлост једва да има сасвим мало преламање и одбијање прелазећи с једног на друго.

Дакле, једно прозирно тело, стакло, на пример, постаје невидљиво ако га ставите у течност која би имала скоро иста преламања. Размислите бар само један тренутак; схватићете да стаклени прах може да постане невидљив чак и у ваздуху, ако би се његов степен преламања могао изједначити с преламањем ваздуха: јер, тада не би било ни преламања ни одбијања светлосних зрака који би ишли од стакла до ваздуха и обрнуто."

— Да, без сумње. Али човек није скрхано стакло!

— Не, збиља, — одговори Грифин. — *Он је још провидњи!*

— Али остав'те се, човече!

— И то ми каже један доктор!.. Како се губи памћење!.. Зар сте већ, за ових десет година, сасвим заборавили физику?.. Сетите се свих оних ствари које су провидне, а на први поглед не изгледа да су. Хартија је направљена од провидних влакана: ако је бела и мутна, она је то из истих разлога као што је и изломљено стакло! Поспите мало уља по хартији; али тако да се оно увуче у све поре, између молекила, тако да нема више ни преламања ни одбијања него само на површини: она постаје провидна као стакло! И то није истина само за хартију, него и за влакна памука, лана, вуне, дрвета, костију такође, Кемпе, меса, Кемпе, косе, Кемпе, ноктију и мишића, Кемпе! Уствари, цео организам једног човека — изузев црвених крвних зрнаца и тамних пигмената косе — створен је од прозрачног, безбојног ткива: тако је мало потребно па да постанемо невидљиви једни за друге! Највећим делом, влакна једног живог бића нису тамнија од воде.

— Очигледно! Очигледно! — повика Кемп. — Ноћас сам размишљао само о ларвама у мору и о медузама.

— Сада ме разумете! Упознао сам вас сада са свим оним што сам знао, што сам имао у свести годину дана после мог одласка из Лондона, пре шест година. Али све сам чувао за себе. Требало је да наставим рад у страшним и очајним условима. Хобема, мој учитељ, био је један од оних научника који вам фиксирају границе науке; и, још више, крадљивац идеја, без престанка тражећи мисли других... Ви знате оне уобичајене научничке подвале! Што се тиче мене, ја ништа нигам хтео да објављујем; нигам хтео да дође тај човек и да подели моју славу... Продужих с радом. Пошто сам пошао од моје формуле, приближавао сам се, мало по мало, доказу, експерименту, стварности. Ни живој души нисам казао о свему овоме ни речи, јер сам желео да објавим свој проналазак свету једном поразном снагом и да одједном постанем славан. Поново обнових теорију о пигментима да бих попунио извесне празнине, и изненада, намах — без намере, случајно — пуче ми пред очима једно откриће из физиологије."

— Збиља?

— Ви познајете обојену материју крви: она је црвена. Да, али је можете претворити у белу, у безбојну, а да не повредите нормалне функције.

Кемп узвикну изненађено и неповерљиво. Невидљиви човек устаде и поче да шета по кабинету.

„О, ја разумем вашу неверицу и изненађење! Сећам се тог дана. Било је доцкан у ноћ (преко дана су ми досађивали глупи и лени студенти); радио сам понекад до зоре. Одједном ми се у духу роди светлост потпуна и величанствена. Био сам сам. Лабораторија је била мирна, немо осветљена својим високим светлим лампама... Једно ткиво, једна животиња може да се направи невидљивом! Изузев пигмената, могли су постати невидљиви!

— Ја бих могао да постанем невидљив! — рекох сам себи.

И одмах ми би јасно шта се може урадити с таквом једном тајном. Свет да се преокрене! Оставих течност коју сам био филтрирао и одох до великог прозора да посматрам небо и звезде...

КАУБОЈ РЕД
НОВИ ШЕРИФ, КАУБОЈ РЕД, НАЛАЗИ СЕ У КУЋИ ФАРМЕРА АДАМСА, КОГА ХОЋЕ ДА ЗАШТИТИ ОД НАПАДА РАЗБОЈНИЧКЕ БАНДЕ. ИЗНЕНАДА У КУЋУ УЛЕЋЕ РЕДОВ МАЛИ ПРИЈАТЕЉО ИНДИЈАНАЦ „ВЕЛИКИ ДАБАР" И ДАВЉОД ДА РАЗБОЈНИЦИ ХОЋЕ ДА ДИГНУ КУЋУ У ВАЗДУХ
БЕЖИ БРЗО, РЕДЕ! РАЗБОЈНИЦИ СУ ГОРЕ НА СТЕНИ!... ОНИ ХОЋЕ ДА БАЦЕ НА КУЋУ БУРЕ ЦРНОГ ПРАШКА ШТО ПУЦА!...
АДАМСЕ, РЕДЕ! БРЗО ЗА МНОМ, У ОКНО!
БУРЕ НАПУЊЕНО БАРУТОМ, СА УПАЉЕНИМ ФИТИЉЕМ, ЛЕТЕЛО ЈЕ С ВИСИНЕ ОД ПЕДЕСЕТ МЕТАРА У ПРАВЦУ КУЋЕ...
ОВО БУРЕ ЋЕ ДА УЧИНИ КРАЈ РЕДОВОМ И АДАМСОВОМ ЖИВОТУ... АКО НЕ ИЗИЂУ...
...А АКО ИЗИЂУ... ОВИМ ЋЕМО ИХ ДОЧЕКАТИ... И ТО ПРВО РЕДА!
...ЗА ТО ВРЕ ЋЕ, НА ВРХУ СТЕНЕ...
БРЗО, ВЕЛИКИ ДАБРЕ! БРЗО У ОКНО!
ТРЕНУТАК КАСНИЈЕ ЗЕМЉА ЈЕ ЗАДРХТАЛА ОД СТРАШНЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ КОЈА ЈЕ РАЗНЕЛА У КОМАДЕ АДАМСОВУ КУЋУ...
СТИГАО САМ БАШ НА ВРЕМЕ ДА ВИДИМ КАКО СЕ РЕД ПРЕТВАРА У ДИМ!
С ВРХА БРЕЖУЉКА ЕЏС ХЕНЛОН ЈЕ ПОСМАТРАО МЕСТО ЕКСПЛОЗИЈЕ...
ОВО СТЕ ДОБРО ИЗВЕЛИ, МОМЦИ! САДА ТРЕБА ДА НАЂЕМ НОВОГ ШЕРИФА КОЈИ ЋЕ БИТИ ПОСЛУШНИЈИ...
ЕЏСЕ, ОВО ЈЕ НАЈЛЕПШИ „НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ" КОЈИ САМ ИКАДА ВИДЕО!
РАЗБОЈНИЦИ ОДЛАЗЕ! ОНИ СУ УВЕРЕНИ ДА СМО МРТВИ!
УСКОРО ЋЕ СЕ ЗАЧУДИТИ КАД НАС ВИДЕ — КАО ДУХОВЕ!
У ИДУЋЕМ БРОЈУ: ОТВОРЕНО НЕПРИЈАТЕЉСТВО...
COPR... BY NEA SERVICE INC.

— Могао бих постати невидљив — понових.

То остварити, значило би превазићи све чаролије. Већ ми се одвајала од таме слутњи величанствена слика свега онога што невидљивост може претстављати за једног човека: мистерија, моћ, слобода. Незгодне стране нисам уопште видео. Сами помислите! Ја, обичан физичар који не вреди ни пет пара, професор младих клипана у провинциском колецу, ја могу истога часа да постанем најславнији човек, најнеобичнији, највећи! Питам вас, Кемпе, да ли ви... Било ко, кажем вам, бацио би се цео на то истраживање... Радио сам три године. Појављивале су се читаве планине сметњи, ја сам их савлађивао. А указивале су се одмах нове. И очајање! И колец, један од оних ужасно провинциских, у коме вам цандрљају:

— Па, добро, требало би већ једном да објавите свој рад! Кад ћете већ једном?

То су била вечна питања. Па онда ћаци! Па сметње! Хиљаде препрека! Три године сам подносио тај режим... А после три године повучености и неспокојства, признадох да ићи до краја, то би било немогућно, немогућно."

— Зашто? — упита Кемп.

— Новац! увек новац — одговори невидљиви човек...

И он устаде и поче да гледа кроз прозор. Затим се нагло врати:

— Онда сам покрао старога, покрао сам свога оца... Али новац није био његов... Убио се због тога.

ГЛАВА XX

Ушкуљерини у улици Грејт Портланд

Кемп, за један тренутак, не изусти ни речи; он нетремице гледаше у леђа тог тела без главе које као да је наслонило чело на прозорска окна. Онда задрхта, као да му је изненада дошла нека страшна мисао; устаде, зграби руку невидљивог човека и натера га да се врати.

— Ви сте уморни — рече му — а, ипак, док ја седим, ви се стално шетате... Узмите моју столицу...

Он пак сам стаде између Грифина и оближњег прозора.

Грифин седе; после једног минута продужи нагло:

„Већ сам био напустио колец у Чезилстову кад се то десило.

(Наставиће се)

БАШ ЧЕЛИК

ПО МОТИВИМА ИЗ НАРОДНИХ ПРИПОВЕДАКА

ЦАРЕВИЋ МИЛОШ, ИДУЋИ ПО СВЕТУ, СПАСАО ЈЕ ПРИНЦЕЗУ БИСЕРКУ ОД ЗМИЈЕ ОТРОВНИЦЕ КОЈА ЈЕ ХТЕЛА ДА ЈЕ УЈЕДЕ ДОК ЈЕ СПАВАЛА... ЗАТИМ ЈЕ ПОШАО ДАЉЕ, АЛИ ЦАР ЈЕ ПОСЛАО ЗА ЊИМ КОЊАНИКЕ...
ШТЕТА ШТО НИСМО ОСТАЛИ У БИСЕРГРАДУ... СЛАВИЛИ БИ НАС И ГОСТИЛИ...
ДОБРА ДЕЛА СЕ НЕ ЧИНЕ РАДИ НАГРАДЕ!... УОСТАЛОМ, ЦИЉ НАШЕГ ПУТОВАЊА ЈЕ ПРОНАЛАЖЕЊЕ МОЈИХ СЕСТАРА...ДОК ИХ НЕ НАЂЕМО, НЕ СМЕМО СЕ ЗАУСТАВИТИ!...
ЕНО ДВОЈИЦЕ... ТО ЋЕ БИТИ ОНИ!
КО СТЕ ВИ?! КАКО СЕ ЗОВЕТЕ?
ЗОВЕМ СЕ МИЛОШ
А ЈА БРКА
ВИ СТЕ ОНИ КОЈЕ ТРАЖИМО!
ЛОБАЧЕВ
МИЛОША И БРКУ ОДВЕЛИ СУ КОЊАНИЦИ У БИСЕРГРАД, ПРЕД ЦАРА, КОЈИ ГА ЈЕ ЧЕКАО У СОБИ СВОЈЕ КЋЕРИ... МИЛОШ ЈЕ ИСПРИЧАО ЦАРУ КО ЈЕ И ШТА ЈЕ...
ХВАЛА ТИ, ЦАРЕВИЋУ, ШТО СИ МИ СПАСАО ЋЕРКУ! РАЗУМЕМ ТВОЈУ ЖЕЉУ ДА НАСТАВИШ ДА ТРАЖИШ СВОЈЕ СЕСТРЕ, АЛИ ТЕ МОЛИМ ДА ОСТАНЕШ БАР НЕКОЛИКО ДАНА НА МОМ ДВОРУ У ГОСТИМА
ПРИСТАЈЕМ, ЦАРЕ! ОСТАЋУ ТРИ ДАНА!
ЦАРЕВИЋУ, ЗАБОРАВИО СИ СВОЈ НОЖ У ЗИДУ...
НИЈЕ ЗАБОРАВИО, НЕГО НИЈЕ ХТЕО ДА ВАС БУДИ
ПРЕД ЗАПРЕПАШЋЕНИМ ДВОРЈАНИМА МИЛОШ ЈЕ ЈЕДНИМ ТРЗАЈЕМ РУКЕ ИЗВУКАО НОЖ, КОЈИ НИ НАЈЈАЧИ ЦАРЕВИ ВОЈНИЦИ НИСУ МОГЛИ ДА ИШЧУПАЈУ ИЗ ЗИДА...

АТОЛСКА ОСТРВА — КОРАЛСКА ОСТРВА

Такозвана атолска острва налазе се у великом броју у Тихом Океану и у Индиском Океану. Њихова је одлика у томе што су сва постала од корала.

Као што је познато, корали су мале морске животиње, које имају нарочиту навлаку. Када један корал угине, остане његова навлака, која се затим споји с другом таквом навлаком. Како корали увек живе у врло великим заједницама, јасно је по себи да и када угину њихове навлаке образују читаве наслаге, те се тако добијају и читава острва!

Наслаге корала налазе се и у Средоземном Мору, али како ту никада није било врло много корала, ни наслаге нису одвише густе. Отуда у Средоземном Мору нема коралских острва. Али их има, као што је већ споменуто, у Индиском и Тихом Океану. А та коралска острва постају обично на тај начин што се навлаке угинулих корала почну да слажу на вулканско стење, које се налази под водом на већој или мањој дубини. Те наслаге постепено расту, док се једног дана не појаве и на воденој површини као острва.

На таквим острвима пространа, донета ко зна са које даљине, образује постепено хумус-земљу, док случајно залутала зрна, која донесе ветар и птице, полако и постепено образују флору. Временом тако постане вештачко острво.

Атолска острва имају најразноврсније облике, али се најчешће јављају у облику прстена. Вода која се налази у средини тих прстенова потпуно је мирна.

Атолска острва обично су мала али могу да буду и доста велика. Постоје и острва која у пречнику имају по више километара.

Да би се добила бар приближна слика о огромности коралских спрудова, да споменемо само један пример... Коралски спрудови у Тихом Океану звани Велика Баријера достижу дужину од 1.170 километара. Ширина просечно износи око 50 километара, што другим речима значи да захватају површину од 88.000 квадратних километара, што је нешто мање од Србије пре Светског рата...

БИТКА КОД АНГОРЕ 1402

У Ангорској бици, 28 јула 1402 године, учествовало је на страни цара Бајазита и пет хиљада оклопника деспота Стевана Лазаревића и Бранковића. Они су се у тој бици толико одликовали, да је татарски велики кан Тамерлан наредио да се, због показаног јунаштва, иако је Бајазит био поражен, пропусте и слободно врате у своју домовину.

◉ ◉ ◉

Смола из једног бора

Један бор може просечно за једну годину да дâ око двадесет килограма смоле.

ЛАВИРИНТ

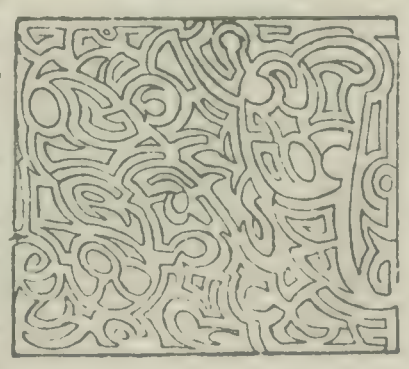

Умете ли да се снађете у овом лавиринту. Где је стрелица треба да уђете, а затим сами да нађете излаз. Покушајте!

ЛУПНИТЕ МАЛО ГЛАВОМ!

Љубоморни вереници

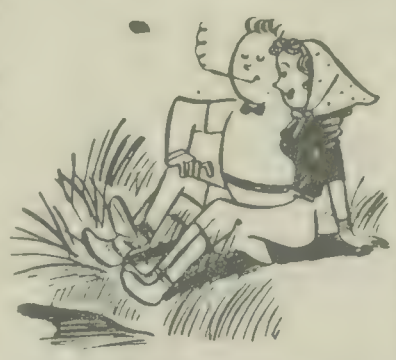

Три пријатеља, Јован, Милан и Никола, верили су се пре неколико дана са Јованком, Миленом и Николијом. Њихов заједнички пријатељ Анта, који се баш тих дана венчао са Анком, позвао их је да сви заједно прославе: они веридбу, а он венчање.

Анта и Анка становали су, међутим, на једно малом острву на које се прелазило помоћу једног чамца у који је могло да стане свега три лица одједном. Вереници су били сви љубоморни и ниједан није хтео своју вереницу да остави са другима у друштву, а сви да пређу одједном нису могли. Но они су се ипак на неки начин превезли. Како? Имајте само на уму да се чамац на почетку превожења налазио на острву и да су у превожењу учествовали и Анта и Анка.

Ако сами не решите ово крупно питање љубоморних вереника, потражите одговор на страни 11.

МАЛЕ ШАЛЕ

Кад циркус дође у шкотски град

— Тата, молио бих те да ми даш десет пенса. Хтео бих да видим једно чудовиште: најдебљег човека на свету.

— Сине, ти си прави распикућа Узми лупу, па погледај моју слику. Нећеш дати десет пенса, а видећеш исто чудо!

Главном мером

Лазица терао велосипед, па на њега налетео ауто. Велосипед, наравно, сав је пропао.

Господин који је терао ауто извињава се, али Лазица ни да чује...

— Ништа, ништа, то ће вам исто казати мој ујак Васа када налети на вас, као што сте ви на мене! Али, знајте, он тера аутобус!

Старост боабаба

Боабаб, који достиже висину до 40 метара и који иде у ширину до 30 метара, може да достигне старост од шест хиљада година.

ЈАРОСЛАВ ПЕХАЧЕК:

Кад човек воли да се свађа

Кад су се господин и госпођа Калоус за време ручка трипут посвађали и опет трипут помирили учинило се господину Казмару да није потребан за столом. Почео се прибојавати да четврту буру више неће преживети и хтео је да се опрости. Али господин Калоус није хтео за то ни да чује.

— Е, а како вам се свиђа моја жена? — упитао га је сасвим мирно кад је госпођа отишла по кафу и цигаре.

—Рекло бих да има нарочиту природу — казао је гост.

— Знате, не треба јој много, а то ми се свиђа. Престао би живот да ме радује кад не бих могао бар једном дневно да се од срца извичем. Имао сам ђаволску срећу што сам добио овакву жену. Друга, мирнија не би са мном издржала. А ово је прави противник.

Али већ старимо. Већ то није оно што је било кад смо из дана у дан водили борбу да се кућа тресла. — Али најбоље је било ипак како смо се верили. То вам морам испричати.

Да знате, код моје жене је ова ратничка нарав наследна. Оца јој нисам знао, умро је док је Мања била мала девојчица. Али мајка јој је била сјајна жена с којом је било задовољство свађати се. Најплеменитије комаде моје збирке псовки добио сам од ње. Оно, њој је и била потребна та речитост због посла. Од смрти свога мужа издржавала је себе и ћерку малом старинарском радњом. Кад је потом ћерка свршила школу, добила је неко место, али мајка више није могла без своје радњице да живи.

Знате, свиђају ми се уметничке ситнице, а у ње би се погдекад нашле заиста лепе ствари. Свраћао сам к њој и знао сам је скоро одлично пре него што сам уопште сазнао да има некакву ћерку. Није знала ни како се зовем, али сматрала ме за пријатеља и поступала је са мном тако пристојно како је само са својом дивљом нарави могла.

Већ је знала шта ми се свиђа и кад би успела да пронађе нешто заиста лепо, оставила би то за мене. Једном ми каже

— Слушајте, ви волите оријенталне ситнице, имам нешто за вас. Ни сама још то ни сам видела. Купила сам неколико заложница, једна гласи на старог бронзаног Буду прави кинески рад, не знам из кога столећа Ако хоћете, погледајте га

Видите — прекинуо је домаћин своје причање — ено га на камину седи и смеје се Драг ми је. Већ петнаест година украшава ми стан и потсећа ме на стара златна времена. Дакле, тако сам до њега дошао. Купио сам заложницу за багателу и оставио је да после први искупим Буду

После два или три дана неко је напао на моју познаницу у радњи, онесвестио је батином и покрао. Признајем да ми је стао дах кад само то читао у новинама. Али није било тако грозно како је испочетка изгледало, ни ударац ни крађа. Госпођа је добила лакши потрес мозга и одлежала је три недеље у болници. Лопов јој је украо неколико стотина и неке папире из кожне кесице коју је носила обешену о врат. У радњи није ништа дирнуто, биће да га је неко уплашио.

Ухватили су га за неколико месеци, био је то млад момак. Али то је друга историја — Ја сам тад тек из новина сазнао да има ћерку, која је полицији много помогла при истрази, како је тамо стојало. Занимало ме то Хтео сам да је посетим у болници, али сам се нешто предомислио.

Ускоро сам се сетио Буде и отишао сам у заложни завод. Чиновник на шалтеру како је погледао на заложницу почео се према мени понашати упадљиво пристојно. Ишчезао је у друго одељење, тамо се с неким домуњавао и оставио ме да страшно дуго чекам. Већ сам се пораловао да ћу се опет с неким моћи да свађам, кад не лезн, враже, стадоше иза мене два неупадљива господина и рекоше ми да ме ханше у име закона

Одмах ме је прошло ратничко расположење, иако је то била јединствена прилика за јуначки испад. Можда ће вам се због моје нарави чинити невероватно, али никад ни пре тога, а ни после, нисам имао посла с полицијом. Правдао сам се на све могуће начине објашњавао да то мора бити неки неспоразум Нису хтели са мном уопште да говоре. Тек у комесаријату су ми хладно казали да сам нашао и покрао госпођу Икс Ипсилон у њеној радњи и да ћу за то по закону одговарати Доказ: заложница коју је према изјави њене ћерки нападнута носила у украденој кесици.

Доказивао сам целокупном речитошћу која ми је стојала на расположењу да сам заложницу уредно купио неколико дана пре несреће Али морао сам да пренођним на полицијским сламњачама пре него што су ме одвели у болницу на суочење с несрећном женом Моја будућа таштa кад је чула шта ме је снашло, ударила је у такав смех да су се лекари слетели бојећи се да јој се нису појавиле компликације од ране на глави. Драго ми је што сам је сјајно забавио и тако много допринео поправци њеног здравственог стања.

али верујте ми, мени у тај час није било до смеха. Беснео сам и по својој свађаличкој нарави тражио сам од полицијских органа сатисфакцију.

Упутили су ме ћерци нападнуте, која их је обавестила да су у торбици биле поред новца и заложнице. Дан пре несреће торбицу је крпила и тако се упознала с њеним садржајем. Ђаво је знао како је могла запамтити бројеве заложница и заложене предмете. Али јој је то пред полицијом пружило дивну прилику да заблиста својом пажљивошћу и проницљивошћу. Пре него што је мајка дошла у болници до свести, већ је полиција имала прве трагове несрећне заложнице, које је осталом жртва пре напада склонила на друго место. Мајку за њих није нико питао и тако је теорија заложница трајала целу недељу или десетак дана док нисам пао у руке полицији као први плен.

Господине, још никад у животу нисам био тако бесан. А где бих могао бес да искалим кад сам већ био момак који је почињао да стари, пуштен као пас с ланца. Срећа је слепа, али овог пута ме је право одвела: у старинарску радњу, у којој је и почела та цела историја. Неколико дана је била затворена док није њена власница могла да буде саслушана. Потом ју је водила њена ћерка.

Упао сам јој у радњу као олуја и надао толику буку да се почела дизати дугогодишња прашина са све те старежи. Часак ме је зачуђено посматрала, а затим је почела да одговара. Такву говорancију још у свом животу нисам слушао. И да је само то. Али она је имала очи за каквим сам од дечачких година лудовао, лице као бресква, а уста као малина. Док је све звучније одговарала на моје оптужбе .гледао сам је као омађијан и наједном, ни сам више не знам како се то догодило, пољубио сам је.

Господе Боже, што је то био шамар! У први час мислио сам да јој га вратим с каматама, али сам се морао ипак савладати. И сковао сам ђаволски план.

— Слушајте — рекао сам јој — нагледа да се радо препирете. Како видите и ја имам сличну јаку наклоност. Пођите за мене и биће то за нас обоје прилика за издашан тренинг.

Прошло је неко време док је увидела да мислим озбиљно Она смо се узели."

Дотле се већ вратила јунакињa догађаја с кафом и цигарама и говор смо скренули на друге ствари. Госпођа је у њему умиљато учествовала .али наједном је скочила као лавица:

— Човече .требало би да је око тебе педесет пепељара. Опет пада пепео на ћилим. Ти до смрти нећеш научити...

Док се њен глас злокобно повисивао, њен муж је устао. одгурнуо столицу и заузео ратнички положај.

Господин Казмар је докопао шешир и похитао вратима.

КОЈИ ЈЕ ОДГОВОР ТАЧАН?

Ево вам четири питања, свако с четири одговора. Узмите оловку и прецртајте одговоре за које мислите да нису тачни, а затим погледајте доле и проверите, да ли сте правилно одговорили.

1) Сеструн је:

планина
река
одећа
острво

2) Фотосфера је:

један слој на сунцу
апарат
део земље
део маглина

3) Марастина је:

река
врста винове лозе
планина
село

4) Фестислам је:

мушко име
стара књига
стари град
лековит извор

Тачан одговор: 1) Сеструн је острво у Јадранском Мору, дуго 11 а широко 2 километра; површина 14 квадратних километара. На острву постоји село Сеструн са око 350 становника. — 2) Сунце је усијано бело тело чији је горњи слој, непознате дебљине, у ваздушном стању или згуснут као водена пара у облацима. Тај светлећи слој зове се фотосфера и њен хемиски састав је непознат. — 3) Марастина је врста винове лозе која даје фина десертна вина. Распрострањена је око Шибеника у Далмацији. — 4) Фестислам је стара тврђава, која се налази одмах више варошице Кладова, на Дунаву. Тврђава је подигнута на темељима некадашњег римског утврђења. Све до 1867 године у Фестиславу су живели Турци, јер им је град служио као стража за улаз у горњи Дунав

Чудновати цвет

У Мексику расте цвет који три пута тиквно мења боју. Он је изјутра бео, у подне црвен, а предвече постаје ћурбијаст или затворено плав. За сваки дан ових чудноватих цветова побели.

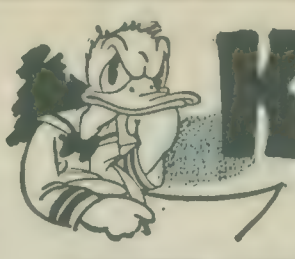

КВА-КВА!

УРЕЂУЈЕ: ПАЈА ПАТАК

АРОМАТИЧНИ БОЛОВИ

Шиља се жали:

— Имам у глави врло јаке ароматичне болове.

— Хтео си, ваљда, да кажеш реуматичне! — поправља га Мики.

— Не, не, лепо сам казао ароматичне, јер ме је Белка ударила по глави флашицом од мириса!

ХТЕО БИ ДА СЕ УВЕРИ

На ливади пасе магаре, а Гаја, Влаја и Раја моле ујка Пају да се приближи магарету. Ујка Паја напослетку пристаје, али под условом да му кажу зашто то желе.

— Хтели бисмо да видимо, одговара Гаја, да ли је тачно тврђење да се магаре рита чим му се неко приближи!

ШИЉА КАО ПРОДАВАЦ КЛАВИРА

Један Шиљин пријатељ, продавац клавира и нота, имао је посла, па је замолио Шиљу да му причува мало трговину. Док је био на тако важном месту, појавио се један купац.

— Желео бих да купим неколико комада за клавир, — рекао је купац.

— Опростите, али ми овде продајемо само целе клавире — одговорио је Шиља гордо.

ВИШЕ БИ ВОЛЕО

Ујка Паја одвео Гају у зоолошки врт. Гаја је све гледао са највећим задовољством, па је на крају рекао:

— Ипак, највише бих волео да сам жирафа!

— Зашто? — чудно се ујка Паја.

— Зашто? Овако, кад поједем чоколаду, она зачас склизи у стомак, а да сам жирафа, чоколада би имала доста да путује до стомака и мени би било дуго слатко!

ЗНА ОН ТАЧНО КО ЈЕ!

Мики и Шиља стигли у Париз и скоро бојажљиво излазе из велике станице На излазу многобројни вратари париских хотела.

— Персиски шах? — обратио се један Шиљи нудећи му да отседне у хотелу „Персиски шах".

Шиља га је озбиљно погледао, затим је мирно рекао:

— Персиски шах?! Ја?! Не, ја сам Шиља, а ово је мој пријатељ Мики;

ИЗЛИШНО ЈЕ..

— Белка, чини ми се да би требало да се моја постеља пресвуче чистим рубљем! — казао је Шиља.

— Излишно је, јер ти се, Шиљо, у последње време сваког дана купаш!...

ШТА ЈЕ РАСКОШ?

— Ујка Мики, да ли би ти умео да ми кажеш шта је то раскош?

— Како не! Раскош је, на пример, када један човек има дугачку браду, а купује и носи скупоцене машне!

ОДЛИЧАН УЧЕНИК

Влаја дошао сав радостан из школе и каже ујка Паји:

— Ујка Пајо, добио сам четири из математике!

— Сјајно, Влајо, ко би се надао да ћеш тако научити математику! А када се то десило?

— Данас; јутрос сам добио два на усменом и два на писменом!

Паја Патак, с. р.

ХУМОР

ОЧИГЛЕДНА НАСТАВА

— Видиш ли, Лелице, како је то ружно када се зева, а не стави се рука на уста!

МОЖЕТЕ ВЕРОВАТИ, АЛИ НЕ МОРАТЕ!

Да би се знало које је јаје свеже, веле да је у Америци пронађен нарочити апарат, који се привеже уз кокошку тако, да када кокошка снесе јаје, апарат аутоматски утисне у љуску јајета жиг са датумом!

ИЗ ШИЉИНЕ „ПОЕЗИЈЕ"

Тужно... Једнолик, дуг, и влажан
Јесењи дан се тмури;
Плаче без краја, болно плаче
Суморан бескрај сури;
У мртви сутон што се хвата
Једначи, једа весма
— По трулом лишћу, преко блата —
Стара, болна и полагана
Убогих, мутних, штурих дана
Јесења кишна песма...

В. Рајић

О зашто смо се, зашто смо се срели
На мртвој стази опора венења,
Под мутним небом мађијског јесења!
О, зашто смо се погледали, је ли?

В. Петровић

(Шиља као Шиља, с њим човек никада није сигуран! Размислите да ли је ставио тачне потписе под стихове. — затим видите одговор на 11 страни).

Дужина Дунава

Дунав је дугачак 2.890 километара (у ваздушној линији 1.630 километара), а плован је 2.600 километара. Слив Дунава обухвата 805.572 квадратна километра. По дужини река Волга је дужа, пошто има 3575 километара, али је по наливу воде у море Дунав већи. Сваког тренутка Црно Море прима из Дунава око 5.300 кубних метара воде. Ако се узме да је просечна брзина воде један метар за секунду, онда једној капи треба 33 дана да би стигла од извора до ушћа Дунава.

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Испричаћемо вам животопис једног нашег познатог човека. Прво ћемо изнети оно што о њему може најлакше да се зна, а затим редом оно што је мање познато и што се теже памти. Према томе на коме месту погодите о коме је реч моћи ћете и сами да видите колико је ваше знање. Дакле, чији је ово животопис?

Рођен је у Бају, у занатлијској породици, 1772 године. Школовао се по разним местима. Променио је многа занимања: био је адвокатски писар, учитељ, писац, преводилац и писац позоришних комада, глумац.

(Ако не можете да се сетите о коме је реч, ниште баш много јаки у познавању наше старије књижевности. Али, наставите даље:)

Путовао је врло много и по Србији и по другим крајевима. Био је и у Јужној Русији. Свој живот описивао је у два маха: први пут на немачком, а други пут на српском. Обе књиге су фантастичне, пуне претераности и измишљотина.

(Дакле, да ли сте се сад сетили о коме је реч? Још не? Онда читајте даље:)

Као „књажевско-српског театра директор", под заштитом кнеза Милоша, организовао је позоришне претставе и у Крагујевцу и у Београду. У рукопису је оставио 21 позоришно дело, шаљивих игара, друштвених комедија. Умро је у великој беди 8 новембра 1847 године.

(Ако ни сада ниште још начисто о коме је реч, онда чиње још и овај сид о њему:)

Слаб као писац, смешан као личност, има заслуга само као први српски списатељ који се јако заузео за позориште, организовао најраније српске позоришне претставе, обилно ињеровао комаде за нову српску позорницу, заинтересовао српску публику за позоришне претставе и драмску књижевност.

(Ако ни сада ниште погодили чији је ово животопис, онда потражите одговор на страни 11.)

Највећа дубина

Највећа дубина коју су људи достигли бушећи земљу налази се у Калифорнији. Један петролејски бунар достигао је дубину од 3.840 метара.

ОВОГ МИНУТА — СВАКОГ МИНУТА

Овај чланчић прочитаћете за 60 секунди. Док за будете читали, тачно за то време догодиће се у свету оно што у њему пише. Шта се догађа у свету за један минут?

За ових 60 секунди...

☆ Окрећући се кроз васиону, Земља пређе 270 миља...

☆ Сваког минута сваког часа у Француској неко умре... и неко се роди...

☆ У једном минуту свет произведе преко 60.000 килограма гвожђа...

☆ Сваког минута — а то се догађа баш сада — ваша кожа прима 63.000 вибрација било од додира или од притиска...

☆ Овог минута, хазардне игре стају Америку 13,000 долара...

☆ За време читања људско око пређе са слога на слог... Док сте читали овај став, ваше се око покренуло пет хиљада пута...

☆ Кад год прође један минут, Кина произведе 125.000 килограма пиринча.

☆ Сваких 60 секунди у Америци се догоди двадесет несрећних случајева, који стварају штету од седам хиљада долара.

☆ Бактерије у вашој утроби множе се за једну стотину билиона сваких 60 секунди...

☆ У Индији умире тридесет лица сваког минута.

☆ Метеори који падају на земљу, повећавају њену тежину за 2.000 килограма сваког минута сваког часа...

☆ У Америци пет лица се рађа, а два умиру у једном минуту.

☆ Мексико шаље Немачкој просечно двадесет пет буради петролеја сваког минута у години.

☆ Уједињена Краљевина производи 4050 тона угља сваких 60 секунди.

☆ Грејање локомотиве стаје америчку железницу 145 долара сваког минута.

Да ли знате?

ЧЕТИНАР КОЈИ РАСТЕ САМО У НАШИМ ШУМАМА

Постоји једна врста четинара која расте само у нашим крајевима. То је оморика, која је врло слична смрчи. Расте дивље само у нашој земљи, и то у сливу Дрине, између Бајине Баште и Фоче, а ван овога краја још једино у Дробњацима под Дурмитором.

Оморику је први пронашао 1879 године на Тари Јосип Панчић, најпознатији наш ботаничар и зоолог, професор Велике школе (Рођен 5 априла 1814 у Брибиру, Лика, умро 25 фебруара 1888 у Београду). Описао је под именом Picea Omorica.

Оморика је народно име овога дрвета у пределима планине Таре, али се истим именом у другим крајевима често називају јела и смрча, особито смрча, за коју се чује и име омора.

По проналаску оморике Панчић је био познат у целом научном свету.

Најлакше дрво

Перу и Еквадор су државе у којима расте дрво балса, које је свакако најлакше дрво на свету, упола лакше од плуте. Једно велико стабло овог дрвета врло лако може да подигне свако дете.

Ово лако дрво налази многоструку примену у индустрији, а нарочито је згодно за прављење делова вештачких руку и ногу. У последње време у Перу и Еквадор долазе многобројни трговци из Америке и купују балсу у великим количинама за рачун америчких фабрика авиона, које намеравају да ово дрво искористе приликом прављења нових типова авиона. Потрошња балсе у Перу и Еквадору постала је толика, да су власти морале да предузму мере како би се стало на пут правом утамањивању овог скупоценог и ретког дрвета.

Какве је боје небо?

Приликом разних стратосферских летова испитивано је поред осталога и то, какве је боје небо. Тако је утврђено да на висинама до 8.500 метара небо има плавкасту боју. На висинама од 11.000 метара изгледало је небо затворено плаво, а на висини од 13.000 метара затворено љубичасте боје. На висини од 19.000 метара небо је имало боју затворено плаво-затворено љубичасто, а на висини од 22.000 метара боја је постала црно-сива

Најсиромашнији језик

Најсиромашнији језик на свету, језик који има најмање речи, свакако је наречје којим се служи урођеници који живе у Патагонији, у Јужној Америци. Колико је досада могло бити утврђено, језик ових урођеника има свега стотину речи, које сваки странац може да научи за један једини дан.

Да би допунили свој сиромашни језик, Патагонци се служе и нарочитим знацима, рукама и изразима лица, којих има прилично. Ове знаке, међутим, странци не могу да науче ни лако ни брзо.

Хранљивост шећера

Већ одавно сопственици плантажа шећерне трске на Јамајци, а тако исто и разни путници и испитивачи који долазе на Јамајку, запазили су да су радници на плантажама изванредно снажни и да врло ретко оболевају. Никада се ти радници не жале да су уморни и што један уради тешко да би могла да сврше три Европљанина.

Дугим испитивањима најпосле је решена и та тајна. Утврђено је да радници на плантажама стално имају у устима по парче шећерне трске, које непрекидно жваћу. На тај начин они стално обнављају резерве енергије, јер је шећер изванредно хранљив. То иначе није била никаква тајна, јер се и војницима за време дугих маршева даје шећер како би што боље поднели напоре.

РЕШЕЊА

ЧИЈИ ЈЕ ОВО ЖИВОТОПИС?

Јованом Вујићем

ЉУБОМОРНИ ВЕРЕНИЦИ

Анта и Анка налазили су се са чамцем на обали острва. На другој страни очекивали су их Јован и Јованка, Милан и Милена, Никола и Николија. Анта је први прешао чамцем, остављајући на острву Анку. Затим су три девојке, Јованка, Милена и Николија вратиле чамац на острво, а четири човека остала су на обали. Онда је Анка оставила девојке на острву, а чамац претерала на другу обалу, где су била четири човека. Затим су Јован Милан и Никола прешли чамцем на острво својим вереницама, док је Анта остао на обали са својом женом Анком. После тога Јован и Јованка вратили су се на обалу, па је онда Анта вратио чамац на острво са Јованком док је Анка и даље остала на обали. Најпосле, Анта је још једном прешао на обалу и превезао Анку на острво. Тако су се најпосле сва четири пара срећно нашла на острву.

ИЗ ШИЉИНЕ „ПОЕЗИЈЕ"

Први стихови нису В. Рајића, већ Ст. Луковића, а други стихови су заиста Вељка Петровића.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

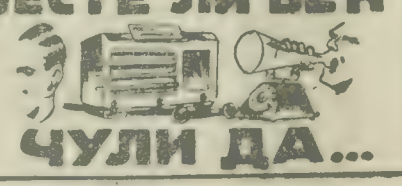

Камелеон, који је познат по томе што може брзо да мења

боју, има језик дугачак 15 сантиметара.

*

Енглези једу врло много риба. Рачуна се да се у Енглеској

поједе годишње за милијарду и по динара разне рибе.

*

Иако је тако познато, ипак се често заборавља: сунце је

1,300.000 пута веће од земље.

*

Према једној америчкој статистици, на

целом свету има 200.000 локомотива.

На извесним острвима Тихог Океана могу се наћи шкољке чије површине до

стиже понекад и шест квадратних метара.

*

Нилски коњ, који је дугачак пет ме-

тара, тежак је 2.500 килограма.

*

Урођеници из Јужне Америке имају обичај да на своје босе ноге стављају једног инсекта који светли и који се зо-

ве кукује. Тај инсект јако плаши змије и на тај начин урођеници се бране од змија.

ПРОВЕРИТЕ ДА ЛИ СТЕ ПОВРШНИ

КОЛИКО СТАНОВНИКА ИМА ТУРСКА

Сваког дана читате новине. Прочитате масу имена: лица, ствари, места. Да ли сте и стали да размислите бар оно што је најважније и што није било давно? Или читате површно те све остаје без трага? Покушајте да проверите; ево вам најобичнијих питања:

1) Када су све шпанске провинције признале генерала Франка?
2) Колико становника има данашња Турска?
3) Када је проглашена персонална унија између Италије и Албаније?
4) Ко је одређен за новог југословенског посланика у Берлину?
5) Како се зове нови носач авиона енглеске флоте?

Ако сами нисте успели да одмах одговорите на ова питања, ево вам одговора:

1) Све шпанске провинције признале су генерала Франка 28 марта 1939 године. — 2) Турска Република има 17.829.214 становника од којих 9.121.539 мушкараца, а 8.707.675 женских. — 3) После збацивања краља Зогу, 12 априла албански парламенат прогласио је персоналну унију Албаније и Италије. — 4) Крајем марта одређен је за новог југословенског посланика у Берлину др. Иво Андрић, дотадашњи помоћник министра иностраних послова. — 5) Нови носач авиона енглеске флоте, највећи брод ове врсте на свету, крштен је 5 априла у Бароу на Волмију и добио име „Иластрес". Кумовала је леди Хендерсон, супруга лорда Хендерсона, британског адмирала.

С МАЛО НАПРЕЗАЊА СЕТИТЕ СЕ...

КОЈЕ СУ ОВО КЛИСУРЕ!

Дајемо вам неколико карактеристичних појединости које вам морају бити познате и о којима сте сигурно већ једном чули. Са мало напрезања сетићете се о којим клисурама је реч и обновићете своје знање. Дакле, које су то клисуре?

1) Клисура Вардара између котлине Тиквеша и Бојмије. Некада се цео крај звао Просек, према граду који се налазио на улазу у саму клисуру На улазу у теснац стоје развалине Маркове Куле кроз чије је сводове некада водио друм. На турском језику клисура се зове Железна Врата. У самој клисури постоје пет села. Кроз клисуру пролази железничка пруга и модеран пут, који је нарочито добро изграђен за време светског рата.

2) Кроз ову клисуру протиче река Нишава и то на месту где Нишава почиње тећи на запад. Једна од најлепших клисура у Србији позната свима туристима не само из земље него и странцима. Кроз клисуру пролази и железничка пруга.

3) Ова клисура налази се између две планине Западне Србије и кроз њу протиче Западна Морава. Изванредно је живописна, романтична. Кроз клисуру је пробијен железнички и колски пут. У клисури се налази и једна бања.

(Одговор: 1) Демир Капија. — 2) Сићевачка Клисура. — 3) Овчарско-Кабларска Клисура).

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ

ЗИГФЕЛД
ЧИМ БРАУН
ИЗ ЛИМЕ, ИНДИЈАНАЦ, ПОЛАЖЕ СВАКОГ ДАНА 58.000 ЦИГАРА, ШТО ЗНАЧИ 207 ТОНА
12 ЈУГОВА
НА ЈЕДНОЈ СТАБЉИЦИ ИЗРАСЛО ЈЕ У ВРТУ Ј.В. ПАРИСА У ФОРЕСТУ (САД)
ШПАНСКИ АМБАСАДОР
У ЛОНДОНУ ЗОВЕ СЕ:
ХАКОБО МАРИА ДЕЛ ПИЛАР КАРЛОС МАНУЕЛ СТУАРТ ФИЦ-ЈЕМС, ДЕСЕТИ ВОЈВОДА ОД БЕРВИКА, 17 И ВОЈВОДА ДЕ АЛБА ДЕ ТОРМЕС, ДУКЕ ДЕ ЛИРИА И СЕРИКА, ДЕ АРХОНА, ДЕ МОНТОРО И ДЕ УЕСКАР, КОНДЕ-ДУКЕ ДЕ ОЛИВАРЕС, МАРКЕС ДЕЛ КАРПИО, МАРКЕС ДЕ КОРИА, ДЕ ЕЛИКЕ, ДЕ ЛА МОТА, ДЕ САН ЛЕОНАРДО, ДЕ САРИА, ДЕ ТАРАГОНА, ДЕ ВИЉАНУЕВА ДЕЛ РИО ДЕ ВИЉАНУЕВА ДЕЛ ФРЕСНО, ДЕ БАРКАРОТА И ДЕ ЛА АЛГАБА, КОНДЕ ДЕ ЛЕМОС КОНДЕ ДЕ ЛЕРИН ДЕ МОНТЕРЕЈ, ДЕ ОСОРНО, ДЕ МИРАНДА ДЕЛ КАСТАЊАР, ДЕ АНДРАДЕ, ДЕ ФУЕНТЕС ДЕ ВАЛДЕПЕРО, ДЕ ГЕЛВЕС, ДЕ ВИЛЉАЛВА, ДЕ САН ЕСТЕВАН ДЕ ГОРМАЗ, ДЕ ФУЕНТИДУЕЊА, ДЕ КАСАРУБИОС ДЕЛ МОНТЕ, ДЕ ГАЛВЕ И ДЕ СИРУЕЛА, КОНСТАБЕ ДЕ НАВАРА

ЧУДА СТРАНИХ ЗЕМАЉА

БЕЛГИСКИ КОНГО

СЛОНОВИ У КОНГУ НЕМАЈУ СВИ БЕЛЕ ЗУБЕ — ВЕЋ МРКЕ И ЦРНЕ
СВАКОГ ДАНА У ПЕТ ЧАСОВА ПО ПОДНЕ СЛОНОВИ СА ДРЖАВНОГ ДОБРА АПИЈУ ИДУ НА КУПАЊЕ. СЛОН КОЈИ ПРВИ УЂЕ У ВОДУ ДОБИЈА КОМАД СОЛИ ДА ПОЈЕДЕ
ЈОШ САСВИМ МЛАДИ, УЧЕ СЕ ДА НОСЕ ТОВАРЕ И РАДЕ НА ФАРМИ
БОЦЕ СЕ ВЕОМА ЦЕНЕ И ЧЕСТО СЕ НОСЕ КАО УКРАО
ДОБОШИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ ВЕСТИ ЧЕСТО СЕ ПРАВЕ У ОБЛИКУ ЖИВОТИЊА
РИКАЊЕ ЛАВОВА И ГЛАСОВИ ДРУГИХ ЖИВОТИЊА ПОДРАЖАВАЈУ СЕ РОГОМ ОД СЛОНОВОГ ЗУБА
РЕТКА „ОКАПА" ИЗ ПОРОДИЦЕ ЖИРАФА, СА НОГАМА НАЛИК НА ЗЕБРУ, НАЛАЗИ СЕ САМО У ШУМИ ДЕНС ИТУРИ У ИСТОЧНОМ КОНГУ
КАД УРОЂЕНИК УРЕДНО ПЛАЋА ПОРЕЗУ ДОБИЈА МЕДАЉУ; ОНА НАЈВЕЋЕГ СТЕПЕНА ЈЕ ВЕЛИКА КАО ТАЊИР
ИМА 600 БРЕЖУЉАКА ОД МРАВИЊАКА, КОЈИ СЛУЖЕ КАО ГАРАЖЕ
У УНУТРАШЊОСТИ КОНГА ПУТУЈЕ СЕ У НОСИЉЦИ „ТЈИПОЕ"

ПЕРА ЖДЕРА „СПАСАВА" КИЋУ

НЕКА СЕ КИЋА ИГРА НА ОБАЛИ ЈЕЗЕРА, ДОК ЈА ОДЕМ У ШУМУ И НАКУПИМ ЛЕШНИКЕ!
ХММММ...
У ПОМОЋ! КИЋА ЈЕ ПАО У ВОДУ И ДАВИ СЕ!
?
У ПОМОЋ! У ПОМОЋ!
НЕ БОЈ СЕ, ПРИЈАТЕЉУ! ЈА САМ ВЕЋ СПАСАО ОВУ НЕВИНУ ДУШУ ОД СИГУРНЕ СМРТИ!
ЕВО! МАЛО, ДРАГОЦЕНО ДЕТЕНЦЕ ЈЕ СПАСЕНО!... НАДАМ СЕ, ПОПАЈЕ, ДА ЋЕШ ДОБРО ДА НАГРАДИШ ОВО МОЈЕ ХЕРОЈСКО ДЕЛО!
СА ДВАДЕСЕТ ХИЉАДА СЕНДВИЧА, МИСЛИМ, БИЋУ ЗАДОВОЉАН! КАО ШТО ВИДИШ, НИСАМ СУВИШЕ ПРОЖДРЉИВ!
ВЕЛИШ, УДАВИО БИ СЕ ДА ТЕБЕ НИЈЕ БИЛО?
?
?
ДАКЛЕ, СПАСАО СИ КИЋУ ОД ДАВЉЕЊА?... НИСИ ЗНАО ДА ГА ЈА ВЕЋ ШЕСТ МЕСЕЦИ УЧИМ ДА ПЛИВА?

Штампарија „Политика". Власник: Штампарско-издавачко предузеће „Политика" а. д. Одговорни уредник Мирослав Дим. Стевановић, Немањина ул. бр. 33

ОВАЈ БРОЈ ЗАБАВНИКА ЈЕ РЕПРИНТ ИЗДАЊА ИЗ 1939. ГОДИНЕ

ARAGONÉS

БАЗ и БЕЛ

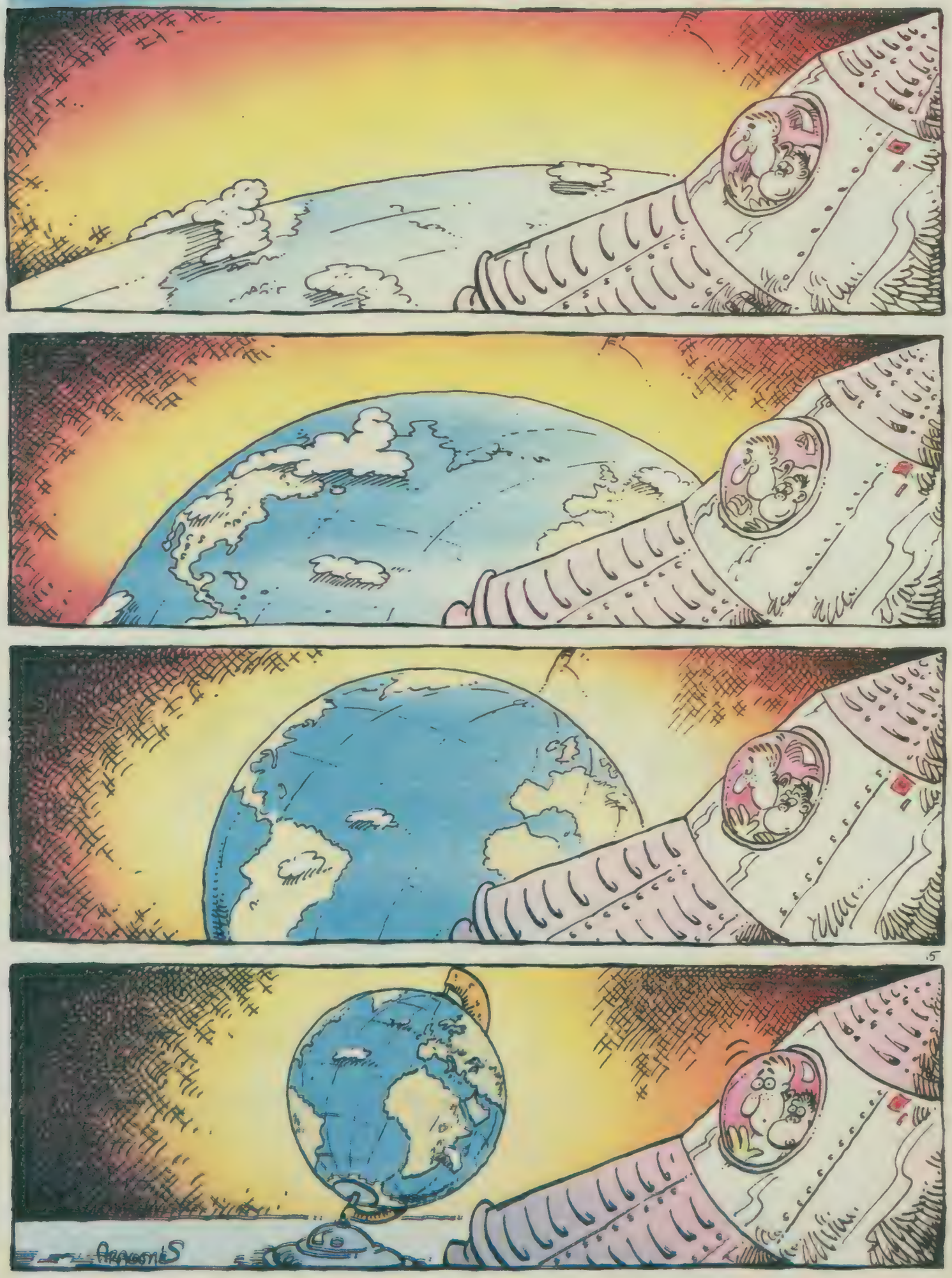

BEOSOFT – COMMODORE 64/128

игрице за компјутер

BEOSOFT је фирма за продају програма за *Commodore* основана 1989. До сада нам је поверење поклонило преко 6000 чланова из целе Југославије. За квалитетну услугу и фер однос према купцима 1991. године смо по анкети часописа *Svet Kompjutera* проглашени за најбоље продавце програма. Поседујемо преко 3000 програма. Ово је део из наше понуде. Постаните и Ви наш члан!

ЦРТАНИ ФИЛМ	АУТО-МОТО ТРКЕ	ПОЧЕТНИЧКИ
АКЦИОНИ	ФИЛМСКИ ХИТОВИ	ПУЦАЧКИ
СВЕМИРСКИ	РАТНИ	СПОРТСКИ
ДЕТЕКТИВСКИ	БОРИЛАЧКИ	ИГРЕ СА ТОП-ЛИСТА
НИНЏЕ	ЛУНА ПАРК	НАЈБОЉЕ ИГРЕ ЗА Ц-64
ФУДБАЛ	ИГРЕ НА СНЕГУ	КОШАРКА
ЖИВОТИЊСКО ЦАРСТВО	ИГРЕ БЕЗ ГРАНИЦА	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1989
НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1990	НАЈБОЉЕ ИГРЕ 1991	ВЕСТЕРН
АВАНТУРИСТИЧКИ	ОЛИМПИЈАДА	ХИТОВИ НОВЕМБРА
ХИТОВИ ДЕЦЕМБРА	ХИТОВИ ЈАНУАРА	ЕНГЛЕСКИ ФРАНЦУСКИ НЕМАЧКИ

СПЕЦИЈАЛНА ПОНУДА

ИЗАБЕРИТЕ 4 КОМПЛЕТА И ДОБИЈЕТЕ ЈОШ 4 БЕСПЛАТНО (ОКО 200 РАЗЛИЧИТИХ ИГРИЦА)

Свака касета садржи упутство на нашем језику. Гаранција за све наше услуге је годину дана. Цена једног комплета износи 250 динара. ПТТ трошкове сноси купац. Пошиљку добијате за 3 - 4 дана. Касете можете наручити телефоном или писмом.

НАРУЏБЕНИЦА

ДА, овим неопозиво наручујем следеће комплете:

.....

.....

.....

име и презиме — место и поштански број

.....

улица и број — потпис

.....

BEOSOFT ПОШТАНСКИ ФАХ 25
11080 Београд 22 ☎ 011 421-155
Радно време: од 08 до 21 ч сваког дана и недељом и празницима

НОВО!

Кроз игру и забаву научите највеће

МАЂИОНИЧАРСКЕ ТАЈНЕ

свих времена! лако, брзо и гарантовано!

ПОПУСТ 50% уз комплет књига
ПОКЛОН: мађионичарске новчанице, телепатске картице за читање мисли, путоказ и каталог.

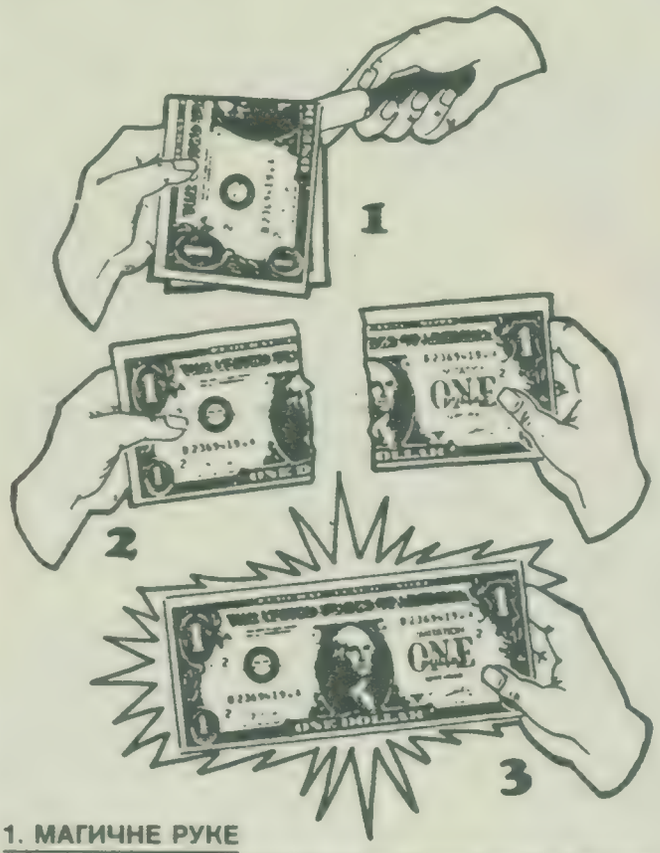

1. МАГИЧНЕ РУКЕ

садржи најбоље вештине света које се лако изводе иако су за неупућене на граници могућег

2. МОДЕРНЕ МАЂИОНИЧАРСКЕ ВЕШТИНЕ

са картама новчићима чашама шибицама новинама коцкицама каналима и другим реквизитима које сигурно имате код куће

3. КОМИЧНА МАГИЈА

смешни кувар, најјачи човек на свету, Аладинова лампа, луда кравата и други трикови који ће насмејати ваше пријатеље

4. БОГАТАШКИ ТРИКОВИ СА НОВЧИЋИМА

вадите новчић из ваздуха, из носа и уста гледаоца, нестају, мењају боју и вредност и друге лепе и једноставне вештине

5. ОДУШЕВИТЕ СВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ

преко 60 изабраних тајни са којима ћете забављати своје пријатеље За сваког понешто

Појединачна цена је 400 дин. а цена комплета од пет књига са поклоном и попустом је 1000 дин. (динарска противвредност 30 DEM) Наручите писмом или телефоном. Шаљемо одмах. Плаћаћете по преузимању пошиљке поштару плус поштарину

АДРЕСА: INTERNATIONAL, B. J. 197/27, 11010 BEOGRAD 48, tel. 011/493-045 (9–16 сва)

АУТОМАТИ ЗА БУДУЋНОСТ

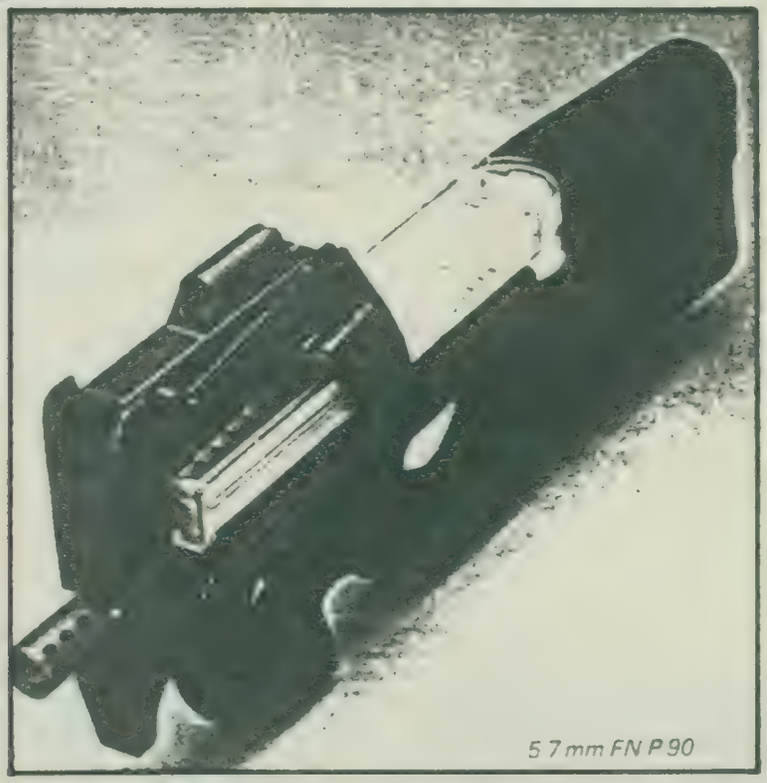

5 7mm FN P 90

Масовно коришћење аутоматског оружја отпочело је непосредно по завршетку Другог светског рата. У многим армијама и полицијама у свету аутомати су врло цењено и популарно оружје. Намењени су за борбу на блиским даљинама до 200 метара. До сада су развијани и прављени за муницију која се користи за гађање из пиштоља. Калибар ове муниције за армију НАТО пакта је 9 × 19 mm PARABELLUM (први број означава калибар, а други дужину чауре метка), а за армију бившег Варшавског уговора 9 × 18 mm МАКАРОВ и 7,62 × 25 mm.

Недавно је закључено да посаде тенкова, транспортера и других борбених возила, артиљеријских оруђа и ракетних система, радарских станица, средстава везе и специјалних јединица немају прикладно оружје велике ватрене моћи за успешну борбу. Да би се ово решило почетком 1988. године белгијска фирма FN (Fabrique Nationale) почела је развој аутомата „P-90" којим би били наоружани војници одређених посебних родова армије. Овај аутомат треба да буде у употреби после 1992. године са циљем да замени постојеће аутомате (AKS-74, COMMANDO, UZI), али и пиштоље који су тренутно у употреби у армијама НАТО пакта.

Нови аутомат ради на принципу трзања затварача. У тренутку опаљења метка, за разлику од ранијих аутомата, цев се забрављује затварачем слично као код аутоматских пушака. Затварач бива потиснут у предњи положај помоћу две повратне опруге постављене око вођица које се налазе са обе стране затварача. Занимљиво је да се чауре избацују са доње стране, кроз отвор постављен на предњем делу сандука (рукохвата). Необичност овог оружја је провидан оквир са 50 метака постављен изнад цеви паралелно са њом. Из аутомата може да се пуца јединачном и рафалном паљбом, погодан је како за десноруке тако и за леворуке стрелце. Њим се лако рукује, добро је уравнотежен тако да се из овог аутомата може пуцати једном руком, што је веома повољна особина.

Калибар аутомата је 5,7 mm, дугачак је свега 490 mm, а маса му је (без муниције) 2,8 kg. Поред новог аутомата урађена је и нова муниција калибра 5,7 × 28 mm, која до сада није коришћена, а врло је успешна. У односу на стару муницију 9 × 19 mm PARABELLUM која са 10 метара растојања није могла да пробије шлем израђен од кевлара (посебан материјал са неким особинама бољим од челика) и панцир прслук израђен од 24 слоја кевлара, нова муниција 5,7 × 28 mm то ради без муке. На растојању од 175 метара зрно нове муниције пробија шлем од кевлара, а на 100 метара пробија панцир кошуљу од 48 слојева кевлара. Дужина новог метка је 43,2 mm, а маса само 5,5 грама.

У исто време кад и белгијска фирма FN и француска индустријска групација за производњу наоружања GIAT започела је пројекат ADR (Armes de Defense Rapprochee) за развој аутоматског оружја за употребу на блиским даљинама. Аутомат под називом „оружје за самоодбрану" је сличних особина као и аутомат P-90. Маса аутомата групације GIAT износи само 2 kg, а величина 300 × 120 × 30 mm. Омогућава јединачну и рафалну паљбу. Француски аутомат такође користи нову муницију калибра 5,7 × 25 mm, дужине 36 mm.

Обе врсте аутомата и сличних који се развијају у фази су завршних испитивања након чега ће вероватно почети да их употребљавају све армије света.

Ж. Митић

Аутомат П-90 белгијске фирме FN

ОВО НИСТЕ ЗНАЛИ

МАЈМУН – ЧОВЕК

Нестала је још једна разлика између мајмуна и човека: Кензи, мужјак патуљастог шимпанзе који живи у Центру за примате у Атланти (САД) успео је не само да користи већ и да сам направи оруђе за рад! На тај начин избрисана је последња од основних разлика између животиње и човека.

Пре тога је Кензи прошао најбоље мајмунске школе и с одличним успехом научио да се споразумева са људима помоћу гестова, а онда су његови старатељи, психолог Сју Севиџ–Рембо и археолог Николас Тос који брину о њему, одлучили да интелигентног ђака науче да прави камено оруђе. Уосталом, и у природи мајмуни користе неке најпростије алатке, рецимо грану да раскопају гнездо термита или камен да сломе орах. Међутим, амерички истраживачи успели су да шимпанзу науче да прави и користи камено оруђе, слично оном које је пре отприлике два милиона година правио наш предак – неандерталац.

Кензи је за један једини дан научио да оштрим каменом шкриљцем пререже узицу о коју је била обешена грана с бананама, али требало му је неколико недеља да сам направи ово оштро камење.

У лабораторији је Кензи брзо укапирао да треба да баци шкриљац на бетонски под да би разбио камен и одабрао најоштрије парче. Када су мајмуна превели у мрежом ограђен простор под ведрим небом са земљаним подом, морао је да поступи онако како су га учили: да удара каменом о камен ломећи га у оштре плоче. Лекције су понављане све док шимпанза није достигао умешност коју је, судећи по налазима у насеобинама првобитног човека, поседовао предак данашњег човека.

Научници са занимањем очекују колико ће далеко на том путу Кензи напредовати и хоће ли почети своје сроднике с којима живи у заједници да учи овој вештини.

Истина, животиња, за разлику од човека, још не уме да користи ватру, али и човеку је требало доста времена да то научи... Све у свему дефиниција Бенџамина Франклина, америчког физичара и филозофа, да је човек животиња која прави оруђа више не важи, а ко зна неће ли „Забавник" једног дана, не тако далеког, писати о Кензи која пали ватру да би испекла своју омиљену посластицу – кикирики. **В. М.**

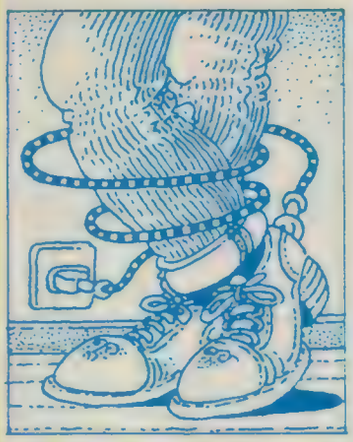

У МОДИ СУ ОВЕ ЗИМЕ

Ципеле с електрогрејањем патентирали су јесенас италијански обућари Франко Барбези и Клаудио Паскучи. Тајна се крије у специјалној унутрашњој потплати у коју су уграђена грејна тела: довољно је да их, пре но што обујете ципеле, укључите у струју и за 5–10 минута оне ће се загрејати до собне температуре и ову топлоту задржати читавих 4–5 сати.

КО СЕ НЕ БОЈИ ДА ИЗГУБИ ЗУБЕ?

За сваку животињу то је трагедија. Али, тога се нимало не плаши ламантин, водени сисар из рода сирена (Trichechus) који живи у рекама Африке и Јужне Америке јер су његови зуби распоређени и уређени на невероватан и непоновљив начин. Кад му се с годинама предњи зуби истроше и испадну, на ослобођено место постепено се напред помакну задњи зуби заузимајући место оних који су испали. А уместо оних који су се прогурали напред израстају – нови!

Шта би човек дао за нешто слично?

ДРМА СЕ, ДРМА...

У току 1990. године у свету је од земљотреса погинуло готово исто онолико људи колико из истих разлога није за свих претходних десет година.

ЧИТАЛАЦ У ПЕЛЕНАМА

Американка Глорија Клифорд почела је да учи свог сина да чита чим је напунио – четири месеца! На сваку играчку залепила је папир и крупним словима написала њено име. Успех подухвата изненадио је и саму маму: после пола године чим би видео написану реч, саму, син би непогрешиво прстом показивао предмет који она представља. А ускоро је научио и да их изговара...

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Највећи избор ЛЕГО играчака можете наћи у нашим радњама у Београду: Робна кућа ЕЛЕКТРОТЕХНА у Кнез Михаиловој 14–16, Петар Пан у Георги Димитровој 34 и Типо у Грачаничкој 8, као и у свим робним кућама Београд. Генерални дистрибутер је предузеће „Хипопотамус", тел. 422-313.

БУНТОВНИЦИ БЕЗ РАЗЛОГА

Дуго ишчекивани албум близанаца групе „Guns N'Roses" учврстио је њихово ионако стабилно место код публике. Они су тренутно једна од најуноснијих група на свету, па не треба да чуди што је снимање њиховог новог спота коштало милион и по долара

Певач групе Екси Роуз рођен је фебруара 1962. године а право име му је Вилијам Бејли. Када је напунио 17 година, сазнао је да та је, чим се родио, отац напустио а да му је Стивен Бејли, уз кога је одрастао, поочим. Одлучио је да промени име у Екси (Секира) јер се тако звала група у којој је свирао и узео презиме Роуз, по правом оцу. Као дете, Вилијам је певао у школском хору, редовно ишао у цркву, јер је то тражио његов религиозни очух, али се постепено све више борио против његовог ауторитета, па га је овај са 16 година избацио из куће. Издржавао се свирајући бубњеве или клавијатуре у локалним саставима.

Тако се упознао са Изијем Страдлином и 1979. године обојица су кренули у Лос Анђелес где су основали састав „Rose". Као трећи члан прикључио им се Крис Вебер, коаутор песама „Anything Goes" и „Rockless Life" које су се касније нашле и у репертоару „Guns N'Rose". Убрзо су одлучили да име промене у Hollywod Rose", али пре но што су били у могућности да остваре било какав успех Екси их је напустио прешавши у састав „LA Guns". Међутим, и ова група је убрзо доживела потрес. Напустили су их басиста и бубњар па су се обратили Изију и тако је 1985. године од два састава настао „Guns N'Roses".

У изнајмљеној соби

Прву поставу чинили су Екси, Изи, Трејси, бубњар Роб Гарднер и басиста Даф коме је право име Мајкл Мекаган. Рођен је 5. фебруара 1964. године у Сијетлу где је почео музичку каријеру. Свирао је гитару и бубњеве у преко тридесет локалних панк састава док се није преселио у Лос Анђелес у потрази за бољом групом. Сматрајући да се бас гитаристи више траже, а како је био под утицајем Сида Вишоуза, одлучио је да постане басиста и почео је да се јавља на огласе у новинама. Тако се нашао у групи „Road Crew" коју су основали Слеш и Стивен Адлер.

Саул Слеш Хадсон рођен је 23. јула 1965. године у породици заинтересованој за рок. Отац му је Британац, графички дизајнер који је радио омоте за плоче, док је његова мајка креирала сценску одећу за Дејвида Боувија, Џона Ленона и Дајану Рос. Слеш је растао углавном препуштен себи, школу је избегавао. Занимала га је само гитара. Учитељ му је био Стивен Адлер кога је упознао у школи.

Адлер је рођен 22. јануара 1965. у Кливленду. Породица га је запустила и у дванаестој години послали су га у Лос Анђелес да живи са баком. Како сам тврди, био је избачен из сваке школе у коју се уписао, а у време када је упознао Слеша решио је да постане бубњар и то под утицајем група као што су „Led Zeppelin", „Tho Who" и „Queen".

Слеш је по распаду групе „Road Crew" отишао на аудицију за групу „Poison" али је одбијен јер није довољно леп. Није примљен ни на аудицију за групу „Hollywood Rose". Ипак, наставили су да се срећу по клубовима и Слеш је понудио Екслу да му се придружи у групи „Black Sheep" чији је члан постао. Са заједничким радом почели су када је Трејси отишао поново покренувши своје „LA Guns". Заменио га је Слеш, повео је и Адлера једноставно рекавши да досадашњи бубњар Гарднер није довољно добар.

Пробали су само два дана и 6. јула 1985. у клубу „Трубадур" одсвирали су први концерт. Затим су кренули на крађу турнеју по клубовима Западне обале. Вратили су се у Лос Анђелес и уселили се у изнајмљену собу која им је првобитно служила само за пробе. Повремено су свирали по мањим клубовима и то репертоар група „Rolling Stones", „Aerosmiht" и „Nazareth" а код куће увежбавали своје песме. Постепено су добијали све боља места за концерте и убрзо су постали једна од најзапаженијих група у Лос Анђелесу.

Популарнији од узора

Најзад, 26. марта 1986. године потписали су уговор са фирмом „Gefen". По уговору су добили 75.000 фунти и средства за снимање албума. Новац су убрзо спискали на провод и враћање дугова. Децембра исте године, док су покушавали да нађу продуцента за деби албум, објавили су у ограниченом тиражу макси сингл „Live?! Like A Suicide" за сопствену дискографску кућу. На плочи су се нашле обраде туђих песама и за месец дана тираж од 10.000 копија је распродат.

Деби албум су снимили са продуцентом Мајклом Клинком, објавили су га јула 1987. под називом „Appetite For Destruction" и одмах изазвали скандал. Власници продавница плоча одбили су да га приме због слике Роберта Вилијемса на омоту по којој је плоча добила име, а приказивала је робота како напастује жену. У продаји се појавило само 30.000 плоча са тим омотом, а онда су га променили и плоча је доспела до петог места топ листе. Уводна песма „Welcome To The Jungle" употребљена је као тема за филм „Dead Pool" Клинта Иствуда, а неколико секунди у филму се појављује и група. Годину дана по објављивању са плоче је скинут још један сингл. Еклова песма „Sweet Child O'Mine" посвећена његовој девојчици Ерин Еверли (кћерка Дона Еверлија).

Захваљујући низу концерата убрзо су постали популарнији од већине својих дојучерашњих узора, а самим тим захвалан материјал за трачерску штампу.

Група затим није наступала уживо пуне две године и међу члановима се осећа криза. Пристали су да наступе у Лос Анђелесу испред „Roling Stonesa" на њиховој великој „Steel Wheels" турнеји. Екси је изашао пред 83.000 гледалаца и рекао да му је доста групе и да ће то бити њихов последњи наступ.

Ипак, упркос бројним хапшењима, суђењима и лечењу од опасних навика, група је преживела и на два нова албума, објављена 14. септембра 1991. године, нашло се 30 песама које су и критика и публика добро прихватили. А за најављивани макси сингл на коме су снимили обраде познатијих панк песама тврде да ће једног дана бити сигурно објављен. Код њих ионако никад ништа није сигурно. Или, како је то једном рекао Екси: „Увек живим на ивици, а то је врло опасно место".

П. Ј.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

ДИЈАМАНТИ И БИСЕРИ

То ће бити дан када ћеш ме чути како кажем
Да никада нећу побећи
Ту сам за тебе
Љубав је за тебе
Реци ми шта ћеш да урадиш

Ако ти дам дијаманте и бисере
Хоћеш ли бити срећна, дечак или девојчица
Када бих могао, поклонио бих ти свет
Али све што могу је да ти понудим своју љубав

Ко је од нас двоје у праву ако се стално свађамо
Зашто не пустимо да љубав одлучи
Јесам ли ја рањив човек
Јер схватам да љубав мора бити најважнија

Доћи ће време
Када ће ти љубав растурити мозак
И пронаћи ћеш све што желиш
Биће то време
када ће све засијати тако јако
да ће те заслепити за боје

DIAMONDS AND PEARLS

This will be the day that u will hear me say
That I will never run away
I am here 4 u
Love is meant 4 2
Now tell me what u're gonna do
If I gave u diamonds and pearls
Would u be a happy boy or a girl
If I could, I would give u the world
But all I can do is just offer u my love
Which one of us is right
If we always fight
Why can't we just let love decide
Am I the weaker man
Because I understand that love must be the master plan
There will come a time
When love will blow your mind
And everything u'll lock 4, u'll find
That will be the time
That everything will shine
So bright it makes u colorblind

Текст и музика: Prince
Изводи: Prince

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

– „U2" су деведесетих година оно што је група „Grateful Dead" била шездесетих"

Боно („U2")

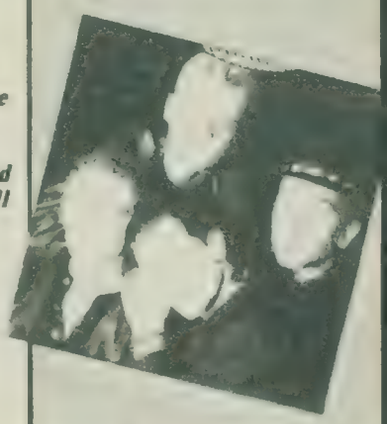

МУЗИЧКА ПОШТА

Здраво,
Занима ме дискографија Џорџа Мајкла и Тине Тарнер.

Анђела

Дискографију Џорџа Мајкла већ смо објавили, а ово су албуми које је Тина Тарнер снимила током соло каријере: „Private Dancer" (1984), „Break Every Rule" (1986), „So Fine" (1987), „Too Hot To Handle (Thunderbolt)" (1987), „Tina Live in Europe" (1988), „Foreign Affair" (1989) и „Simply The Best" (1991. компилација).

Ћао.
Волим певача Мајкла Џексона па бих желела да знам његову адресу, датум и место рођења.

Бранка из Новог Сада

Мајкл је рођен 29. августа 1958. године у америчкој држави Индијани. Његову адресу, као и многих других музичара, не знамо јер они не желе да буду објављене.

Здраво Забавниче,
Молио бих те да објавиш ближе податке и дискографију састава Вангелис.

Арса из Лазаревца

За почетак, није реч о саставу већ о грчком композитору и клавијатуристи Вангелису Папатанасију. Током шездесетих година у својој земљи прославио се као вођа састава „Aphrodite's Child" у којој је певач био, такође врло познати, Демис Русос. По распаду састава Вангелис се преселио у Париз где је започео плодну каријеру композитора. Радио је музику за филм, а на својим албумима снимао је електронску музику избегавајући да прави комерцијалне плоче. Године 1974. сели се у Лондон, а почетком седамдесетих удружио се са Јоном Андерсоном, певачем групе „Yes", и са њим снимио неколико албума. Добио је Оскара за изворну музику коју је компоновао за филм „Ватрене кочије", а заслужан је и за музику у филму „Блејд Ранер". Током 1985. године написао је музику за балетску верзију „Франкенштајна" коју је извео Краљевски балет у Лондону.

Дискографија: „Heaven And Hell" (1975), „Albedo o.39" (1976), „Spiral" (1977), „Beauborg" (1978), „Hypotesis" (1978), „China" (1979), „Short Stories" (1979), „See You Later" (1980), „Chariots Of Fire" (1981), „Friends Of Mr. Cairo" (1981), „Private Collection" (1983), „Magic Moments" (1984), „Opera Sauvage" (1984), „Soil Festivities" (1984), „Apocalypse Des Animaux" (1985), „Ignacio" (1985), „Invisible Connections" (1985), „Mask" (1985), „Le Fete Sauvage" (1986), „Antarctica" (1988), „Themes" (1989), и „The City" (1991).

Драги Забавниче,
Које албуме је издала група „Toto" и где бих могао да их набавим?

Зоран из Смедерева

Овај амерички састав основан је 1978. године и објавили су ове плоче: „Toto" (1978), „Hydra" (1979), „Turn Back" (1981), „Toto IV" (1982), „Isolation" (1984) и „Fahrenheit" (1986). Њихових плоча већ одавно нема на тржишту али пробај недељом пре подне на берзи плоча у београдском Студентском културном центру.

Јевгениј Филимонов

СКУПЉАЧИ ЕЧУРАКА

На ивици шуме Степин је извадио из ранца омањи дугуљасти предмет који је лично на хромирану кутију. Нешто је кврцнуло и из металног трупа извукло се осам чланковитих ножица наоружаних сечивима, лопатицама и кукицама. Избочене телескопске очи истовремено су се покретале, ножице су се мешкољиле звецкајући инструментима: видело се да је хромирани паук нестрпљив да се прихвати посла. Гаља и ја гледали смо га с поштовањем. Били смо први којима је Степин приказао свој нови проналазак – „аутоматског сакупљача печурака", „АСП", како га је звао да би нагласио његову важност.

– Ево, ево – мрмљао је умирујуће држећи своје чедо мало подаље од себе са неким, како нам се чинило, опрезом. – Ево, сад ће мој мали Аспић кренути да тражи печурке... – тепао је механичком инсекту као малом детету. Вешто му убацивши у отвор на леђима касету са програмом, укључио је дугме за аутоматско тражење. Једна од ножица, која је дотле бесциљно махала по ваздуху назубљеним маказама, одједном се мушевито испружила, зграбила га за прст и после неколико тренутака разочарано пустила.

– Не измотавај се! – подвикнуо је побледели Степин. – Откад ти је мој прст печурка! Хајде, иди тражи!

Он спусти АСП на земљу и овај појури по трави као раздражена тарантела. За трен ока ишчепркао је испод моје потпетице сићушни вргањ, убацио га у корпу коју му је Степин наместио и, узвитлавши гомилу сувог лишћа, нестао у шуми.

– Ух... – Степин седе на један пањ и климну нам. – Седајте, друштво!

Премештали смо се с ноге на ногу оклевајући.

– А печурке? – почела је Гаља опрезно. – Боље да мало прошетамо около, барем до дванаест, а после ћемо...

– Ма не долази у обзир – самозадовољно ће Степин. – АСП ће накупити печурака за све нас. Седите.

На трави се појавио чаробни столњак, у руци флаша пића. Схватили смо – Степин је остварио преврат у старом досадном начину сакупљања шумских печурака, начину који се нимало није променио од леденог доба, који је вековима успешно одолевао идејама проналазача и који као да није садржавао никакве предуслове да се поједностави. Па ипак је Степин – наш Степин, проналазач, који је свесно изабрао искључиво свакидашње области живота и рада за своје иновације и овде постигао потпун успех. Смерно седосмо поред одушевљеног Степина. Из шуме је непрестано допирало пуцкетање и пиштање, под сунчевим зрацима неколико пута је заблистао предузимљиви АСП: метална корпа на његовим леђима брзо се пунила.

– Да, да – причао је Степин са слашћу грицкајући краставчић. – Година и по рада отишла је на њега, али резултати су ту!

И стварно, иза јеле искочи АСП, изручи печурке из препуне корпе у Степинов ранац и поново ишчезну у шуми.

– За седам минута – четири килограма! Хајде, математичару – Степин ми намигну – израчунај колико је то за сат. А печурке овде и не расту баш нарочито.

– То је тачно. Ја овде не бих накупио ни пола ранца за дан.

– Ето, видиш. Техника је то, друшкане; она проналази скривене резерве и црпи их до краја.

Гаља је за то време прегледала печурке.

– Погледај – очишћене су. И ниједне труле или црвљиве. А каква је ово печурка? Такву још нисам видела.

Степин погледа равнодушно.

– Немам појма. Али, не бој се – АСП има осетила за отров. Отровну печурку тај неће узети. Паметан је он. – Степин је заћутао играјући се штапом. – Показивач калорија, анализатор мириса, калориметрија најбољих врста печурака – и све то у кутији 7 × 18 × 40!

– За твој успех!

Проналазач се скромно осмехнуо.

– Није то ништа, то је тек почетак... Он треба да пробије пут много бољем, савршенијем сакупљачу – АСП-2!

Степин нам је испричао о својим плановима. АСП-2 требали би да сакупљање печурака најзад уздигне на савремени ниво. Тај челични шкорпион висине телета на лицу места би сав сакупљени материјал конзервирао или сушио – у зависности од програма. Ниједна печурка у кругу од три километра не би могла да му промакне. Уређаји за ноћно откривање омогућавали би му двадесетчетворочасовни рад.

Гаља и ја замислисмо ове чланконожне сакупљаче печурака у светлим јесењим шумама и задрхтасмо. За то време АСП је напунио и мој ранац.

Дођите, да га погледамо на делу – позвао нас је Степин.

Ушли смо у шуму и устукнули. Зелене барице биле су изроване, као да је по њима прошао чопор свиња.

– Тако се то ради! – задовољно је приметио творац паука.

Испод рашчупаног жбуња црвенеле су се отровне мухаре. На крају узораног шумског просека незасити АСП тукао се са веверицом која га је затекла у крађи својих резерви. Техника је и овог пута победила и озлојеђена веверица још дуго је цичала са гране на нечувеног пљачкаша.

Ранци су били пуни. Одређених потешкоћа било је схватањем „аутоматског сакупљача печурака" – Степин је заборавио да укључи аутостоп.

Илустровао: Добросав БОБ Живковић

Напослетку је успео да набаци на њега јакну и искључи га упркос грчевитом отпору. Паук је увукао своје краке и поново постао обичан комад метала.

– Хоћемо ли кући? – весело упита Степин. – За чола сата готово. Сад је ред на домаћицу.

Он с напором подиже отежали ранац. Гаља је у недоумици гледала разровану шуму – у сакупљању печурака ~~резултат је за њу увек био~~ најмање важан. Пошли смо натраг дуж ивице шуме повијајући се под теретом ранаца.

– Идемо право – одједном затражи Гаља. – Овако се осећам као да нисмо ни били у шуми.

Заронили смо у борик. Овде, у нетакнутом честару, владало је ~~мижољско~~ лето. Опало лишће све је обојило својом ватреном палетом. Чак и рационалиста Степин као да се занео свом том лепотом.

На излазу из шуме поново смо угледали разровану земљу, а из густиша се опет зачуло пиштање. Степин је збуњено ослушкивао и посматрао трагове.

– Кад не бих знао – најзад рече – да је АСП код мене у ранцу, помислио бих да је то он. Исти трагови, само још одлучнији...

Јасика, која је очигледно засметала на путу до жељене печурке, била је ишчупана из корена, а масивни пањ поред ње разбијен у комаде...

– Шта то може бити?

– Да није АСП-2? – покушах да се нашалим.

Степин ме одмери и пође према јасикама. Звуци постадоше гласнији. Чуло се пуцање корења, звуци разгртања земље, фијук сечива које је секло стабла печурака...

– Ево га!

У честару жутолистог жбуња указала се, окренута према зениту, огромна задњица у кожним панталонама – епицентар шумског разарања. Њен власник се усправи и над усталасаним жбуњем појави се лице боје ~~шарграпе~~. Он се незадовољно окрену од потенцијалних конкурената, поново зарони у тајанствени папратни сумрак и опет се зачуше познати звуци.

– Крјукодумов, начелник кадровског одељења! – шапнула је Гаља.

Да, то је био он. Крјукодумов се с правом сматрао једним од најбољих сакупљача печурака у одељењу.

– То је прави сакупљач печурака! – боцнуо сам Степина. Он пође даље не одговоривши. Иза нас се осипало лишће са дрвећа које се тресло...

– Е, да – рекао је Степин замишљено када смо већ избили на пут. – Ипак је човек – круна стварања. Шта је мој АСП у поређењу са Крјукодумовим! Електроника, бионика, најновија достигнућа оптике и хемије – а онда дође обичан човек у кожним панталонама и постане ти јасно да још ниси ништа урадио. Па добро оптимистички за главом. – Мог с „сакупљач печурака бар исто толико као Крјукодумов. шта вам кажем.

А. Л.

УКРШТЕНИЦОВА SF МОЗГАЛИЦА

Мартин Гарднер

ТИТАНОВ ТИТАНСКИ СИМБОЛ

Ларк Снааг, капетан „Бигла" пажљиво је маневрисао мамутским свемирским бродом, полако се приближујући Титану. Била је то прва земаљска летелица са људском посадом која је стигла до овог џиновског Сатурновог сателита, месеца који по величини премашује Меркур, готово достижући Марс.

– Тако ми Асимова! – узвикну Снаагов дежурни официр. – Гледајте!

Кроз Титанову ускомешану атмосферу јасно се могла разабрати једна геометријска фигура исцртана јарким зеленим линијама

– Тако је... тако је титански! – оте се капетану. – За име Исака, шта ли само представља?

– Могао би да буде религијски симбол – примети дежурни официр. – Или је можда у питању само начин да локални житељи нама, туђинцима, ставе до знања да под овим загат стоји разви

За време бродском симбол био је, природн предмет узбудљиве расправе по саде свемирског брода „Бигл Једног тренутка неко је замолио Роналда Каута, главног бродског математичара, да израчуна у каквом се односу налазе мањи и већи троугао

– То не би требало да буде тешко – рече Каут почевши да црта и рачуна на једној салвети – Нека, на пример полупречник круга буде 1; затим ћемо нацр ти троуглове . овако... Ако сад не применимо Питагорину теорему и

– Шта год да примениш – уме ша се Каутова бистра, десетог дишња кћерка Тања надмоћан смешак оца – установићеш да је спољаш њи троугао тачно четвороструко већи од унутрашњег

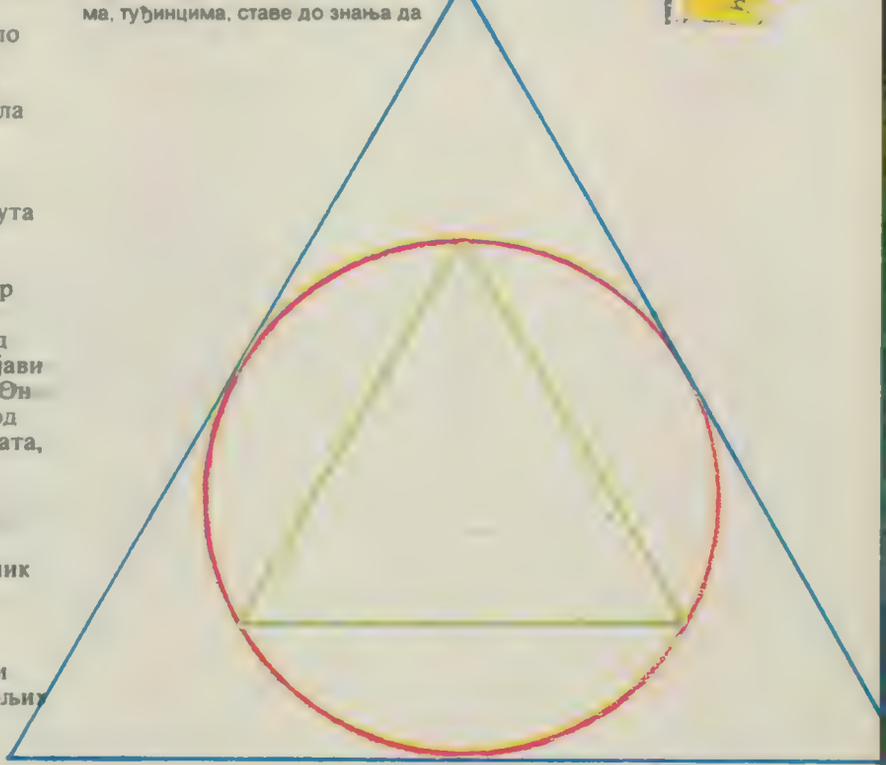

– Можда – узврати Каут потпуно задубљен у једначине другог степена. Пет минута касније он се, запањеног израза лица, окрену ка својој кћерки. – У праву си! Али, како си проблем решила тако брзо?

– Сасвим лако – рече Тања. – И уопште ми није било потребно рачунање. Требало је само...

Шта је то требало учинити, а што је пало на памет једино бистрој Тањи? ■

Једноставан задатак, зар не? Али, можда вам неће изгледати тако кад почнете да га решавате...

У сваком случају, плодови ваше SF домишљатости – овога пута, да вам помогнемо, *у виду цртежа са решењем* – треба да стигну у редакцију „Политикиног Забавника" (11000 Београд, Македонска 29), са назнаком „За ЗАБАВНИКОВУ SF мозгалицу", најкасније до четвртка 11. јануара 1992. у писму или на дописници.

Десет читалаца који поред тачног одговора буду имали и среће приликом извлачења, чека специјална награда коју додељује водећа домаћа библиотека научне фантастике ПОЛАРИС: једно од дела, по властитом избору читаоца, из огласа библиотеке ПОЛАРИС. Због тога је потребно да поред решења наведете и које бисте дело желели да вам ПОЛАРИС пошаље уколико баш вас „извучемо" из бубња. Имена награђених објавићемо у „Забавнику" број 2094 који излази 14. фебруара 1992.

Разуме се, уопште не морате да чекате толико дуго, нити да се уздате у своју срећну звезду да бисте уживали у сјајним делима научне и епске фантастике, као и популарне науке, које вам нуди библиотека ПОЛАРИС. Још данас можете да попуните наруџбеницу и пошаљете је на адресу ПОЛАРИСА. Само неколико дана касније одважно ћете се отиснути на чудесна путовања у очаравајуће светове маште и будућности, које вам отвара ова едиција...

Најстарија домаћа приватна издавачка кућа

ПОЛАРИС

позива вас да под најповољнијим условима наручите неки од великих жанровских хитова из наше три атрактивне едиције

Едиција научне фантастике ПОЛАРИС

1. Исак Асимов. САБРАНИ РОБОТИ. 800 дин
2. Исак Асимов. ЧЕЛИЧНЕ ПЕЋИНЕ. 300 дин.
3. Исак Асимов. ГОЛО СУНЦЕ. 300 дин
4. Исак Асимов. КРАЈ ВЕЧНОСТИ. 300 дин.
5. Исак Асимов/Роберт Силверберг. СПУШТАЊЕ НОЋИ. 400 дин
6. Артур Кларк. ПАД МЕСЕЧЕВЕ ПРАШИНЕ. 350 дин.
7. Артур Кларк. 2001: ОДИСЕЈА У СВЕМИРУ 300 дин
8. Артур Кларк. 2010: ДРУГА ОДИСЕЈА. 400 дин
9. Артур Кларк. 2061: ТРЕЋА ОДИСЕЈА. 350 дин
10. Артур Кларк. СУСРЕТ СА РАМОМ. 300 дин.
11. Артур Кларк/Џентри Ли. РАМА II. 450 дин.
12. Артур Кларк/Џентри Ли. ВРТ РАМЕ. 500 дин.
13. Артур Кларк. ГРАД И ЗВЕЗДЕ. 400 дин
14. Артур Кларк/Грегори Бенфорд. С ОНЕ СТРАНЕ СПУШТАЊА НОЋИ. 500 дин.
15. Френк Херберт. БОЖАНСКИ ЦАР ДИНЕ (I–II). 500 дин.
16. Френк Херберт. ЈЕРЕТИЦИ ДИНЕ (I–II). 500 дин.
17. Френк Херберт. КАПИТОЛ ДИНА (I–II). 500 дин.
18. Фредерик Пол. КАПИЈА. 450 дин
19. Фредерик Пол. С ОНЕ СТРАНЕ ПЛАВОГ ОБЗОРЈА ДОГАЂАЊА. 550 дин
20. Фредерик Пол. СУСРЕТ СА ХИЧИЈИМА. 600 дин
21. Фредерик Пол. АНАЛИ ХИЧЛИЈА. 500 дин
22. Фредерик Пол. КАПИЈСКО ПУТОВАЊЕ. 450 дин
23. Џин Волф. СЕНКА МУЧИТЕЉА. 400 дин
24. Џин Волф. КАНЏА ПОМИРИТЕЉА. 400 дин
25. Џин Волф. МАЧ ЛИКТОРА. 400 дин
26. Џин Волф. ЦИТАДЕЛА АУТАРХА. 400 дин
27. Џин Волф. УРТ НОВОГ СУНЦА. 500 дин
28. Урсула Легвин. ЧОВЕК ПРАЗНИХ ШАКА. 700 дин.
29. Урсула Легвин. ЛЕВА РУКА ТАМЕ. 600 дин
30. Урсула Легвин. ХАИНСКЕ ПРИЧЕ. 500 дин
31. Урсула Легвин. СТАЛНО СЕ ВРАЋАЈУЋИ КУЋИ. 1.000 дин
32. Клајв Баркер. УТКАНИ СВЕТ. 500 дин
33. Кетрин Невил. ОСМИЦА. 500 дин.
34. Стивен Доналдсон. КОБ ПОГЛАВАРА КЛЕТНИКА. 500 дин
35 Стивен Доналдсон. РАТ ЗЛОЗЕМЉА. 500 дин
36 Стивен Доналдсон. МОЋ ОЧУВАЊА. 500 дин
37. Стивен Доналдсон. РАЊЕНА ДОМАЈА. 500 дин
38. Урсула Легвин. ЗЕМЉОМОРЈЕ. 600 дин
39. Урсула Легвин. ТЕХАНУ. 300 дин

Едиција епске фантастике РУНЕ

ДОБИТНИЦИ КЊИГА БИБЛИОТЕКЕ ПОЛАРИС

1. ЈАСМИНА ВУЈЧИЋ, Трг Вељка Дугошевића 4/10, 12240 Кучево
2. ИЛИНА ТОДОРОВСКА, Даме Груев 5/17, 91000 Скопје
3. МАРКО МАРКОВИЋ, Гоце Делчева 20/9, 19210 Бор
4. СРЂАН МЕДИЋ, Стеријина 22/11, 26300 Вршац
5. МИМА ЂЕРВИЗ, Трг Вељка Дугошевића 4/12, 12240 Кучево
6. ВИКТОР ОГЊЕНОВИЋ, Поучки Десанчића 29, 23000 Зрењанин
7. ЉУБОМИР МИЛИЋ, Милорада Бонџулића 8, 11000 Београд
8. ЕДИН РУСТЕМПАШИЋ, Бијели Бријег 19 (код Зовко), 88000 Мостар
9. ПЕТАР СРДАНОВИЋ, в. п. 3395-I/2Б, 71163 Расловац
10. ЗОРАН РАДОЈЧИН, Шеталиште пет Даница 46, 85340 Херцег-Нови

РЕШЕЊЕ ЗАГОНЕТКЕ „НЕИСПРАВНИ ДОЈЛОВИ"

У решењу се користи бинарни систем. Из прве кутије треба узети 1 дојл, из друге 2, из треће 4, из четврте 8, из пете 16 и из шесте 32. Ови бројеви – 1, 2, 4, 8, 16 32... представљају резултат степеновања броја 2, а сваки природни цео број састоји се од јединственог низа ових резултата степеновања броја 2, под условом да међу њима немају два иста.

Ставите 63 дојла сакупљена на овај начин на вагу и забележите вишак тежине у милиграмима као бинарни број. Положај „јединица" у овом бинарном броју, гледајући **здесна**, указују на кутије са неисправним дојловима. Нека, примера ради, овај вишак тежине износи 22 милиграма. На бинарни начин број 22 се пише: 10110 – што значи да друга, трећа и пета кутија садрже неисправне дојлове...

Једноставно, зар не? Ако вам тако изгледа, шта кажете на додатни вид истог проблема који вам задајемо „факултативно" – дакле, овога пута без награда, само ради ваше забаве и оштроумности?

Неколико месеци касније, пошто је приспела и трећа пошиљка, уследила је нова хитна порука „Услед компутерске грешке свака кутија садржи само по 24 дојла. Свака од њих можда је пуна неисправних дојлова – таквих, наиме, чији вишак тежине износи по 1 милиграм. Уништите неисправне дојлове"

– Бинарни систем овде није од користи – рече самоуверено Вотс. – Он, наиме, налаже да у једној кутији буду најмање 32 дојла, али ниједна не садржи толико

Шарл није ништа узвратио. Повукао се у своју собу, где је убризгао себи инјекцију ферматаина, медикамента који повећава сналажење у теорији бројева, а потом се неко време препустио слушању музике. Када се вратио, свечано је објавио.

– Поново сам успео, Вотсе! Опет ће бити довољно само једно мерење. Посреди је уистину јединствено решење!

До каквог је решења дошао Вотс?

Шта кажете на ово? Изазов и по – зар не? Јавите нам ако и ви дођете до решења. Овога пута, као што смо казали, неће бити награда, али ће сви који одгонетну шта је Вотс имао на уму добити „специјално признање" библиотеке ПОЛАРИС за SF домишљатост.

Едиција популарне науке СФИНГА

40 Алберт Ајнштајн, МОЈА ТЕОРИЈА, 300 дин.
41. Алберт Ајнштајн, МОЈ ПОГЛЕД НА СВЕТ, 300 дин.
42. Исак Асимов, ЖИВОТ У СВЕМИРУ, 350 дин.

Ванредна издања

43 Зоран Живковић, ЕНЦИКЛОПЕДИЈА НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ (I–II), 1.920 дин

НАРУЏБЕНИЦА

Овим се неопозиво претплаћујем на следеће књиге (навести редне бројеве одабраних наслова):

_____

Обавезујем се да ћу уплату извршити у року од три дана пошто од издавача добијем поштанску упутницу попуњену на збирни износ наруџбенице.

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ _____

ПОШТАНСКИ БРОЈ И МЕСТО _____

УЛИЦА И БРОЈ _____

ТЕЛЕФОН _____

Молимо да наруџбеницу попуните читко штампаним словима и да је пошаљете на адресу:

БИБЛИОТЕКА ПОПАРИС
др Зоран Живковић
Сењачка 32
11000 Београд

Сва додатна обавештења можете да добијете целог дана на телефон: 011/652-304

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ * * * * *

ВОДОРАВНО: 1. Цигла – Грло чарапе без стопала (мн.), 2. Бекрија – Легура метала са живом, 3. Врста бојног отрова – Упитна заменица – Симбол лантана, 4. Намргођена – Врста загонетке, преметаљка, 5. Име и презиме глумца са слике, 6. Место за улажење и излажење, 7. Орган чула вида – Део коњске опреме, 8. Пустињска животиња, 9. Симбол кисеоника – Скраћено мушко име, Оливер, 10. Име писца Бећковића, 11. Разврат, неморал, 12. Град у Грчкој на Пелопонезу.

УСПРАВНО: 1. Планина у Грчкој – Оно што остане кад се окруни кукурузни клип, 2. Поправљање – Овамо, 3. Мотор на електрични погон, 4. Град у Италији – Староседеоци Балкана, 5. Ознака за ампер – Свеза – Становник суседне државе, 6. Велика пустиња у Чилеу – Женски певачки глас, 7. Последње и 15. слово азбуке – Ауто-ознака за Нови Сад, 8. Који је попут њега, 9. Роле, 10. Центиграм (скр.) – Радна јединица (скр.), 11. Резултат претраге, 12. Турска купатила.

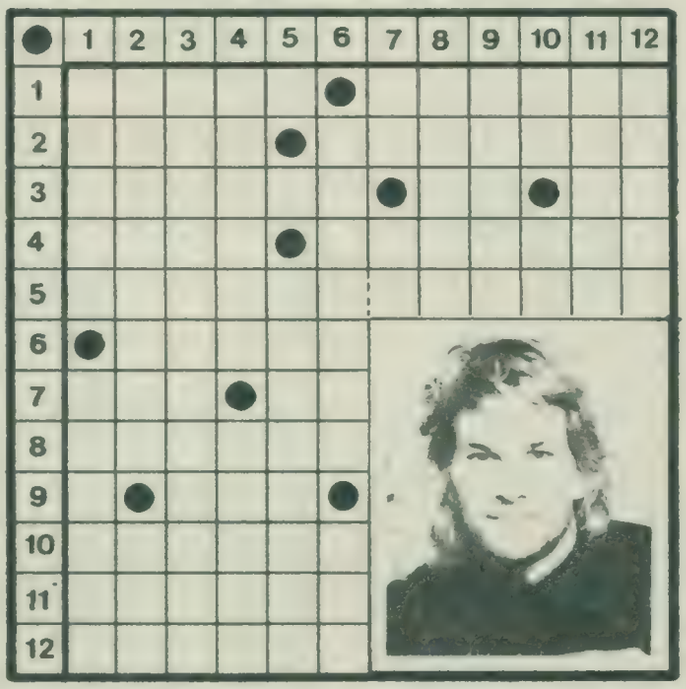

НЕОБИЧНЕ ДЕВОЈКЕ * * * * * *

Како треба распоредити 12 квадрата обележених бројевима (уз услов да главе остану тамо где су) да би се све девојке нашле у својој правој одећи.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

По облику риба, по ћуди лисица

ВЕРАН КАО

једна од најпознатијих и најраширенијих слатководних риба широм света сигурно је обични шаран, односно Cyprinus carpio. Сматра се да ова и за риболовце и за гурмане тако омиљена риба потиче из подручја између Црног мора, Каспијског језера и Казахстана, одакле је пренета у готово све умерене воде наше планете. Иначе, породица шарана или Cyprinidae веома је бројна и има преко 1200 врста. Неке достижу дужину малог прста као амерички обалски блиставац, док су друге, као индијски махсир, праве грдосије – дугачке чак три метра!

Иако је захваљујући врло успешном гајењу у рибњацима, шаран уобичајен на пијачним тезгама и јеловницима, неке његове особине наука тек сад открива.

Заштитник од злих духова

Искусни риболовци с правом сматрају да је шаран међу слатководним рибама оно што је лисица међу зверима. Дакле, он је, пре свега, изузетно лукав и опрезан, а затим и врло снажан, и, кажу, интелигентан. У тим правим хвалоспевима памети и спретности шарана често се и претерује, наравно, на онај познати, рибарски начин. Тако се прича да се шаран, закачен на удицу, стреловито избацује из воде и окреће у ваздух да би као жилет оштрим зупцима на леђној пераји пререзао рибарски најлон и тако се ослободио! Али, сваки искрени риболовац признаће да га је шаран ко зна колико пута надмудрио, као што се искусан риболовац постаје тек кад се надмудри шаран капиталац.

Због свих ових, али и других особина, шаран се одувек везује за разна веровања, предања и симболе.

Своје научно име – Cyprinus carpio – добио је према Венери Кипријској или Киприји, богињи љубави и плодности, јер одрасла женка шарана може одједном да избаци од неколико стотина хиљада до милион и по јаја! Зато је и данас у Јапану, где је иначе веома поштован, симбол мушкости и храбрости пошто рекама и брзацима плива узводно. Сваког петог маја, на дан деце, Јапанци масовно славе шарана на тај начин што наочиту пажњу поклањају малишанима. Тог дана на врхове јарбола или на кућне кровове стављa се мноштво ових риба од папира.

Многа далекоисточна веровања такође су посвећена шарану. Тако се сматра да се он лако претвара у крилатог змаја, а бесмртни се управо на њему уздижу у небо, с тајним порукама и печатима у његовој утроби. Вијетнамске куће и огњишта он штити од злих духова.

Док је код нас шаран често знамење незнања и ћутљивости, у неким крајевима Кине је сасвим супротно: ученик који је показао знање и положио испит за награду добија – шарана!

Он је за царску трпезу

Због укусног и хранљивог меса ова риба је све чешћа и све важнија у исхрани људи на разним меридијанима. Али, шаран поготово онај дунавски који је у Европу пренесен из Кине, одувек је радо виђен специјалитет и на најраскошнијим гозбама. Зато је с правом римски историчар и филозоф Флавије Магнус Аурелије Касиодор одушевљено записао пре око хиљаду и по година: „Обичан свет може да једе шта хоће; царској трпези приличе само ретки деликатеси, као на пример риба која живи у Дунаву – шаран".

Док је код нас ова риба знак незнања и ћутљивости, у неким крајевима Кине је сасвим другачије: за добро знање ученик као награду добија – шарана!

Међутим, он није свуда тако омиљен. Напротив, понегде га сматрају чак рибљим коровом, као на пример у Аустралији, тачније у држави Викторија. Тамошње власти су још пре тридесетак година одлучиле да истребе све шаране, јер су се, пошто су увезени из Европе, толико размножили да су постали права напаст, претећи да потисну све друге рибље врсте. Чак је донесен и строг пропис којим се забрањује пуштање шарана у воде које још нису „загађене" овом рибом. Прекршиоцу тог закона следи и одговарајућа казна.

Шаран је познат и као свештојед, права водена свиња. Јаким ждрелним зубима он као млинским точковима меље готово све: разне инсекте и њихове ларве, затим зрна житарица, глисте, пужеве, шкољке, ситније воће и икру других риба.

Иако је познат по својој лукавости и неповерљивости, бар кад је о животу у природи реч, шаран у базену или рибњаку може задивљујуће да се припитоми, да се навикне да сам долази на место где узима храну па чак и да доплива на звиждук одгајивача, као псетанце! Овакве примере наводи и понекад претеривању склони Алфред Брем. Међутим, шта би стари, добри Брем рекао да се уверио у следеће примере шаранске питомости, интелигенције и дуговечности?

Желите ли плавог, розе или зеленог?

Ако су му услови за живот повољни, једногодишњи шаран тежак је око 500-600 грама. С намером да им убрзају раст и тежину, научници из познатог хамбуршког института „Макс Планк" научили су шаране да узимају вештачку храну из специјалних флаши-

ШАРАН

ца са – цуцлама! Сисајући врло хранљиву кашицу од рибљег брашна обогаћеног витаминима и сојиним уљем, шарани су од ситних рибица израсли за три године у праве капиталце тешке осам килограма.

Животни век шарана је око тридесет година, што је за рибу дубока старост. Али, шта да се каже за шарана од 224 године? (Не, није штампарска грешка.) Или, можемо ли, примера ради, замислити човека старог скоро 500 година?

Као што данас задивљују свет својом изузетном технологијом, Јапанци га одувек поново зачуде и својом националном или породичном традицијом. А необично завештање породице Хајасе која живи недалеко од Кобеа је један шаран и брига о њему која је крочила у трећи век!

Ко је и како овог миљеника и светињу донео у језерце надомак куће породице Хајасе данас се не зна. Може само с доста сигурности да се претпостави КАД се то догодило.

О шарану, којег је назвао Ханако, већ преко двадесет година брине Јосиказу Хајасе. На његов позив или звиждук риба увек доплива до обале и помоли главу из воде да би му јела из руке. Понекад Ханако допусти да га Јосиказу извади из воде и носећи га у наручју прошета обалом.

Пре њега, о шарану је бринула његова баба која му је причала да је Ханако пливао у језеру још кад је она била девојчица и кад је шарана хранила и пазила њена баба! Према предању породице Хајасе, риба је стара преко 200 година, што су испитивањима потврдили и научници с универзитета у Кобеу. Према њиховом налазу, Ханако је стар тачно 224 године! Према томе, шаран је дошао на свет још у другој половини 18. века, тачније 1767. године. Можемо само да претпоставимо којим је све давним историјским догађајима и личностима овај рибљи метузалем био савременик.

И чувена златна рибица, односно златни шаран, такође је пореклом из Јапана. Тамошњи ихтиолози и генетичари успели су да створе и неке досад невиђене и по свему необичне врсте шарана. Једна од њих је и такозвани шаран – огледало чије су ненормално велике крљушти поређане у само један или два низа дуж бокова.

Најзад, удовољавајући жељама тржишта, односно пробирљивих и, наравно, врло богатих купаца, такође јапански стручњаци успели су да произведу и шаране разних боја. Ако плавог, зеленог, розе или љубичастог шарана плати неколико хиљада долара, његов власник може да га стави као живи украс у базен или приватни рибњак и тако ужива у његовој нестварној лепоти. Али, овакви, истина још ретки шарани, све чешће завршавају на трпезама екстравагантних гурмана, јер своју боју не губе ни при печењу. Замислите онда да вам за свечану вечеру изнесу шарана плавог као пролећно небо или зеленог попут априлске траве!

Иван Лончар

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубић

Уређује: Вито Недељковић

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

Водоник – пероксид

Шта је то тропроцентан раствор хидрогена и под којим називом могу да га нађем у продавници или апотеци?

Д. ГОРДАНА
Шабац

Хидроген се у трговини често назива – водоник-пероксид. Тропроцентан раствор хидрогена у ствари је тропроцентни раствор водоник-пероксида у води. Можеш да га набавиш у апотеци под једним од ова два назива.

Водоник-пероксид (H_2O_2) разликује се од обичне воде (H_2O) поред осталог и по томе што у сваком свом молекулу има вишак од једног атома кисеоника. Он тај кисеоник лако отпушта, па водоник-пероксид делује као снажно оксидационо средство.

Иначе, хидроген је стручан назив за водоник (лат. hidrogenium: грчки хидроген), па је отуда хемијски симбол, знак, водоника: H.

Чаробна мандрагора

Можда је питање тешко, али надам се да ћу добити одговор. Признајем, и опклада је у питању. Не знам шта је алрауна

СВЕТЛАНА
Петровац

Алрауна је вишегодишња зељаста биљка без надземног стабла са отровним кореном у облику неког човечуљка. Познатија је под називом мандрагора. За ову биљку везана су разна веровања многих народа. Најчешће расте око штала, отуда и име мадрагора, кованица од грчких речи мандра – штала и агеиро – скупљати.

Назив алрауни је персијског порекла. Нека од имена ове биљке необичног корена поникла су у нашем народу: буновина, адамова глава, велико зеље, дивља јабучица, мандрак, надлишак, околочеп, скочац, покрин, покрик. Овај последњи назив, покрик, добила је јер се сматрало да када се вади из земље производи звук сличан крику. Алрауна или мандрагора код нас расте у приморју.

Корен ове биљке има јак опојан мирис и због тога се некада употребљавао као лек против зубобоље и неких других болести. У средњем веку мандрагора је сматрана чаробном биљком, приписивана су јој натприродна својства.

Порекло Цигана

Молим те да ми одговориш одакле потичу Цигани, мислим на све Цигане света

Р. ЈАСМИН
Ниш

Цигани су етничка скупина пореклом из Индије и данас живе широм света. Први запис о њима потиче из 1100. године, мада постоје тврдње да су они настањивали Византију још 855. године. Почетком 11. века, кад су у Индију ушле хорде Махмута Газнија, почеле су велике сеобе Цигана који су ту живели. Док су путовали кроз азијске земље, били су углавном заједно, а надомак Европе поделили су се у више група. Једна је прешла у Африку, друга је отишла на север, а трећа доспела у јужну Грчку. Ту су провели два до три века.

Најстарији помен о Циганима у јужнословенским земљама потиче из 1362. године, у Дубровнику, затим 1378. у Загребу. Првих година 16. века доспели су у Шведску, затим у Велику Британију и остале земље Запада.

Само за оне који су већ купили „Јуниор компјутер"

НИКАД НЕ РЕЦИ – НИКАД!

● Са новим „кертрицима" – додацима – ваш „ЈС" Јуниор компјутер постаће потпуно ново средство за учење и забаву

Никад то више неће бити ОНО старо – кажете ви који сте „још давно" купили чувени „ЈС" – „Јуниор компјутер". Јер дете се изиграло с њим, научило све што је могло да се научи и „ЈС" је стао у ред изгустираних играчака...

Међутим – НИЈЕ ТАКО!

„Simpexomni" из Новог Београда, Омладинских бригада 18б, телефони: 011/134-354 или 133-417, потрудио се да освежи, да оживи, ваш „ЈС".

Како?

Једноставно! Ова позната фирма набавила је нова пуњења (то се стручно зове „кертриџ"), са којима ваш стари „ЈС" постаје – потпуно нов!

Јер, у тим пуњењима (или, ако више волите – кертрицима) јесу „Пут око света у Балону" – где ће ваше дете научити на енглеском, наравно свих 12 месеци у години, 11 врста транспорта, 13 земаља и градова, 14 врста хране, 32 врсте животиња...

Ту је и нова игра „Добио сам поруку" – са 56 нових енглеских речи...

Или – са новим „ЈС" пуњењима моћи ћете да правите цртане филмове, рођенданске и друге честитке, да се бавите прескакањем препона, кошарком и – да више не набрајамо..

Верујте: са новим „кертрицима" које можете да набавите преко фирме „Simpexomni" (Нови Београд, Омладинских бригада 18б, тел. 011/134-354 и 133-417) ваш стари „Јуниор компјутер" – постаће НОВ!

И зато: кад је „ЈС" у питању, никад не реците – никад!

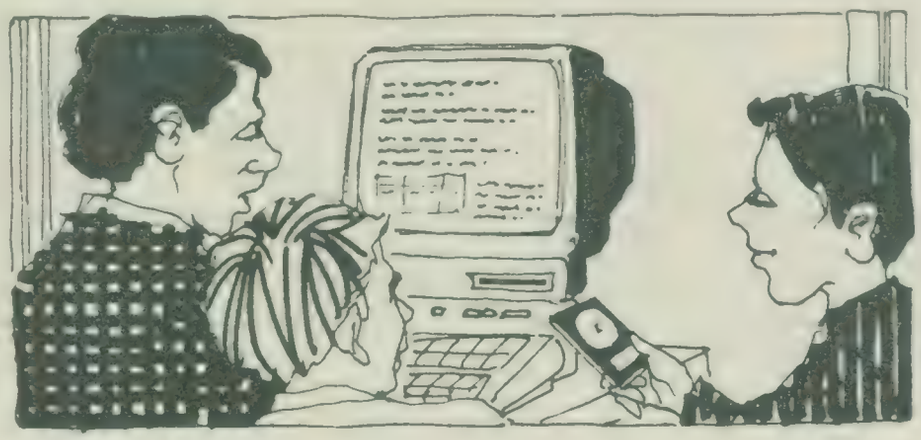

Илустровао: Зоран Петканић Петко

Дотакни ме носом!

Ја тврдим да се дотицањем носева поздрављају Лапонци, а мој друг каже да то раде Ескими.

РОБЕРТ и КИНАЦ
Стари Бановци

Обојица сте у праву јер и Лапонцима и Ескимима нос служи и за „руковање" а не само као орган дисања. Ова два народа имају заиста необичан начин поздрављања. Кад се загрле, притисну образ уз образ, а онда почну да се дотичу носевима осмехујући се.

Кажи ми, кажи, репом!

Много волим коње, једно време сам и јахао и надао се да ћу бити џокеј. Желео бих да ми одговориш да ли заиста постоји коњски говор репом.

„ДЕРБИ"
Београд

Познати стручњак др Марти Кили из Вортингтона, у Енглеској, описује пет положаја које коњ заузима у зависности од свог расположења.

1. Високо подигнут реп показује узбуђење, позив на игру, изазивање, жељу за трком, срдачан поздрав.

2. Средње подигнут реп уочава се код првог сусрета, истраживање нечег новог, страха, претње, али је и начин поздрава.

3. Мало подигнут реп значи да коњ жели да начини неки покрет или да крене. Тумачи се и као знак опрезности.

4. Опуштен реп коњ држи када се одмара или спава а такође је знак незаинтересованости и болести.

5. Реп приљубљен уз ноге или завучен између њих указује на велики страх, осећај потчињености и претходи ударцу у самоодбрани.

Биљана Сегер, Васе Чарапића 22, 12000 Пожаревац – 12 година, сакупља салвете и постере, жели да се дописује са вршњацима.

Љиљана Чутурило, Кратка 33, 25252 Бачки Грачац – 13 година, сакупља постере, навија за Црвену звезду.

Данијела Божовић, Града сирена 18/24, 34000 Крагујевац – 14 година, воли музику и спорт, тренира карате.

Даница Божовић, Града сирена 18/24, 34000 Крагујевац – 11 година, сакупља постере, воли спорт и музику, навија за Црвену звезду.

Armah Dominic, P. O. Box 114, Asamankese E/R, Ghana – 20 година, воли фудбал и стони тенис, дописивање на енглеском.

Тања Марковић, Моше Пијаде 9–а, 71000 Сарајево – 12 година сакупља салвете.

Анита Ралевска, Кланица 4/17, 97000 Битољ – 12 година, воли музику и гимнастику, сакупља салвете, разгледнице и друге ситнице.

Елизабета Марковић, Ђорђа Стојковића 5/13, 11250 Железник – 13 година, воли музику и све што воле млади.

Драгана Мишић, Ћупријска 36/21, 74000 Добој – 11 година, сакупља салвете, разгледнице, постере и папирнате луткице.

Андрић Невена (13) и Ненад (14), Савска 1/45, 26000 Панчево воле рап музику и желе да се дописују са вршњацима.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: опека, штуцна, лола, амалгам, иперит, ко, ла, мрка, анаграм, Патрик Свејзи, врата, око, ам, камила, о, Оли, Матија, аморал, Коринт.

НЕОБИЧНЕ ДЕВОЈКЕ: А – 3 – 8 – 10; Б – 4 – 5 – 11; В – 1 – 6 – 12; Г – 2 – 7 – 9.

YU ISSN 0032-339X

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2088

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кецић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:
Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 516,00 динара, тромесечна 1.548,00 динара, полугодишња 3.096,00 динара, годишња 6.192,00 динара. Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	301.–
СР НЕМАЧКА	DEM	475.–
ШВЕДСКА	SEK	1.742.–
ФРАНЦУСКА	FRF	1.623.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	419.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" Београд, Македонска 29
Директор др Живорад Миновић

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

ОБУЩИТЕ ХОГАРА И ХЕЛГУ

ХОГАР И ХЕЛГА КАО ШОУ ЗВЕЗДЕ

ХОГАРА И ХЕЛГУ ЗАЛЕПИТЕ НА КАРТОН И ИСЕЦИТЕ

ЗА КРЕАЦИЈОМ ЖЕРКУ

НАОЧАРЕ

НАОЧАРЕ

Пушин кућок

КОМПЛЕТ ЗА БАЛЕТ „ПРОЛЕЋНА ИНВАЗИЈА"

КОМПЛЕТ ЗА БАЛЕТ „ПРОЛЕЋНА ИНВАЗИЈА"

НАСТУП СА ТЕШКОМЕТАЛНОМ ГРУПОМ

©Валдими Лиши Симоновић 1990

РЕКЛИ СУ...

Тачно је да не постоји научни морал; али тачно је и то да не постоји неморална наука.

Анри Поенкаре
француски државник
(1854–1912)

Са кашиком меда можете да ухватите више мува него са двадесет буради пуних сирћета.

Француска изрека

Заједништво не сме да буде маска испод које се један смешка а други плаче.

Жорж Помпиду
француски политичар
(1911–1974)

Медицина има једну велику предност: чим почини неку грешку, она је одмах закопа.

Алфонс Але
француски писац
(1854–1905)

Сваки човек ствара своју сопствену величину. Патуљци остају патуљци чак и кад седе на Алпама.

Аугуст фон Коцебу
немачки песник
(1761–1819)

Нада је добар доручак, али слаба вечера.

Франсис Бекон
енглески филозоф
(1561–1626)

Страшљивац је човек код кога нагон за самоодржањем још увек нормално функционише.

Емброуз Бирс
амерички писац
(1842 – 1914)

У свим временима мали људи морали су да испаштају због глупости великих.

Жан де Лафонтен
француски баснописац
(1621 – 1695)

Већина људи стиче мишљење онако како се стиче кијавица: путем заразе.

Аксел фон Амбесер
аустријски глумац
(рођ. 1910)

Можда је љубљење измишљено само зато да би се узајамно зачепила уста.

Саша Гитри
француски глумац и режисер
(1885 – 1957)

Већина људи жели једнакост само са онима који више значе или више имају од њих самих.

Анри де Монтерлан
француски писац
(1896 – 1972)

Када човек види неку рупу, он осети потребу да је испуни. При томе обично упадне у њу.

Курт Тухолски
немачки писац
(1890 – 1935)

Илустровао: Зоран Петкић Петко

Walt Disney
МИКИ
ОВАМО КОД МИКЕ НА ТОПЛО ПИКЕ!
ТОПЛА ЧОКОЛАДА 10 ДИН.
НАВАЛИ, НАРОДЕ!
МММ... СУПЕР!
ТОПЛА ЧОКОЛАДА 10 ДИН.
ОХО-ХО! ЧОКОЛАДА ТИ ЈЕ СЈАЈНА!
СРК, СРК! БАШ СИ МАЈСТОР!
И ЈА БОЉУ НЕ БИХ СКУВАЛА...
ЧУЈЕМ ДА ПРОДАЈЕШ НАЈБОЉУ ТОПЛУ ЧОКОЛАДУ, МИКО...
ШТА? ПРАЗНО? ЗАР ВЕЋ???
МОЛИМ ВАС БРЗО! НАПУНИТЕ МИ ОПЕТ...
ТОПЛА ЧОКОЛАДА 5 ДИН.
ЗАТВОРЕНО
Distributed by King Features Syndicate
© 1991 The Walt Disney Company
All Rights Reserved
2-3